

Indukcja reguł cz. II

w wykładzie wykorzystano:

1. materiały dydaktyczne przygotowane w ramach projektu *Opracowanie programów nauczania na odległość na kierunku studiów wyższych – Informatyka*
<http://wazniak.mimuw.edu.pl>
2. *Internetowy Podręcznik Statystyki*
<http://www.statsoft.pl/textbook/stathome.html>
3. Witten I., Frank E., Hall M., Pal C., *Data Mining: Practical Machine Learning Tools and Techniques*, Morgan Kaufmann, New York (2016).

przykład
STATISTICA

Adult.sta

Przykład: segmentacja pod kątem dochodów

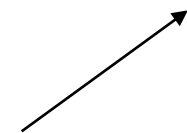
- Cel: **segmentacja ze względu na dochód**, charakterystyka segmentów
- Dane zawierają 32 tys przypadków
- Każdy przypadek reprezentuje jedną osobę
- Każda osoba opisana jest przez 11 cech demograficznych oraz zmienną dochód

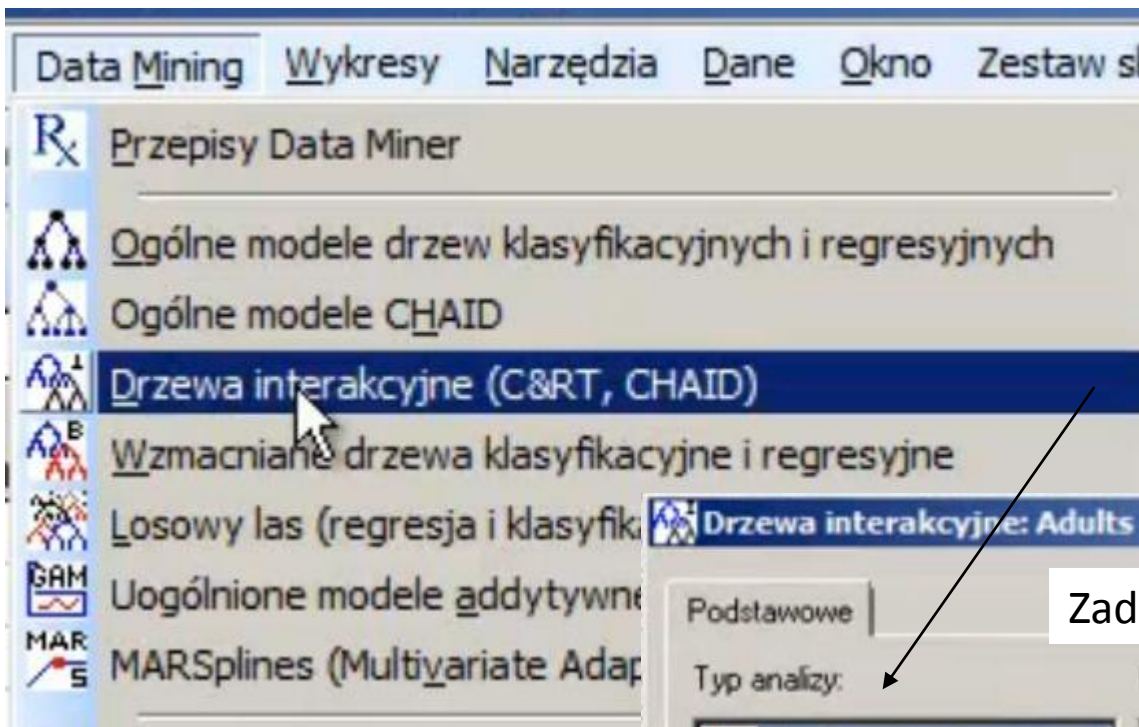
adults (11 zmw. * 32561 prz.)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Wiek	Grupa zawodowa	Wykształcenie	Liczba lat kształcenia	Stan cywilny	Zawód	Związek	Rasa	Płeć
1	25	Firma prywatna	College	10	Rozwiedziona/ny	Kierownik/Dyrektor	Stanu wolnego	Biała	Kobieta
2	39	Firma prywatna	Licencjat	12	Separacja	Mechanik	Poza rodziną	Biała	Mężczyzna
3	45	Firma prywatna	Licencjat	11	Rozwiedziona/ny	Inne usługi	Poza rodziną	Biała	Kobieta
4	29	Firma prywatna	Szkola średnia	9	Małżeństwo	Wsparcie techniczne	Wychowująca(cy) dziecko	Pozostałe	Mężczyzna
5	36	Firma prywatna	Licencjat	13	Małżeństwo	Sprzedawca	Mąż	Biała	Mężczyzna
6	30	Firma prywatna	College	10	Małżeństwo	Transportowiec	Mąż	Pozostałe	Mężczyzna
7	33	Firma prywatna	College	10	Separacja	Wsparcie techniczne	Stanu wolnego	Biała	Kobieta
8	42	Administracja lokalna	Szkola średnia	9	Rozwiedziona/ny	Inne usługi	Poza rodziną	Pozostałe	Mężczyzna
9	42	Samozatrudnienie firma	Licencjat	13	Małżeństwo	Sprzedawca	Mąż	Biała	Mężczyzna
10	24	Firma prywatna	Szkola średnia	9	Stanu wolnego	Inne usługi	Poza rodziną	Biała	Kobieta
11	23	Firma prywatna	Szkola średnia	9	Stanu wolnego	Kierownik/Dyrektor	Poza rodziną	Pozostałe	Mężczyzna
12	31	Firma prywatna	Licencjat	13	Stanu wolnego	Urządник	Poza rodziną	Biała	Mężczyzna
13	31	Administracja krajowa	College	10	Małżeństwo	Inspektor	Mąż	Biała	Mężczyzna
14	32	Inne	Szkola średnia	9	Rozwiedziona/ny	?	Stanu wolnego	Pozostałe	Mężczyzna
15	43	Firma prywatna	College	10	Małżeństwo	Inne usługi	Mąż	Biała	Mężczyzna
16	36	Firma prywatna	Szkola średnia	9	Małżeństwo	Kierownik/Dyrektor	Zona	Biała	Kobieta
17	36	Administracja federalna	College	10	Separacja	Urządnik	Stanu wolnego	Pozostałe	Kobieta
18	26	Firma prywatna	Podstawowa	8	Stanu wolnego	Transportowiec	Wychowująca(cy) dziecko	Pozostałe	Mężczyzna
19	33	Administracja krajowa	College	10	Rozwiedziona/ny	Inne usługi	Stanu wolnego	Pozostałe	Kobieta
20	37	Firma prywatna	Licencjat	13	Stanu wolnego	Sprzedawca	Poza rodziną	Pozostałe	Kobieta
21	44	Firma prywatna	Szkola średnia	9	Małżeństwo	Sprzątac	Zona	Biała	Kobieta
22	19	Inne	College	10	Stanu wolnego	?	Wychowująca(cy) dziecko	Pozostałe	Kobieta
23	32	Firma prywatna	Szkola średnia	9	Stanu wolnego	Inspektor	Wychowująca(cy) dziecko	Pozostałe	Mężczyzna
24	33	Firma prywatna	Podstawowa	8	Stanu wolnego	Usługi ochroniarskie	Wychowująca(cy) dziecko	Pozostałe	Mężczyzna

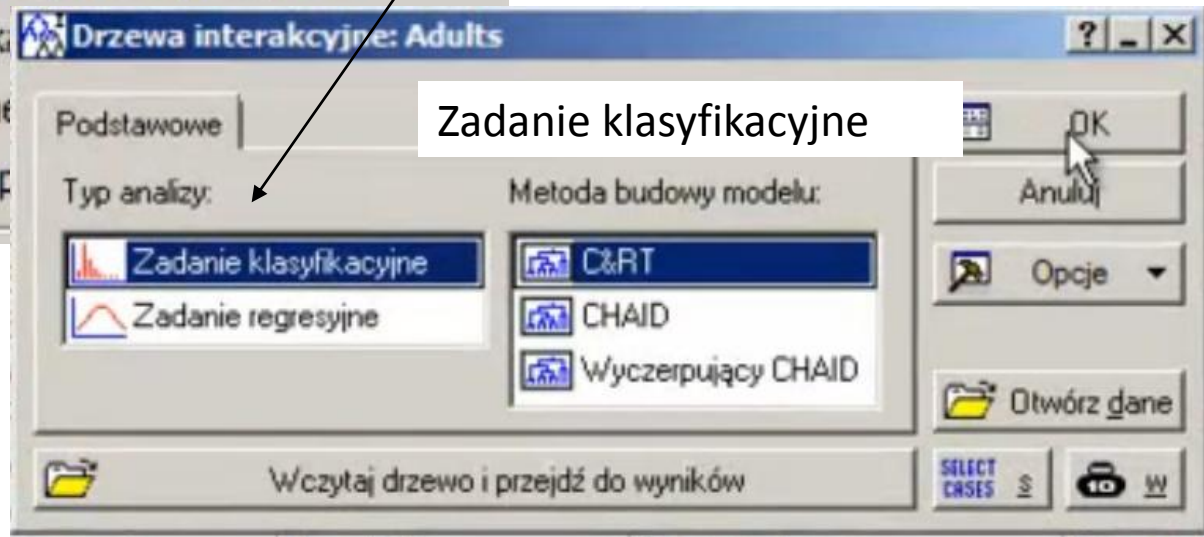
11
Dochód
<=50K
<=50K
<=50K
<=50K
>50K
<=50K
<=50K
<=50K
<=50K
>50K
<=50K
>50K
<=50K
<=50K
<=50K
>50K
<=50K
<=50K
<=50K
<=50K
<=50K
<=50K
<=50K
<=50K
<=50K
<=50K

- Dochód skategoryzowany do 2 klas:
- <=50K – poniżej 50 000
- >50K – powyżej 50 000

– Drzewa interakcyjne

Zadanie klasyfikacyjne

Opcje rozszerzone interakcyjnego C&RT: Adults

Podstawowe | Klasyfikacja | Stop | Walidacja | Więcej

Zmienne

Zmienna zależna: brak

Liczności: brak

Predyktory jakościowe: brak

Predyktory ilościowe: brak

Kody zm. zależnej: brak

Kody predyktorów:

OK

Anuluj

Opcje

SELECT CASES

Automatyczna aktualizacja wyników

Wybierz zmienną zależną oraz predyktory jakościowe i ilościowe:

<ul style="list-style-type: none"> 2 - Grupa zawodowa 3 - Wykształcenie 5 - Stan cywilny 6 - Zawód 7 - Związek 8 - Rasa 9 - Płeć 10 - Kraj pochodzenia 11 - Dochód 	<ul style="list-style-type: none"> 2 - Grupa zawodowa 3 - Wykształcenie 5 - Stan cywilny 6 - Zawód 7 - Związek 8 - Rasa 9 - Płeć 10 - Kraj pochodzenia 11 - Dochód 	<ul style="list-style-type: none"> 1 - Wiek 4 - Liczba lat kształcenia 	<ul style="list-style-type: none"> 1 - Wiek 4 - Liczba lat kształcenia
---	---	--	--

Rozwiń Przybliż Rozwiń Przybliż Rozwiń Przybliż Rozwiń Przybliż

Zależna: 11

Predyktory jakościowe:

Predyktory ilościowe: 1 4

Liczności:

Pokazuj tylko zmienne o odpowiedniej skali

OK

Anuluj

[Zestawy]...

Włącz opcję "Pokazuj tylko zmienne o odpowiedniej skali" aby na listach, w zależności od potrzeby, pojawiały się tylko zmienne jakościowe albo ilościowe. Naciśnij F1 aby uzyskać więcej informacji.

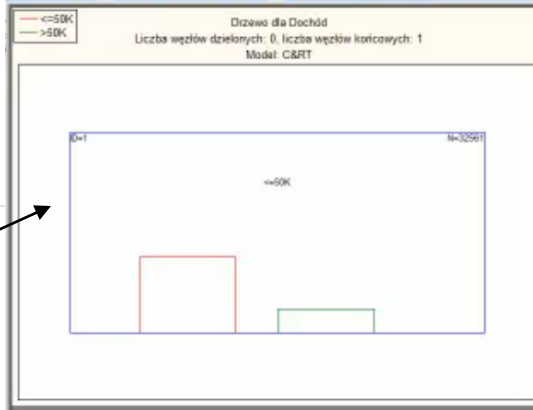
Wyniki drzew interakc. C&RT: Adults

Menedżer | Podstawowe | Klasyfikacja | Predykcja | Raport

Drzewo (budowa, przycinanie):

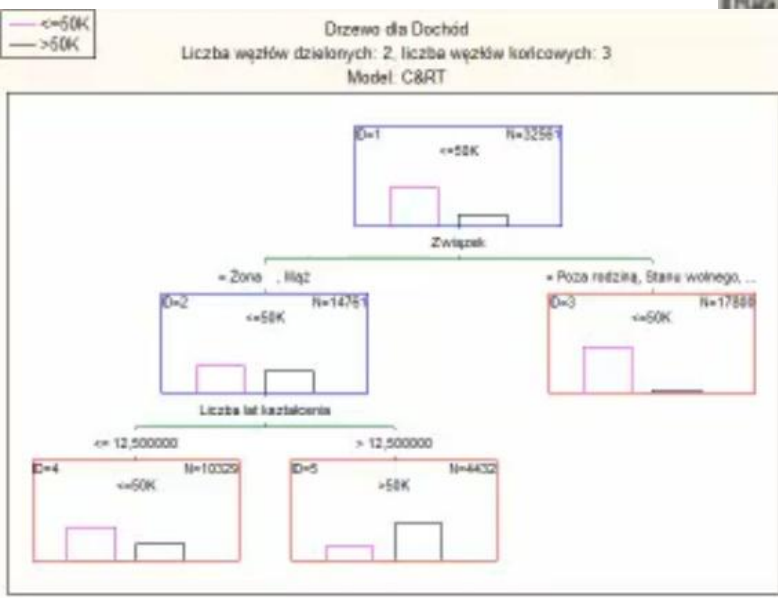
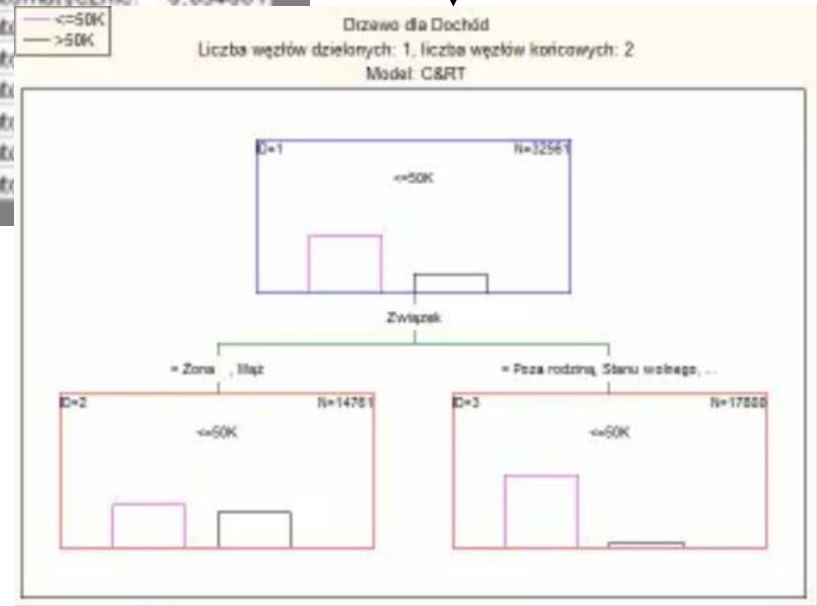
- Buduj drzewo
- Buduj i przycinaj drzewo
- Buduj 1 poziom
- Przegląd drzewa:
 - Przeglądarka
 - Przewijalne**
 - Drzewo
 - Układ drzewa
- Węzły i gałęzie:
 - Węzeł: 1
 - Buduj gałąź
 - Stel. predyktorów
 - Warunek podziału
 - Dane
 - Wybierz zastępcę
 - Stat. zastępcy

Zapisz drzewo | Nowe | Zamknij | Opcje

Predykcja dla węzła 1 (Adults)
Model C&RT

Typ podziału	Poprawa Statystyka
Związek	Automatycznie 0,073548
Stan cywilny	Automatycznie 0,069170
Liczba lat kształcenia	Automatycznie 0,039138
Zawód	Automatycznie 0,034661
Wykształcenie	Auto
Wiek	Auto
Płeć	Auto
Grupa zawodowa	Auto
Rasa	Auto
Wzrost	Auto
Przechodzenia	Auto

STATISTICA - przykład drzewa C&RT (inny dobór zmiennych)

Dane: adult (15 zm., * 32561 prz.)

	2	3	4	5	6	7	8	ra
	Work_class	fnlwgt	education	education-num	marital-status	occupation	relationship	ra
1	State-gov	77546	Bachelor	13	Never-married	Adm-clerical	Not-in-family	White
2	Self-emp-						sband	White
3	Private						t-in-family	White
4	Private						sband	Black
5	Private						fe	Black
6	Private						t-in-family	White
7	Private						sband	Black
8	Self-emp-						t-in-family	Black
9	Private						sband	White
10	Private						t-in-family	White
11	Private						sband	Black
12	State-gov						sband	Asia
13	Private						un-ckild	White
14	Private						t-in-family	Black
15	Private						sband	Asian

1 Data Mining Wykresy Narzędzia Dane Okno Pomoc

2 Drzewa interakcyjne: adult

Podstawowe

Typ analizy: Zadanie klasyfikacyjne, Zadanie regresyjne

Metoda budowy modelu: C&RT, CHAID, Wyczerpujący CHAID

Wczytaj drzewo i przejdź do wyników

3 Opcje rozszerzone interakcyjnego C&RT: adult

Podstawowe | Klasyfikacja | Stop | Walidacja | Więcej

Zmienne

4 Wybierz zmienną zależną oraz predyktory jakościowe i ilościowe:

Zmienna zależna: bra
Liczności: bra
Predyktory jakościowe: bra
Predyktory ilościowe: bra

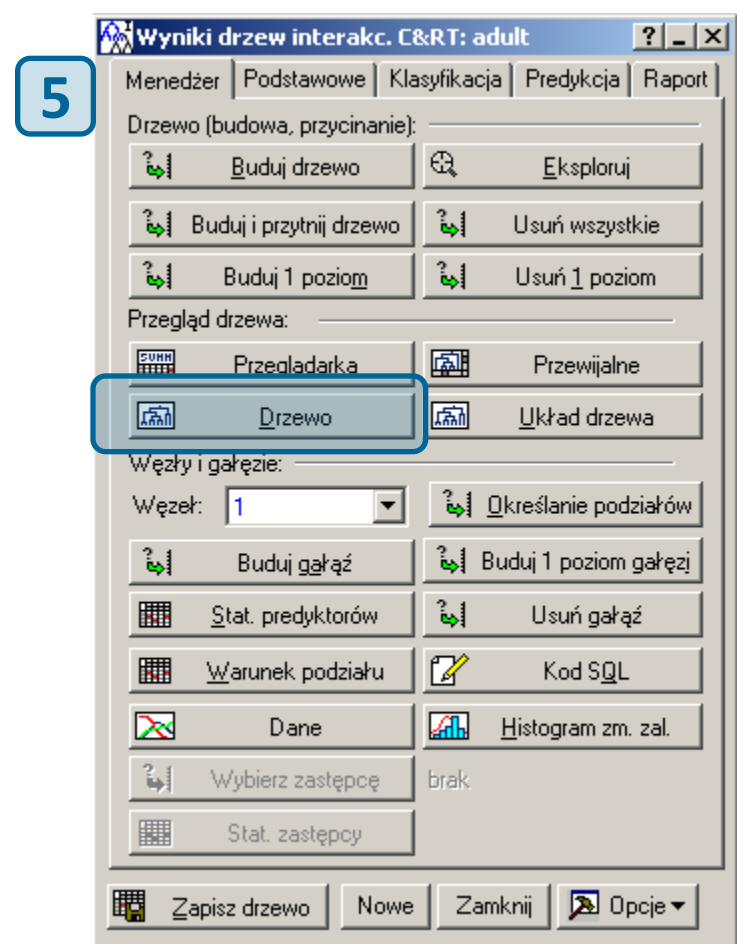
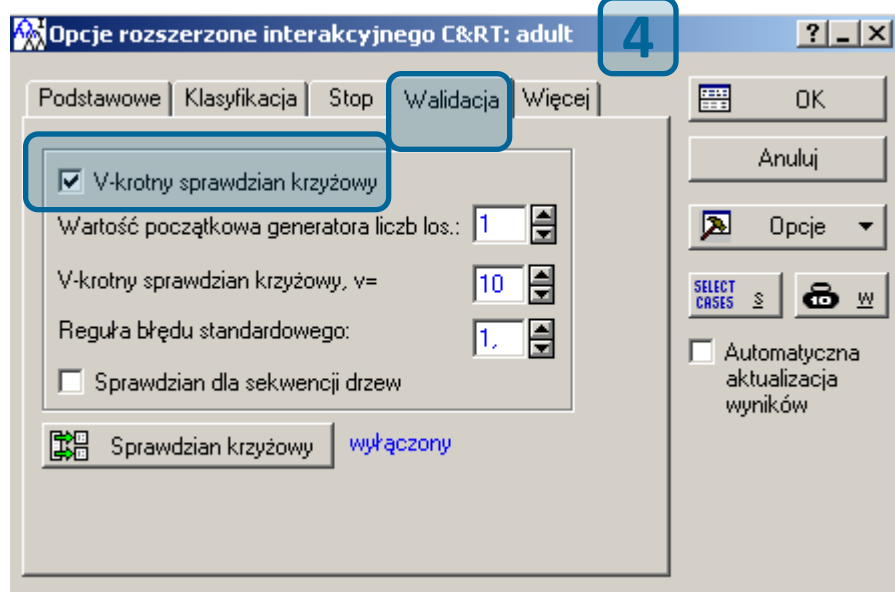
Kody zm. zależnej:
Kody predyktorów:

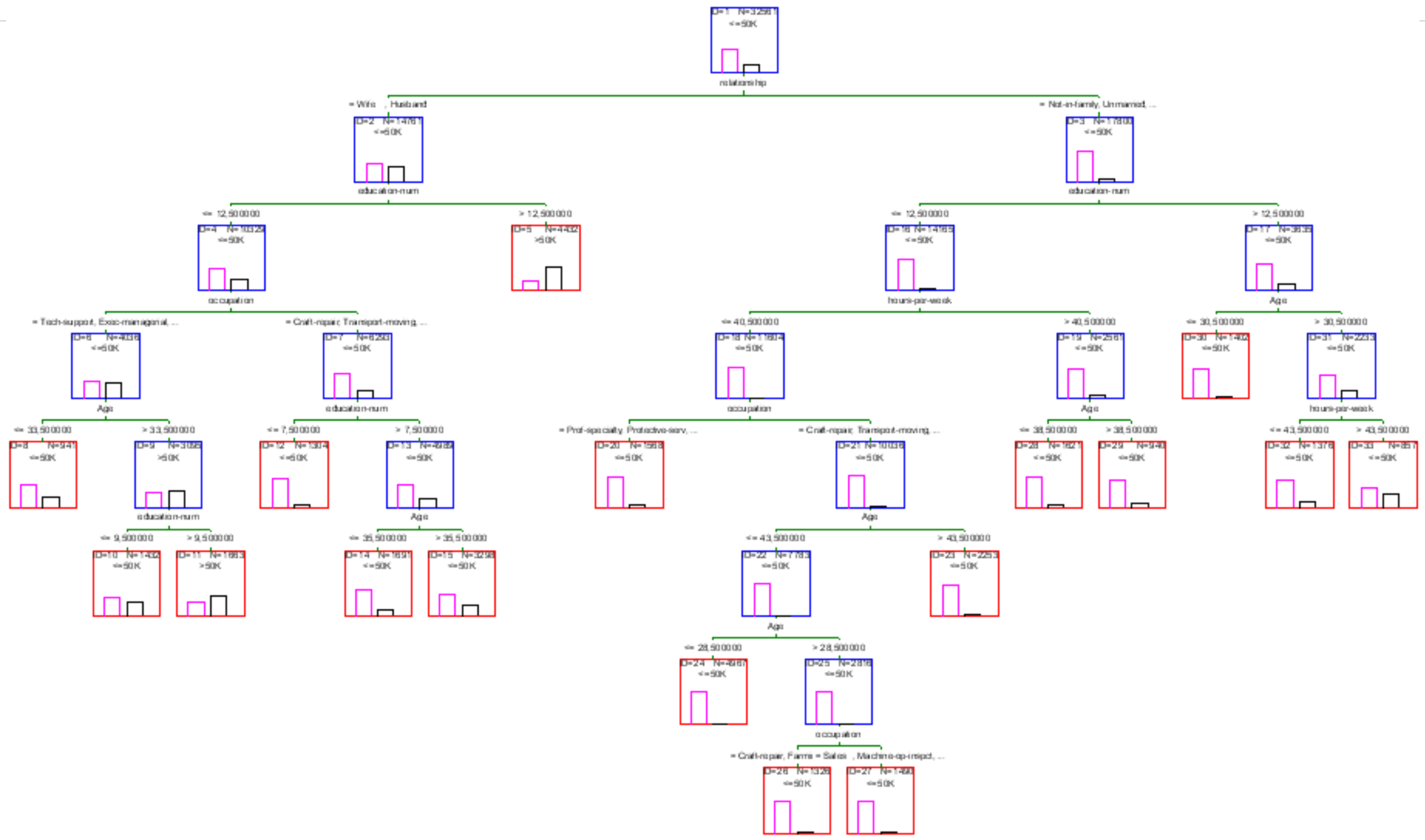
2 - Work_class	2 - Work_class	1 - Age	1 - Age
4 - education	4 - education	3 - fnlwgt	3 - fnlwgt
6 - marital-status	6 - marital-status	5 - education-num	5 - education-num
7 - occupation	7 - occupation	11 - capital-gain	11 - capital-gain
8 - relationship	8 - relationship	12 - capital-loss	12 - capital-loss
9 - race	9 - race	13 - hours-per-week	13 - hours-per-week
10 - sex	10 - sex		
14 - native-country	14 - native-country		
15 - Income	15 - Income		

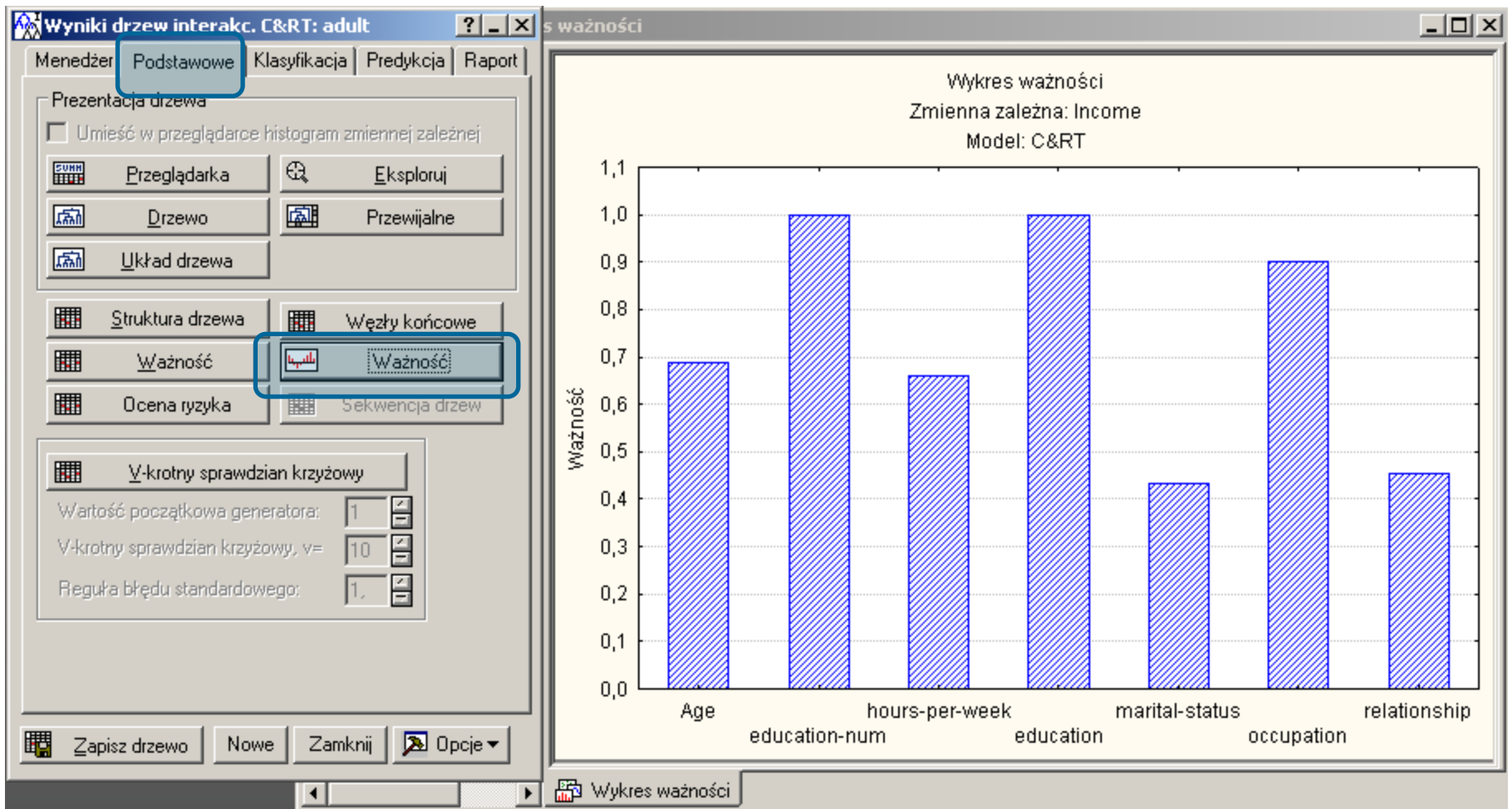
Zależna: 15
Predyktory jakościowe: 4 6-8
Predyktory ilościowe: 1 5 13
Liczności:

Pokazuj tylko zmienne o odpowiedniej skali

Włącz opcję "Pokaż tylko zmienne o odpowiedniej skali" aby na listach, w zależności od potrzeby, pojawiały się tylko zmienne jakościowe albo ilościowe. Naciśnij F1 aby uzyskać więcej informacji.

Menedżer | Podstawowe | Klasyfikacja | Predykcja | Raport

Drzewo (budowa, przycinanie):

- Buduj drzewo
- Eksploruj
- Buduj i przycinaj drzewo
- Usuń wszystkie
- Buduj 1 poziom
- Usuń 1 poziom

Przegląd drzewa:

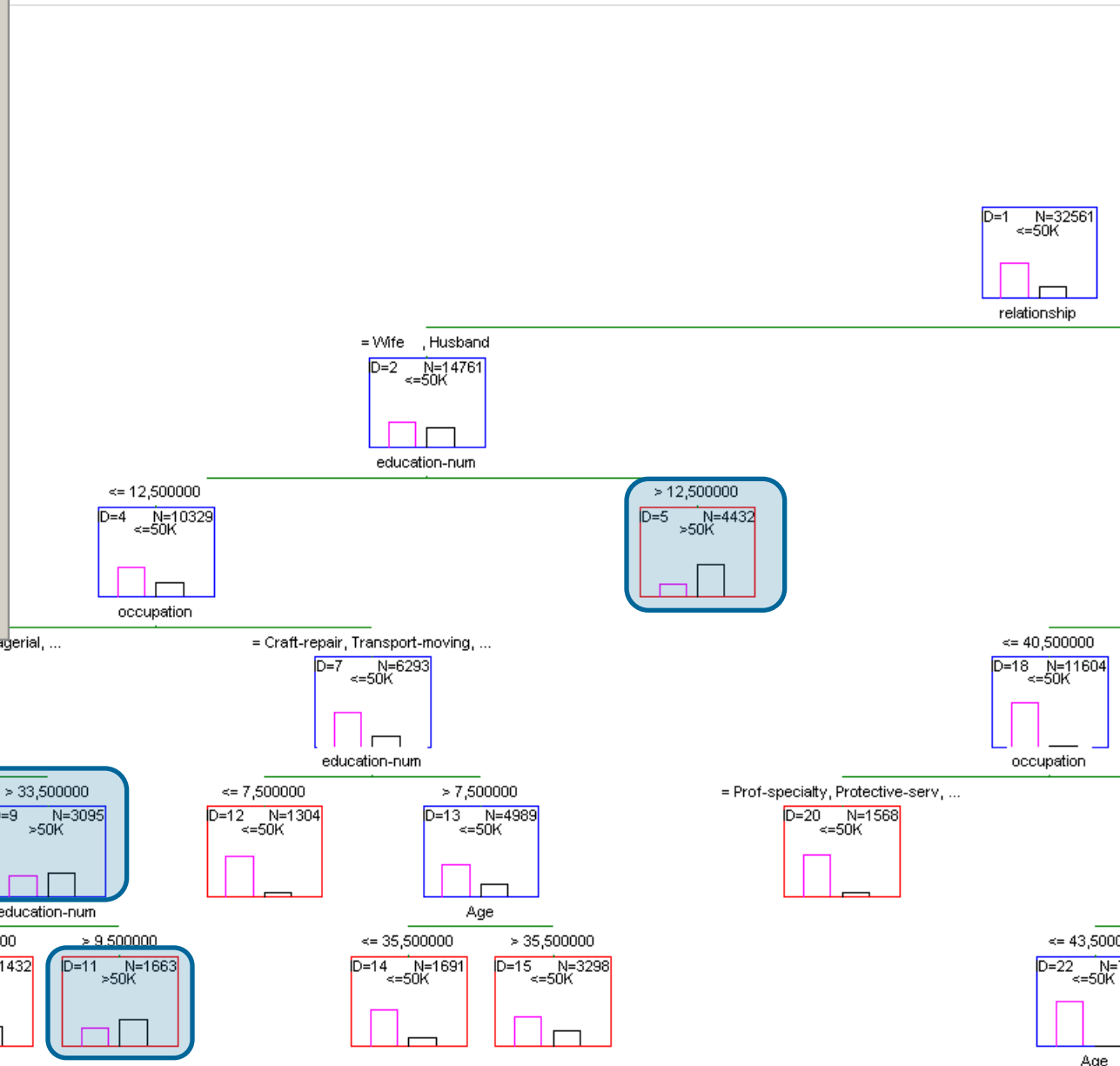
- Przeglądarka
- Przewijalne**
- Drzewo
- Układ drzewa

Węzły i gałęzie:

Węzeł: 1

- Określanie podziałów
- Buduj gałąź
- Buduj 1 poziom gałęzi
- Stat. predyktorów
- Usuń gałąź
- Warunek podziału
- Kod SQL
- Dane
- Histogram zm. zal.
- Wybierz zastępcę
- brak
- Stat. zastępcy

Zapisz drzewo | Nowe | Zamknij | Opcje

Wyniki drzew interak. C&RT: adult

Menedżer Podstawowe Klasyfikacja Predykcja Raport

Drzewo (budowa, przycinanie):

Buduj drzewo Eksploruj

Buduj i przycinaj drzewo Usuń wszystkie

Buduj 1 poziom Usuń 1 poziom

Przegląd drzewa:

Przeglądarka Przewijalne

Drzewo Układ drzewa

Węzły i gałęzie:

Węzeł: 1 Określanie podziałów

Buduj gałąź Buduj 1 poziom gałęzi

Stat. predyktorów Usuń gałąź

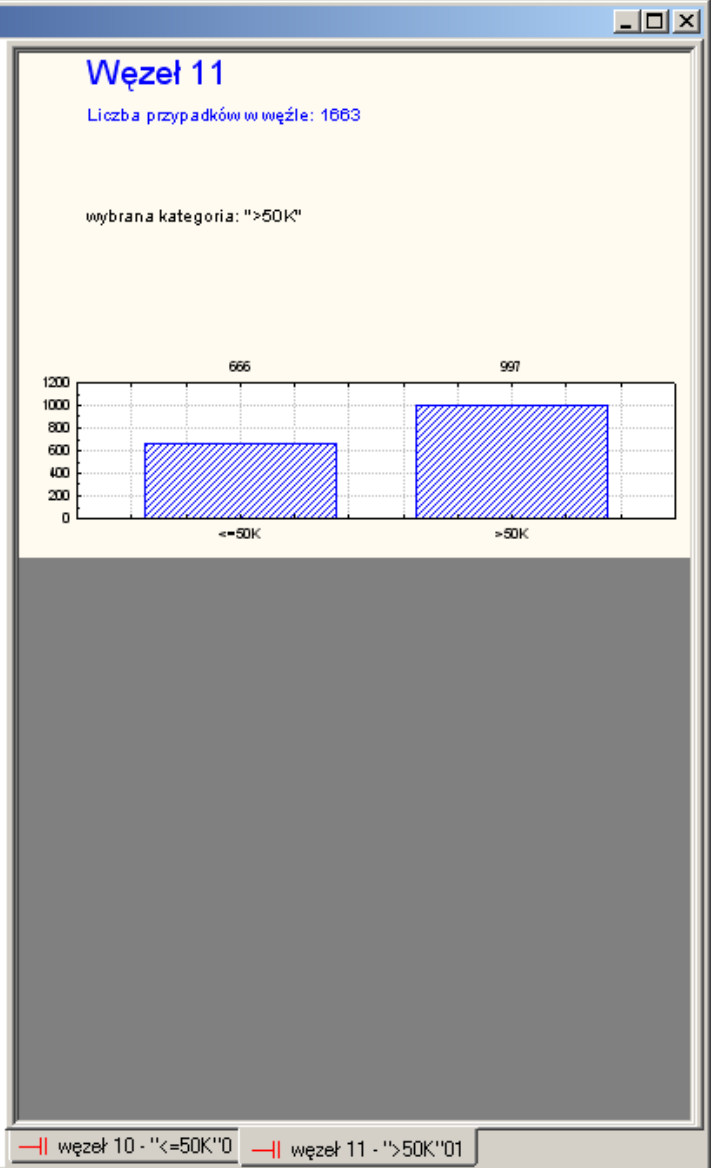
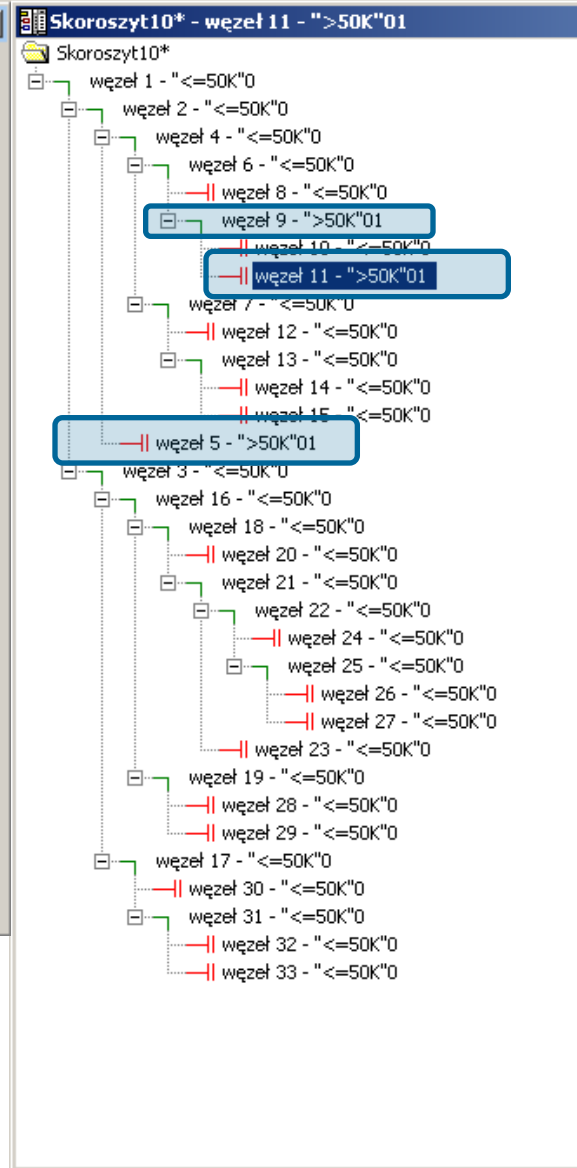
Warunek podziału Kod SQL

Dane Histogram zm. zal.

Wybierz zastępcę brak

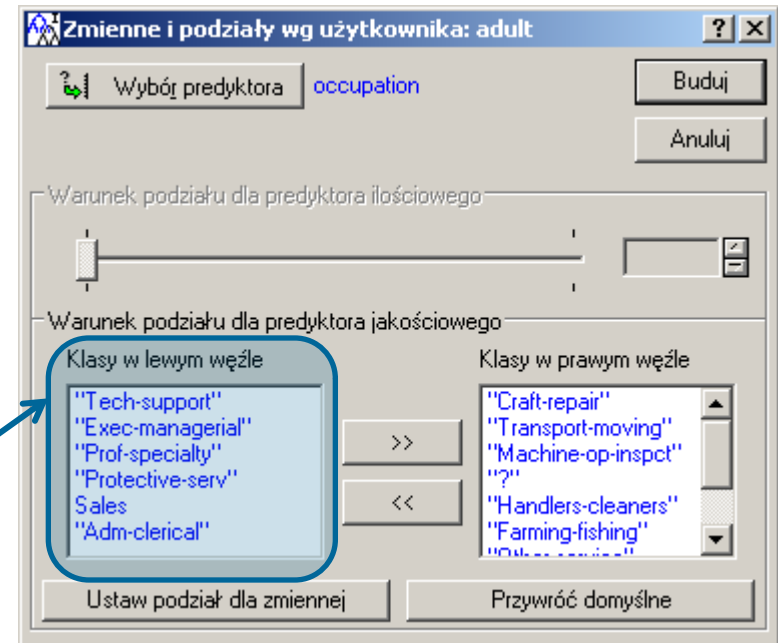
Stat. zastępcy

Zapisz drzewo Nowe Zamknij Opcje

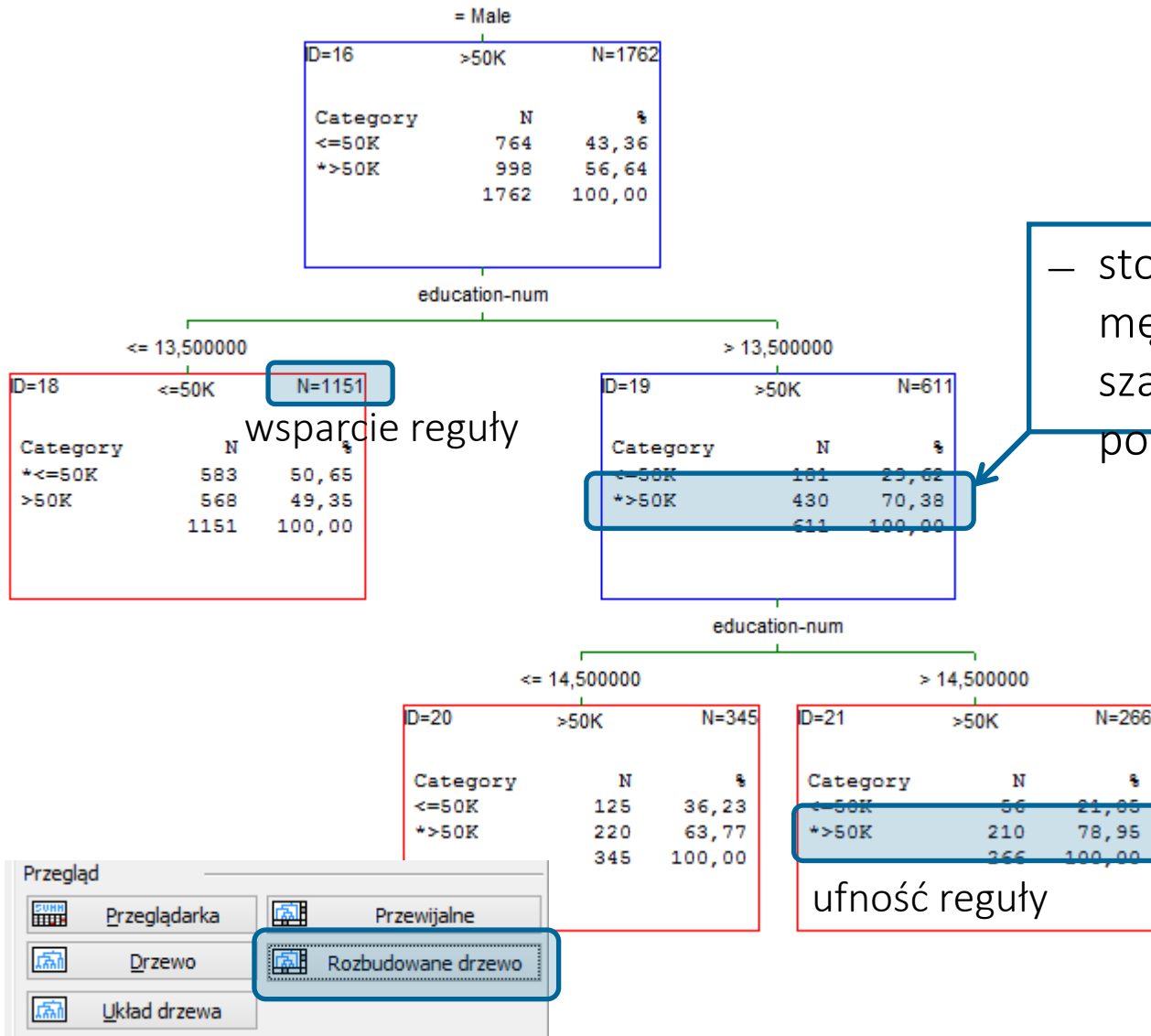
Reguły

- Jeżeli osoba pozostaje w związku małżeńskim i jej liczba lat edukacji przekracza 12,5 roku, **wtedy** jej dochód prawdopodobnie przekracza 50 000 \$ (węzeł ID5)
(z prawdopodobieństwem... 72%)
- Jeżeli osoba pozostaje w związku małżeńskim, jej liczba lat edukacji nie przekracza 12,5 roku, wykonuje zawód... oraz ma ponad 33,5 lat **wtedy** jej dochód prawdopodobnie przekracza 50 000 \$ (węzeł ID9)
(z prawdopodobieństwem... 53%)
- Jeżeli osoba ma ponad 33,5 lat, pozostaje w związku małżeńskim, liczba lat jej edukacji mieści się w przedziale 9,5 do 12,5 lat, wykonuje zawód... **wtedy** jej dochód prawdopodobnie przekracza 50 000 \$ (węzeł ID11)
(z prawdopodobieństwem... 60%)

*przycisk:
„określanie podziałów”*

Pewność reguł (ufność reguły, dokładność)

– stopień magistra daje mężczyznom 70,38% szans na zarobki pow.50tys

studia podyplomowe i doktorat podnosi szansę na zarobki pow.50tys o ponad 8 punktów procentowych

N=1151

wsparcie reguły

ufność reguły

Przegląd

- Przeglądarka
- Przewijalne
- Drzewo
- Rozbudowane drzewo**
- Układ drzewa

Wsparcie i Ufność

jest bardzo mało kobiet wysoko wykształconych

D=1 <=50K N=9950		
Category	N	%
*<=50K	7540	75,78
>50K	2410	24,22
	9950	100,00

– Wsparcie
=
217/9950
= 2,2%

większość kobiet, nawet bardzo dobrze wykształconych, nie zarabia pow. 50 tys.

Female

D=17 <=50K N=697		
Category	N	%
*<=50K	518	74,32
>50K	179	25,68
	697	100,00

education-num

<= 13,500000

> 13,500000

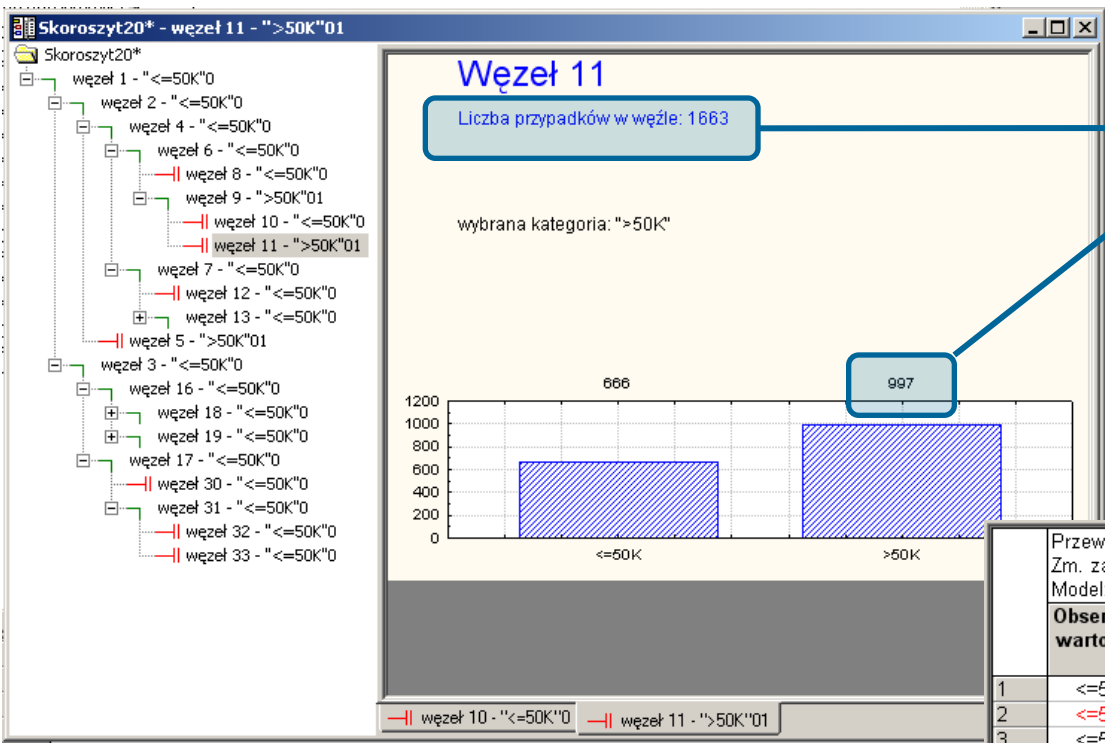
D=22 <=50K N=480		
Category	N	%
*<=50K	390	81,25
>50K	90	18,75
	480	100,00

D=23 <=50K N=217		
Category	N	%
*<=50K	128	59,99
>50K	89	41,01
	217	100,00

Ufność =
41,01%

kobiety ze stopniem magistra (i wyżej) mają jedynie 41% szans na zarobki >50K

Wsparcie (pokrycie) reguły / ufność (dokładność)

– ID11: 997/1633 = 0,5995

ufność reguły
 $N_{\text{konkluzji}} / N_{\text{węzła}}$

Przewidywane (adult)
Zm. zal.: Income
Model: C&RT

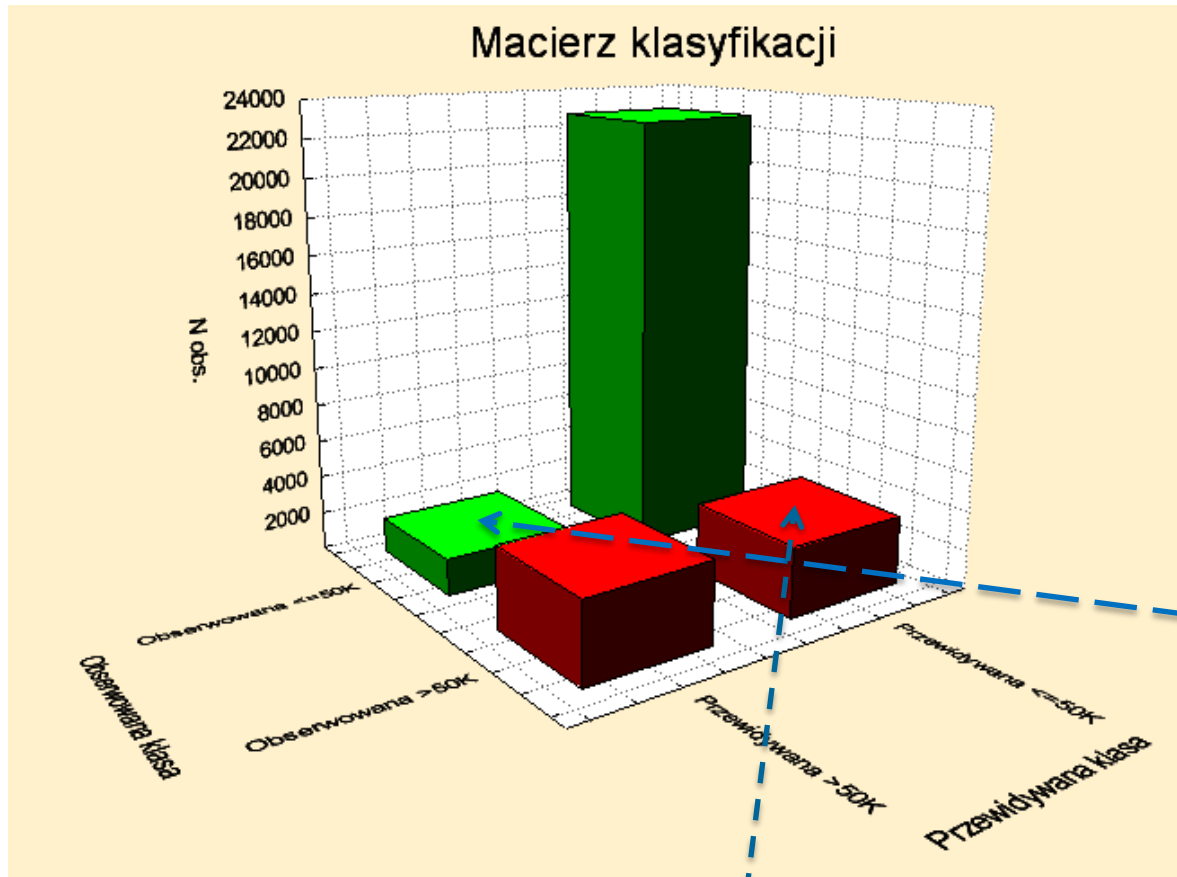
	Obserw. wartość	Przewid. wartość	Prawdopodobieństwo <=50K	Prawdopodobieństwo >50K	Końcowe węzły
1	<=50K	<=50K	0,814680	0,185320	32
2	<=50K	>50K	0,276399	0,723601	5
3	<=50K	<=50K	0,993289	0,006711	27
4	<=50K	<=50K	0,900307	0,099693	12
5	<=50K	>50K	0,276399	0,723601	5
6	<=50K	>50K	0,276399	0,723601	5
7	<=50K	<=50K	0,967155	0,032845	23
8	>50K	<=50K	0,560754	0,439246	10
9	>50K	<=50K	0,577596	0,422404	33
10	>50K	>50K	0,276399	0,723601	5
11	>50K	>50K	0,400481	0,599519	11
12	>50K	>50K	0,276399	0,723601	5
13	<=50K	<=50K	0,939372	0,060628	30
14	<=50K	<=50K	0,942011	0,057989	28
15	>50K	<=50K	0,660703	0,339297	15
16	<=50K	<=50K	0,900307	0,099693	12
17	<=50K	<=50K	0,997584	0,002416	24
18	<=50K	<=50K	0,993289	0,006711	27

wsparcie reguły:

$N_{\text{węzła}} / N_{\text{zbioru}}$

ID11: 1633/32561=5%

Macierz klasyfikacji

– Ile razy model się pomylił?
Pojęcie „kosztu”

false positives

false negatives

Macierz klasyfikacji (adult)
Zm. zal.: Income
Model: C&RT

Obserw.	Przewidywana <=50K	Przewidywana >50K	Łącznie w wierszu
<=50K	22829	1891	24720
Procent z kolumny	86.26%	7.65%	
Procent z wiersza	92.35%	5.81%	
Procent z ogółu	70.11%	5.81%	75.92%
>50K	4204	3637	7841
Procent z kolumny	13.74%	68.97%	
Procent z wiersza	16.38%	53.62%	
Procent z ogółu	1.17%	12.91%	24.08%
Ogół grup	26466	6095	32561
Procent łącznie	81.28%	18.72%	

FP

FN

jak poprawić dokładność modelu?

- wyrównanie prawdopodobieństw a-priori dla klas uczących (liczności klas)
 - losowanie warstwowe
- dobór predyktorów

Próba losowa (losowanie)

Dane Okno Pomoc

- Arkusz wejściowy **1**
- Tryb bezpośredni
- Transponuj
- Ścal
- Podzbiór...
- Próbkowanie losowe**
- Czyszczenie danych
- STATISTICA 5.0

Twórz próbę losową

Zmienne: **WSZYSTKIE** **2**

Przypadki: **WSZYSTKIE**

Proste losowanie | Losowanie warstwowe | Opcje

Opcje prostego losowania

- Proste losowanie Przybliżony % = 100.0
- Z powtórzeniami
- Dokładna liczba lub procent przypadków
- Wybierz co [] przypadkiem z losowym startem
- Podziel na losowe podzbiory** Przybliżony % = **2**
- Nie uwzględniaj niekompletnych przypadków

Aktywna karta określa rodzaj losowania wykonywanego po kliknięciu OK.

OK Anuluj

3

Dane: Arkusz32 (15 zm., * 643 prz.)

Dane: Arkusz33 (15 zm., * 31918 prz.)

	1	2	3	ed
	Age	Work_class	fnlwgt	
1	39	State-gov	77516	Ba
2	50	Self-emp-no	83311	Ba
3	38	Private	215646	HS
4	53	Private	234721	11
5	28	Private	338409	Ba
6	37	Private	284582	Ma

Losowanie warstwowe

Dane Okno Pomoc

1

- Arkusz wejściowy
- Tryb bezpośredni
- Transponuj
- Ścal
- Podzbiór...
- Próbkowanie losowe**
- Czyszczenie danych
- STATISTICA 5.0

2

3

Twórz próbę losową

Zmienne: WSZYSTKIE

Przypadki: WSZYSTKIE

Proste losowanie **Losowanie warstwowe** Opcje

Opcje prostego losowania

Proste losowanie Przybliżony % = 100.0

Z powtórzeniami

Dokładna liczba lub procent przypadków

Wybierz co [] przypadków z losowym startem

Podziel na losowe podzbiory Przybliżony % = 2

Nie uwzględniaj niekompletnych przypadków

Aktywna karta określa rodzaj losowania wykonywanego po kliknięciu OK.

OK Anuluj

3

Dane: Arkusz32 (15 zm., * 643 prz.)

Dane: Arkusz33 (15 zm., * 31918 prz.)

	1 Age	2 Work_class	3 fnlwgt	ed
1	39	State-gov	77516	Ba
2	50	Self-emp-no	83311	Ba
3	38	Private	215646	HS
4	53	Private	234721	11
5	28	Private	338409	Ba
6	37	Private	284582	Ma

Twórz próbę losową

Zmienne: WSZYSTKIE

Przypadki: WSZYSTKIE

Proste losowanie Losowanie warstwowe Opcje

Zmienna grupująca: PŁEĆ

Warstwy	Przybliżony %
Kobieta	100.000000
Mężczyzna	10.000000

Kody Równe prawdopodob. Przybliżony % = []

Dokładna liczba lub procent przypadków

Aktywna karta określa rodzaj losowania wykonywanego po kliknięciu OK.

OK Anuluj

Losowanie warstwowe

Twórz próbę losową

Zmienne: WSZYSTKIE
Przypadki: WSZYSTKIE

Proste losowanie | **Losowanie warstwowe** | Opcje

Zmienna grupująca: Income

Warstwy	%	N Razem
<=50K	0,000000	24720
>50K	0,000000	7841

Kody
Zlicz

Równe prawdopodob. % =

Dokładna liczba lub procent przypadków

Aktywna karta określa rodzaj losowania wykonywanego po kliknięciu OK.

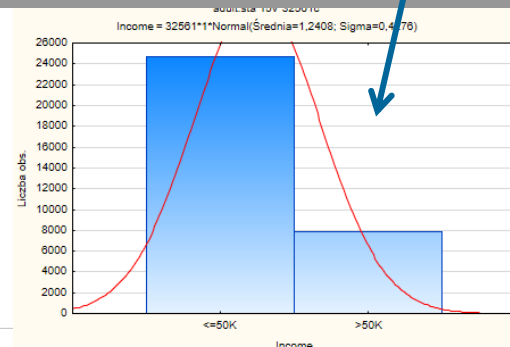
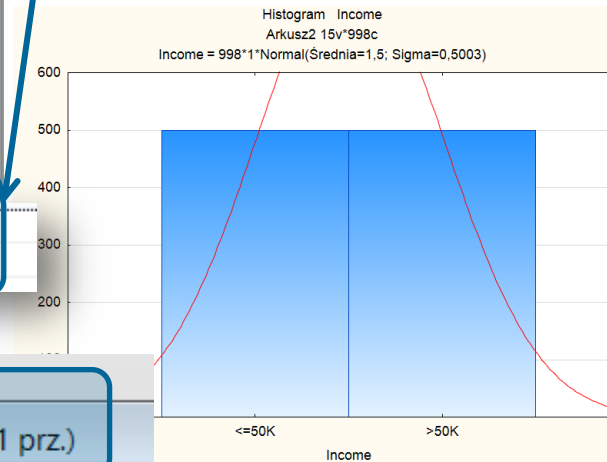
OK Anuluj

Kalkulator

Widok Edycja Pomoc

500 /
24720

<=50K	2,020000	24720
>50K	6,370000	7841

Dane: adult.sta (15 zm. * 32561 prz.)

Dane: Arkusz2 (15 zm. * 998 prz.)

2 3 4 5 6

Indukcja drzew regresyjnych

zmienna zależna: ilościowa

Drzewa regresyjne

- Dla drzew klasyfikacyjnych stosuje się różne miary niejednorodności: Indeks Giniego, Chi-kwadrat lub G-kwadrat.
- Podział węzłów w drzewach regresyjnych, następuje na podstawie odchylenia najmniejszych kwadratów (LSD - *Least Significant Difference*).

$$R(t) = \frac{1}{N_w(t)} \sum_{i \in t} w_i f_i (y_i - \bar{y}(t))^2$$

- gdzie
 - $N_w(t)$ - ważona liczba przypadków w węźle t ,
 - w_i - wartość zmiennej ważącej dla przypadku i ,
 - f_i - wartość zmiennej częstotliwości,
 - y_i - wartość zmiennej odpowiedzi,
 - $\bar{y}(t)$ jest średnią ważoną w węźle t .
-
- Źródło: dla wzorów wykorzystywanych przez model *C&RT* zaimplementowany w *STATISTICA* wykorzystano fragmenty z Internetowego Podręcznika Statystyki, StatSoft, Inc., 1984-2005, jest to oficjalny podręcznik wydany przez dystrybutora oprogramowania.

- Dla potrzeb oceny modeli wprowadzono pojęcie kosztu.
- **Koszt** określony jest poprzez wariancję.
- Konieczność **minimalizacji kosztów** wynika z tego, że niektóre błędy mogą mieć bardziej katastrofalne skutki niż inne.
- Jakość modelu regresyjnego oceniamy również poprzez **współczynnik determinacji**.

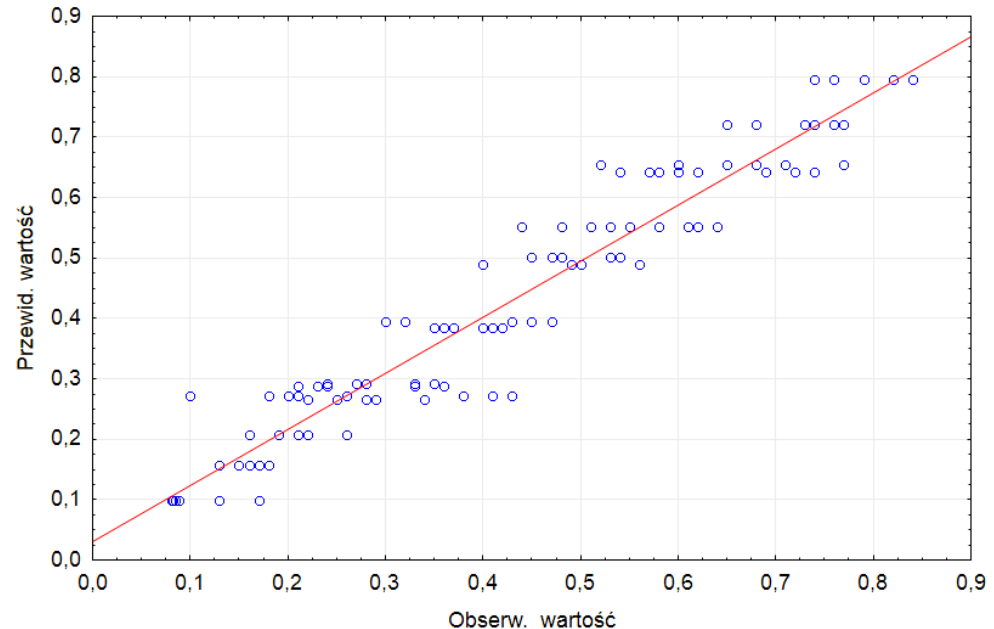
Współczynnik determinacji

- r^2 (R^2) – współczynnik determinacji (wielkość ta oznacza kwadrat współczynnika korelacji) przyjmuje wartości z przedziału $[0,1]$
- jest miarą stopnia w jakim model wyjaśnia kształtowanie się zmiennej Y .

$$R^2 = \frac{\sum_{t=1}^n (\hat{y}_t - \bar{y})^2}{\sum_{t=1}^n (y_t - \bar{y})^2}$$

Jeśli wartość R^2 jest duża, to oznacza to, że błędy dla tego modelu są stosunkowo małe i w związku z tym model jest **dobrze dopasowany** do rzeczywistych danych.

Im jego wartość jest bliższa 1, tym **lepsze dopasowanie** modelu do danych empirycznych

Dobroć dopasowania ⁽¹⁾

Wyniki GC&RT: widl... ? x

Klasyfikacja | Węzeł | Raport

Podstawowe | Przypadki

Próba

Ucząca Testowa

Przewidywania Zastępcze

 Przewidywane

 Zapisz przewidywane

 Przewidywane i reszty

 Obserwowane i przewidywane

 Obserwowane i reszty

 Normalność reszt

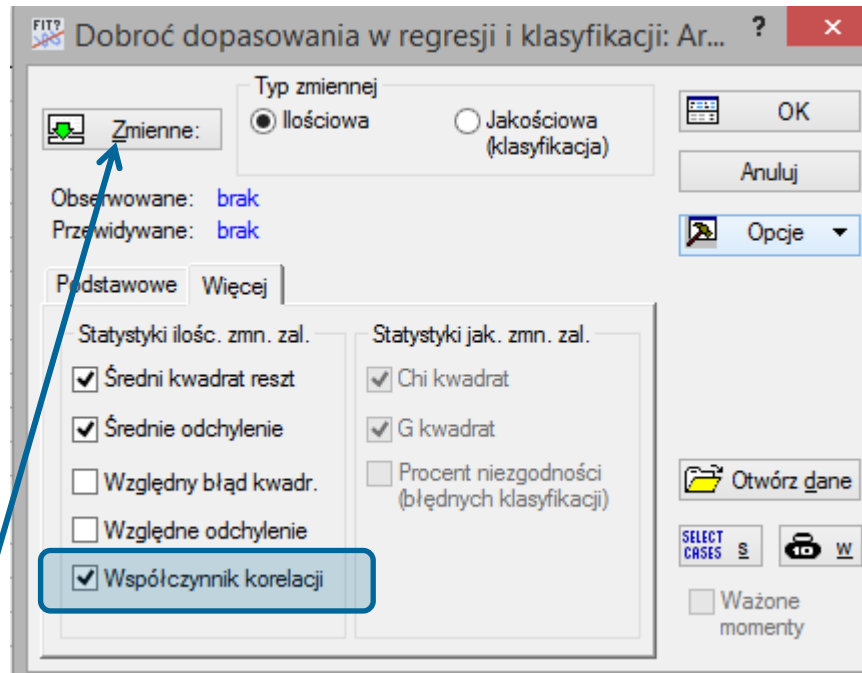
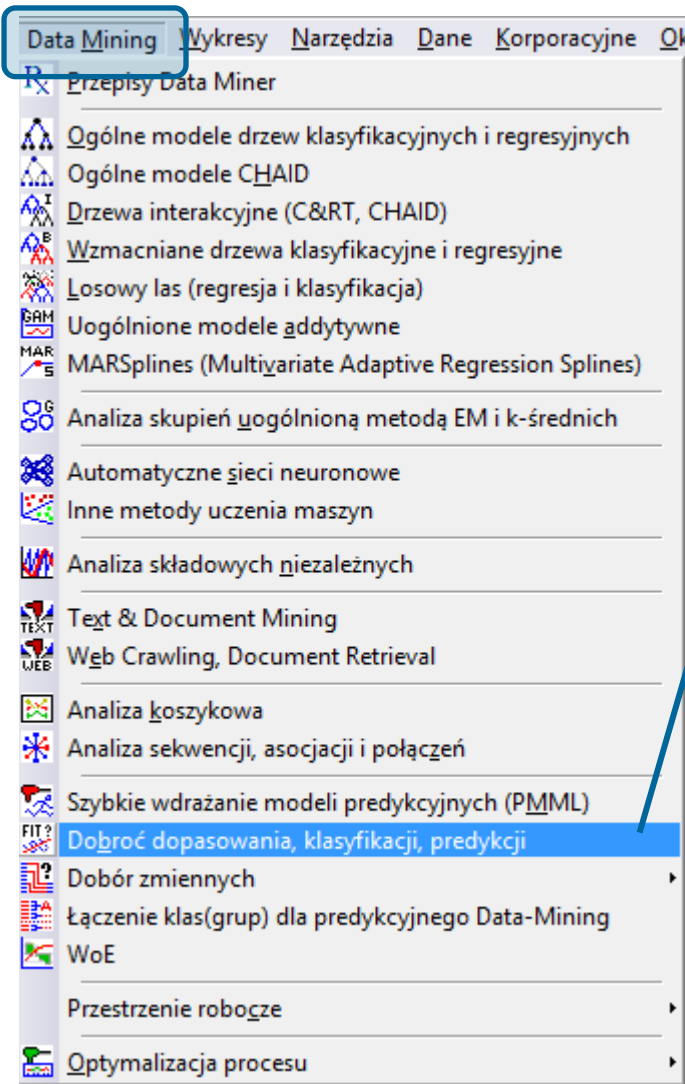
 Histogram reszt

 Zmień Drzewo nr:

 Grupami Opcje ▾ Zamknij

5	6
Obserw. wartość	Przewid. wartość
0,35000	0,27875
0,71000	0,73944
0,72000	0,73944
0,73000	0,73944
0,74000	0,73944
0,74500	0,73944
0,75000	0,73944
0,78000	0,82000
0,80000	0,82000
0,82000	0,82000
0,83000	0,82000
0,84000	0,82000
0,85000	0,82000
0,70000	0,73944
0,80000	0,73944
0,90000	0,96889
1,06000	0,96889

Dobroć dopasowania (2)

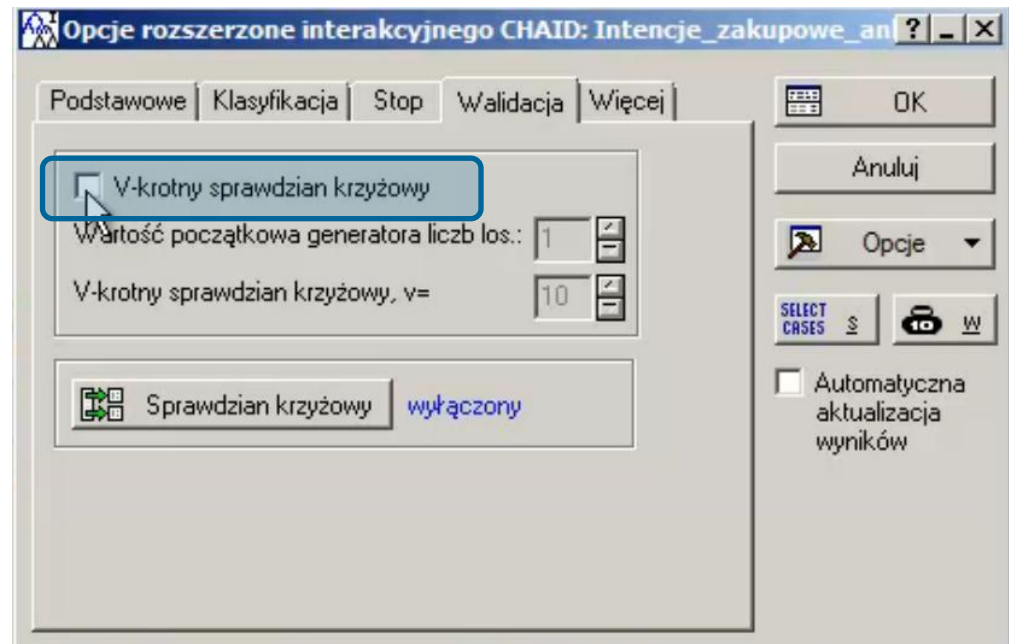

współczynnik determinacji
to kwadrat współczynnika korelacji

Koszt

- Korzystamy z dwóch rodzajów kosztów: kosztu sprawdzianu krzyżowego (SK) oraz kosztu resubstytucji.

Wybiera się drzewo o minimalnym koszcie SK, lub drzewo najmniej złożone, którego koszty SK nie różnią się „znacznie” od minimalnych

Koszt resubstytucji

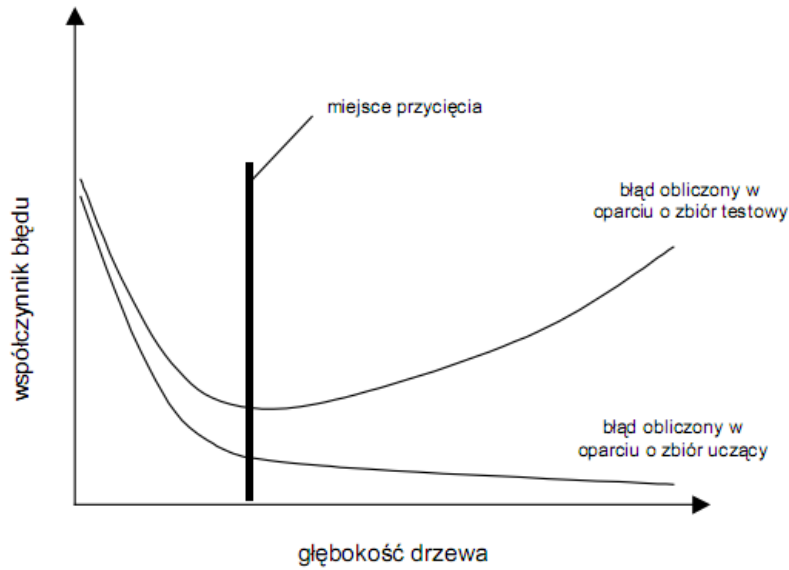
- Narzędziem pomocniczym jest **koszt resubstytucji**.
- Oblicza się tu **oczekiwany błąd kwadratowy** dla próby uczącej.

$$R(d) = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N (y_i - d(x_i))^2$$

- gdzie próba ucząca Z składa się z punktów (x_i, y_i) , $i = 1, 2, \dots, N$.
- Miara ta obliczana jest dla tego samego zbioru danych, na bazie którego zbudowano model (partycję) d .

niski koszt resubstytucji = wartości zmiennej zależnej bliskie średniej w danym liściu

Wybór drzewa – przycinanie drzewa ⁽¹⁾

- Jedną z metod doboru drzewa jest wybranie takiego, dla którego koszty resubstytucji i koszt sprawdzianu krzyżowego (SK) się przecinają.

Opcje rozszerzone interakcyjnego CHAID: Intencje_zakupowe_an[...]

Podstawowe | Klasyfikacja | Stop | Walidacja | Więcej

Parametry zatrzymania

Minimalna liczność: 10

Minimalne n potomka: 10

Maksymalna liczba węzłów: 1000

Maksymalne n poziomów: 10

p dla dzielenia: ,05

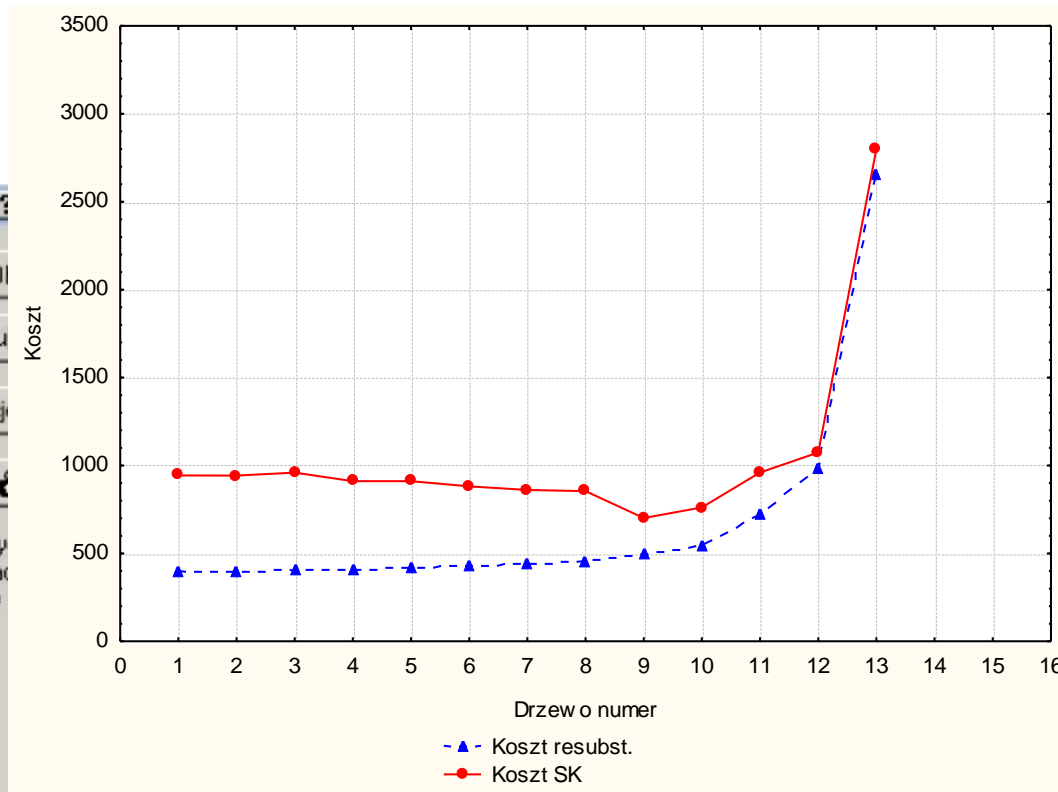
p dla łączenia: ,05

Anuluj

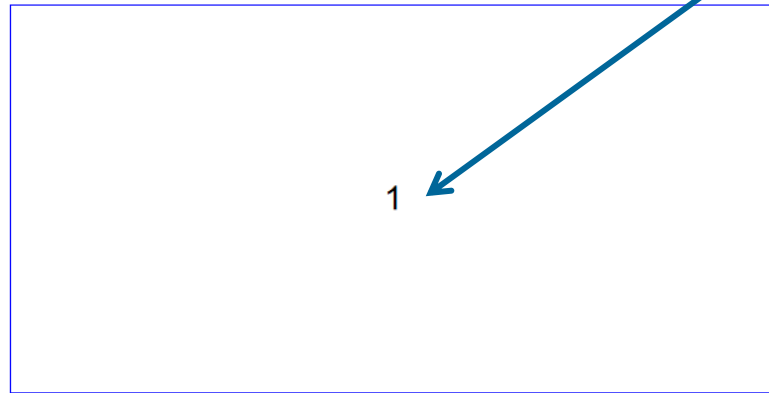
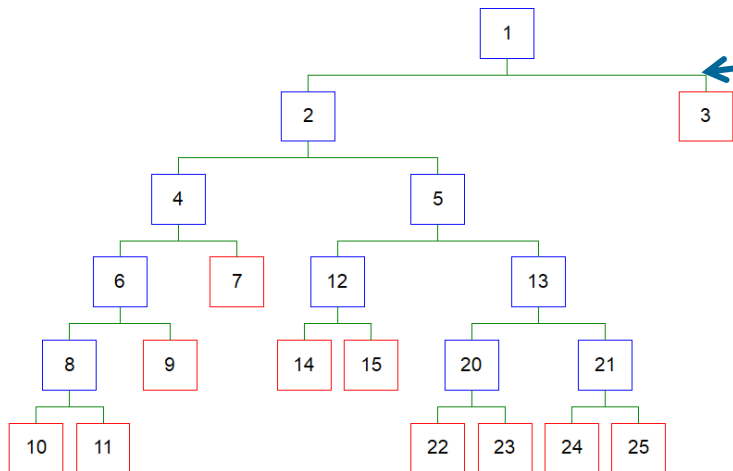
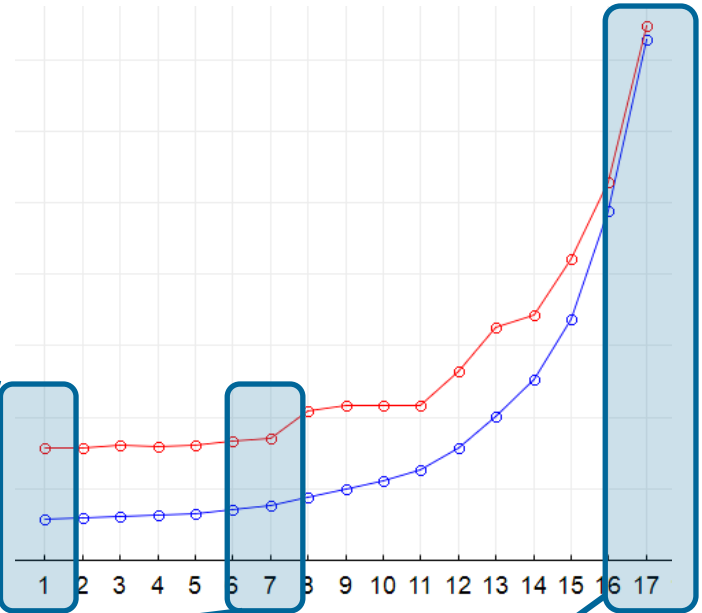
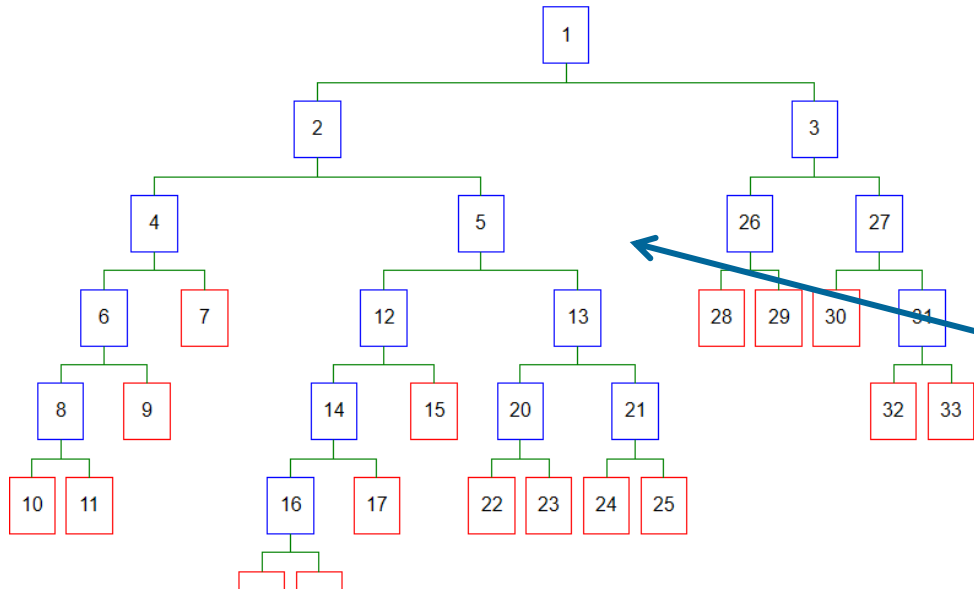
Opcje

SELECT CASES

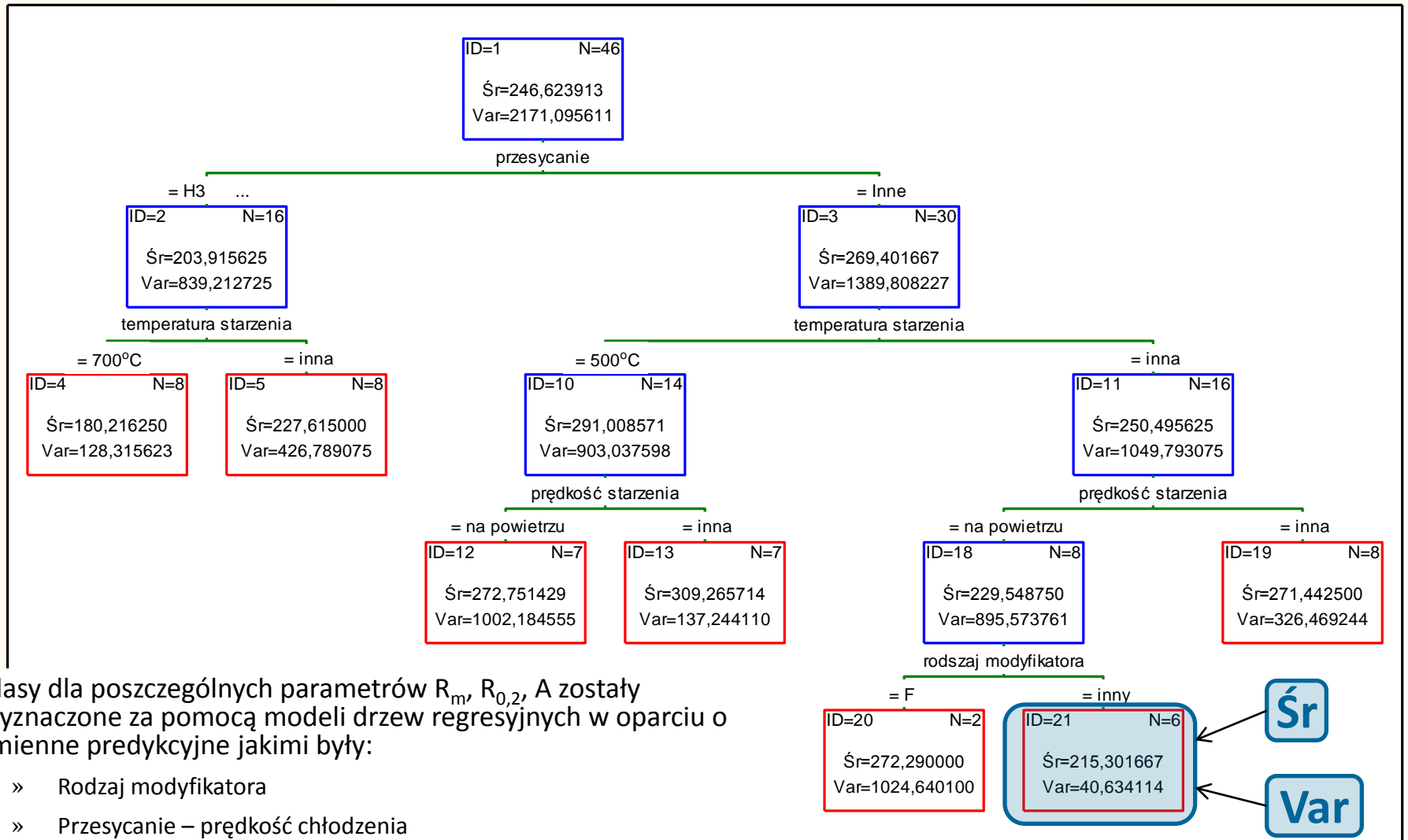
Automatyzacja aktualizacji wyników

Wybór drzewa – przycinanie drzewa (2)

Drzewo dla parametru: umowna granica plastyczności $R_{0,2}$

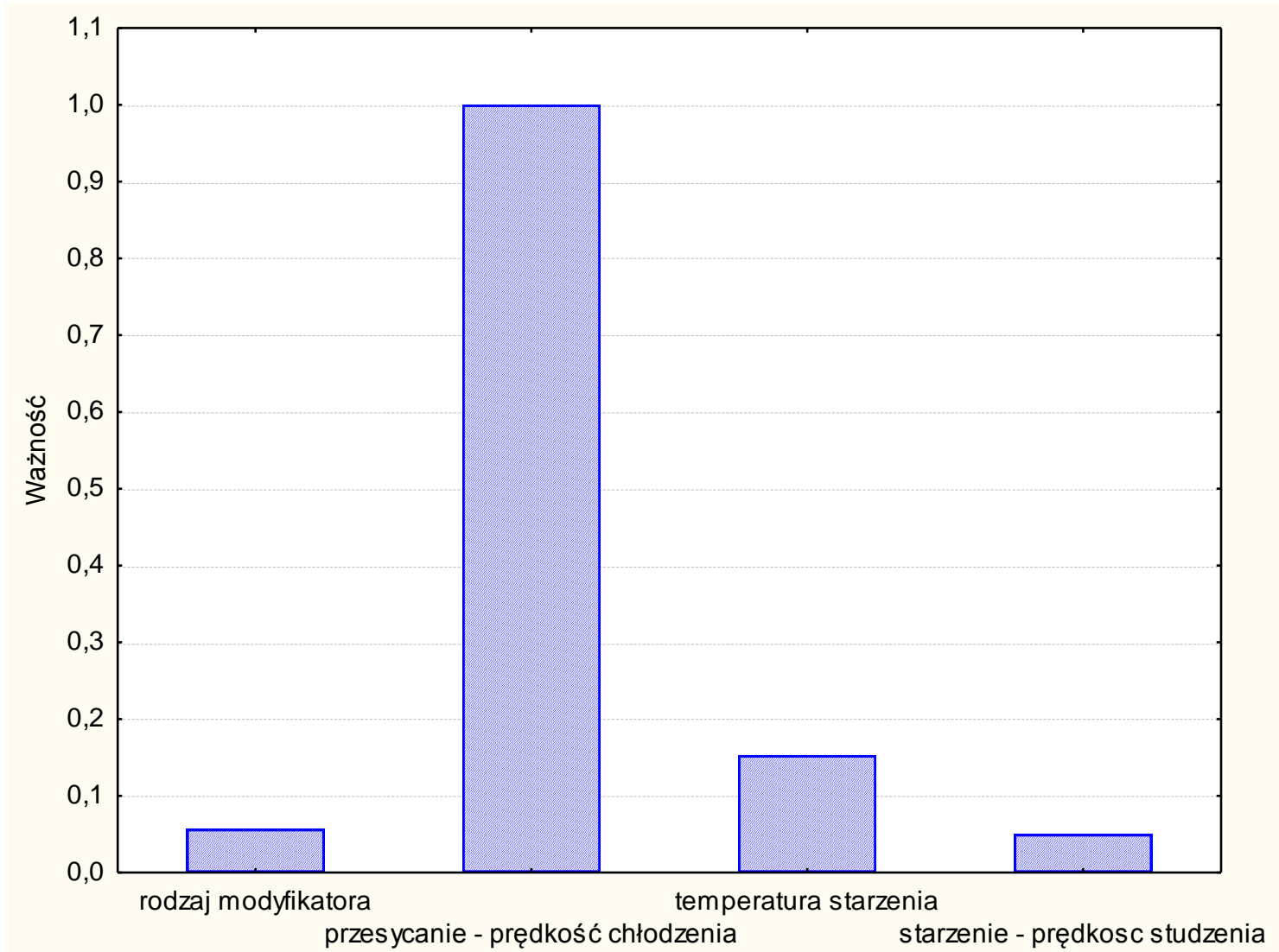

Śr

Var

Co jeszcze? – Ważność predyktorów

- Algorytm drzewa C&RT pozwala określić **ważność** poszczególnych zmiennych predykcyjnych.
- Daną zmienną uznajemy za ważną w procesie klasyfikacji, czyli za niosącą informację o klasie, jeśli zmienna ta **często** bierze udział w procesie klasyfikowania obiektów ze zbioru uczącego.
- „Gotowość” atrybutu do brania udziału w procesie klasyfikacji mierzona jest w trakcie budowy drzew klasyfikacyjnych.
- Ważność oznacza wysoki stopień współzmienności (wyrażonej kowariancją lub korelacją) danego czynnika ze zmienną zależną, do ustalenia tego parametru służą takie techniki jak **metody regresji** wielorakiej czy algorytm względnej ważności **Kruskala** lub analiza **dominacji**.

Efekt?

- na podstawie drzewa nr 9 dla R_m można określić reguły:
- Jeśli próbka poddana została przesycaaniu H3 i starzeniu w 500°C, wtedy wytrzymałość będzie miała rozkład o średniej $E(X)=476[\text{Mpa}]$ i wariancji $D^2(X)=793$
- Jeśli próbka poddana została przesycaaniu H3 i starzeniu w 700°C lub bez starzenia, wtedy wytrzymałość będzie miała rozkład o średniej $E(X)=530[\text{Mpa}]$ i wariancji $D^2(X)=33$
- Jeśli próbka modyfikowana borem (K) poddana została przesycaaniu (H2) wtedy wytrzymałość będzie miała rozkład o średniej $E(X)=577[\text{Mpa}]$ i wariancji $D^2(X)=43$
- Jeśli próbka modyfikowana borem (K) poddana została przesycaaniu (H1) wtedy wytrzymałość będzie miała rozkład o średniej $E(X)=546[\text{Mpa}]$ i wariancji $D^2(X)=2187$
- Jeśli próbka pochodząca z innego wytopu niż K poddana została przesycaaniu (H2 lub H1) wtedy wytrzymałość będzie miała rozkład o średniej $E(X)=600[\text{Mpa}]$ i wariancji $D^2(X)=325$

Własności drzew

- Naturalna obsługa zmiennych mierzonych na **różnych skalach** pomiarowych
- Związki pomiędzy zmiennymi nie muszą być **liniowe**
- Rozkłady zmiennych nie muszą być **normalne**
- Jeśli spełnione są wymogi regresji wielorakiej to lepszy model daje regresja
- Drzewa nazywane – **białą skrzynką** – dobrze rozpoznany model i interpretacja

Własności drzew

- Niewrażliwość na zmienne **bez znaczenia** – mają niską ocenę ważności predyktorów
- Niewrażliwość na nadmierną **korelację** – jeśli dwie zmienne ze sobą skorelowane, jeden z predykatów nie wchodzi do drzewa
- Niewrażliwość na **wartości odstające** – podział w punkcie, nawet jeśli jakieś zmienne osiągają bardzo wysokie/niskie wartości
- Radzenie sobie z **brakami danych** – podziały zastępcze
- Naturalna interpretacja w postaci **reguł**
- Zastosowania: predykcja, budowa reguł, segmentacja rynku

univariate/multivariate

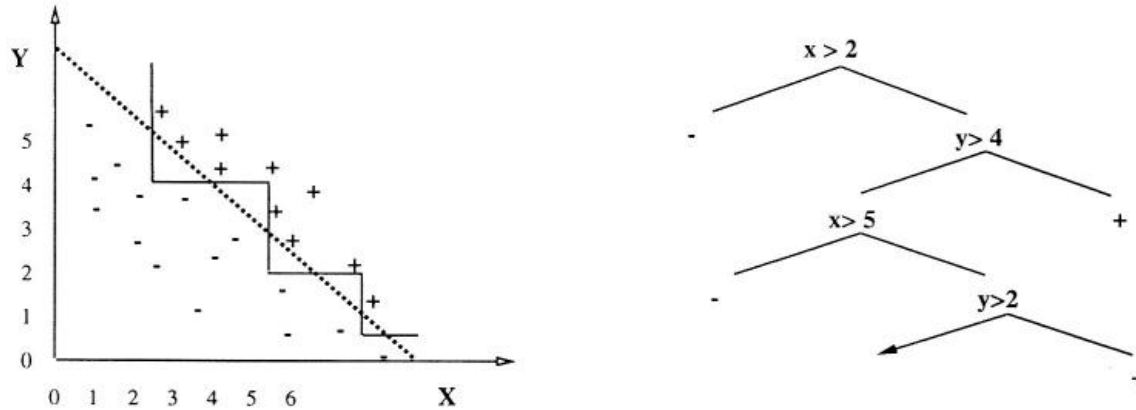
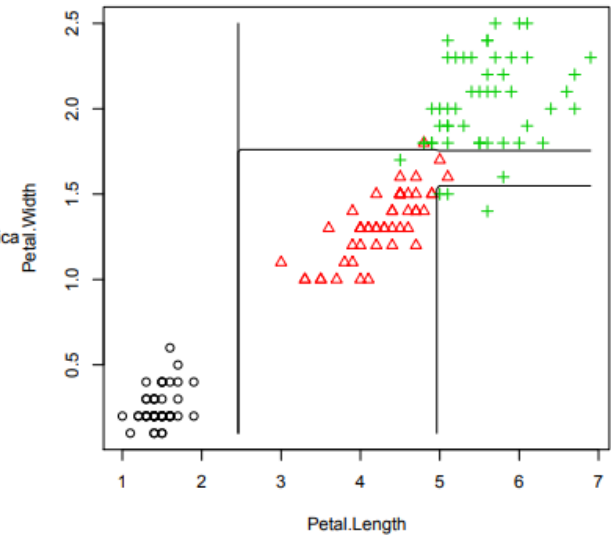
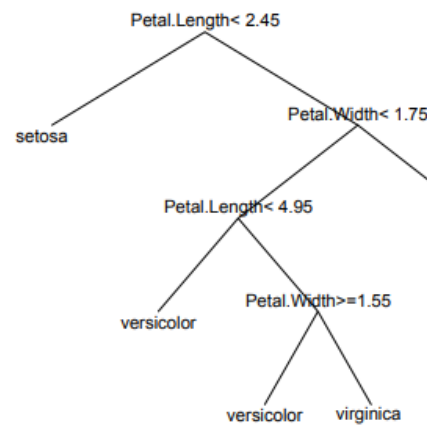

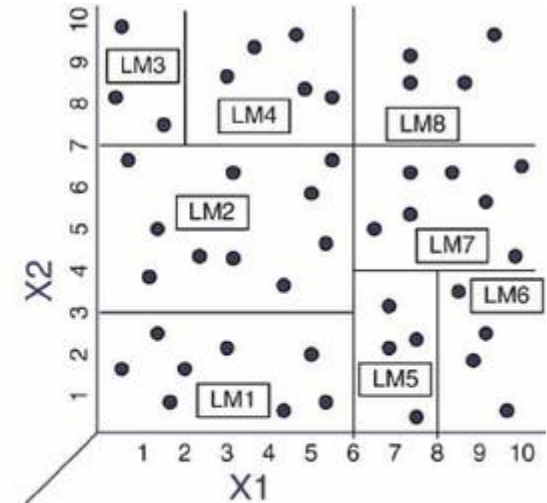
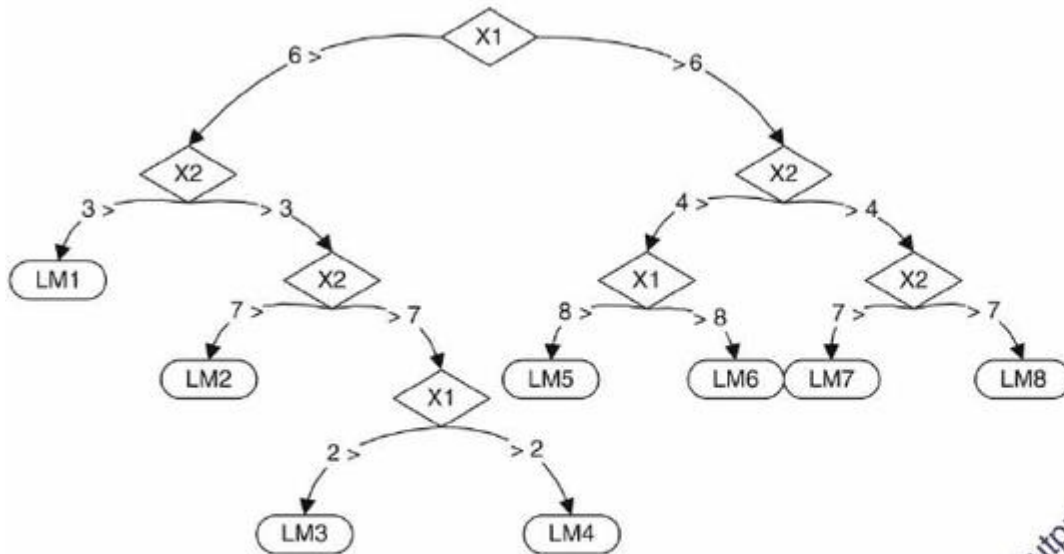
Figure 1. An example instance space; “+”: positive instance, “-”: negative instance and the corresponding univariate decision tree.

The multivariate decision tree-constructing algorithm selects not the best attribute but the best linear combination of the attributes.

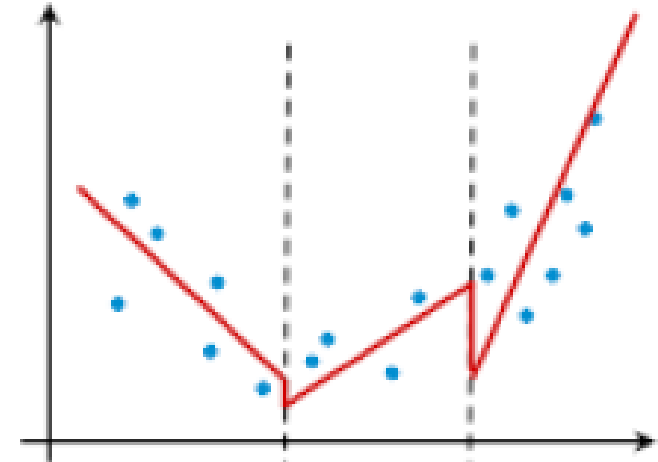

M5P Decision Tree

binary regression tree model

Output

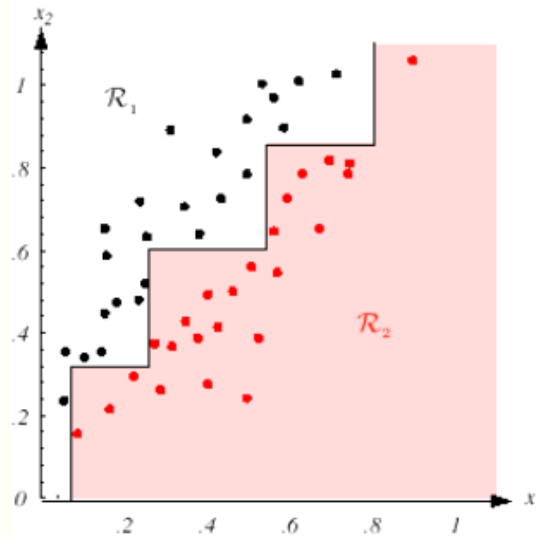
divergence metric:
Standard Deviation Reduction (SDR)

$$SDR = sd(T) - \frac{\sum_{i=1}^n |T_i|}{|T|} * sd(T)$$

Oblique trees (skośne)

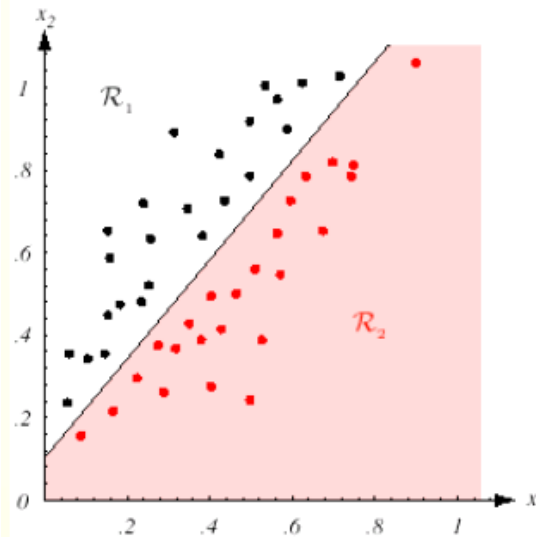
axis-parallel trees:

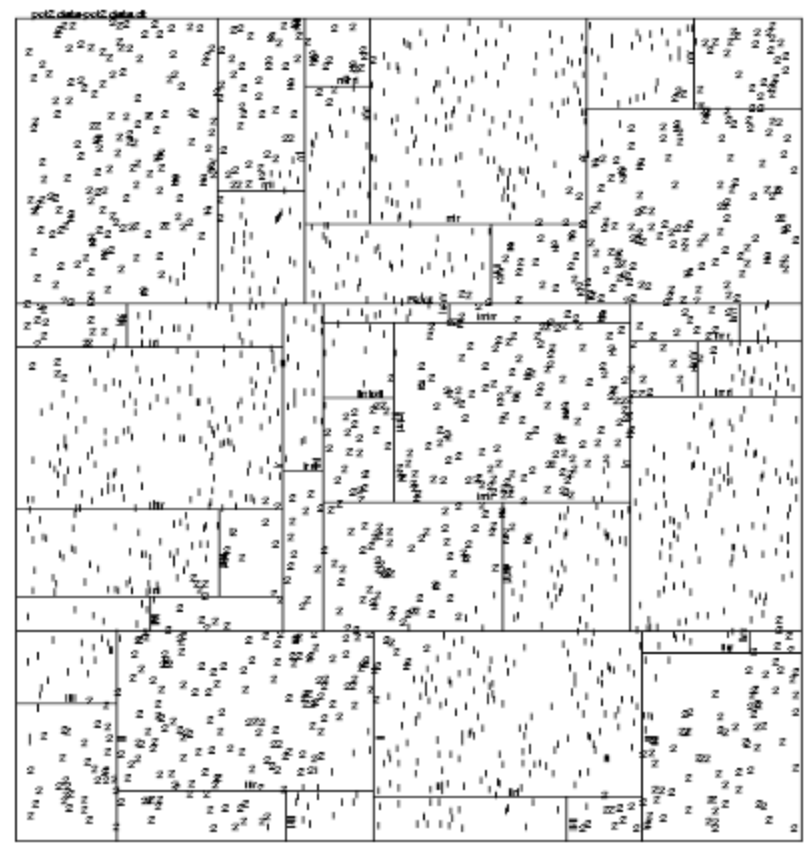
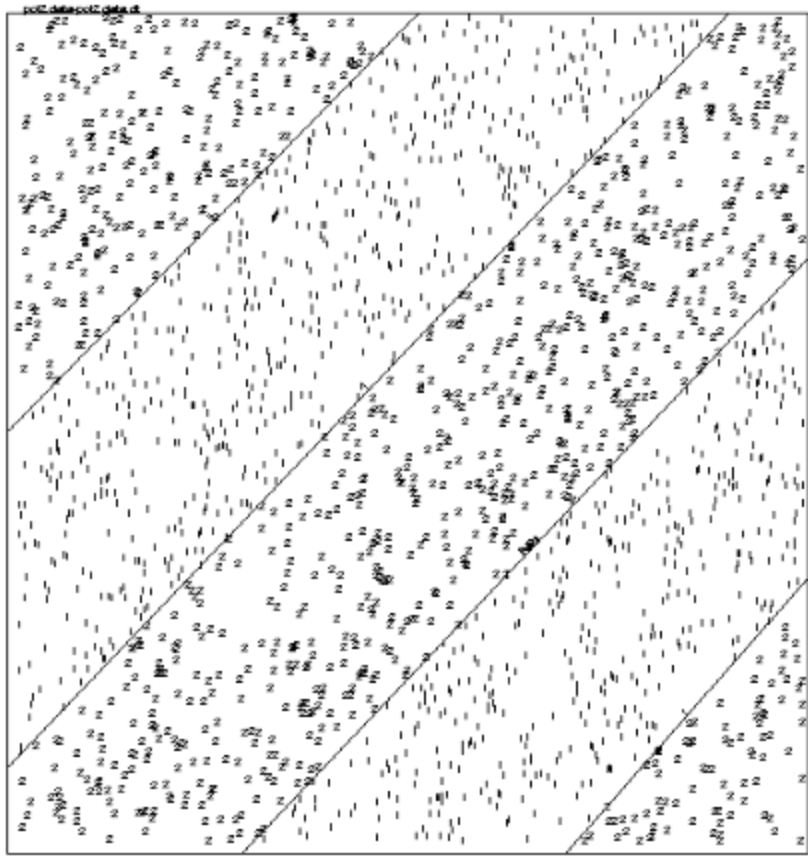
- test na jednym atrybucie na raz

oblique trees:

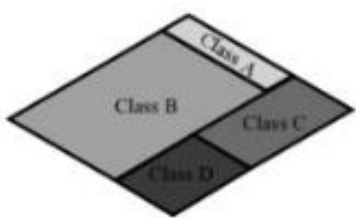
- test jest funkcją (multivariate tests)

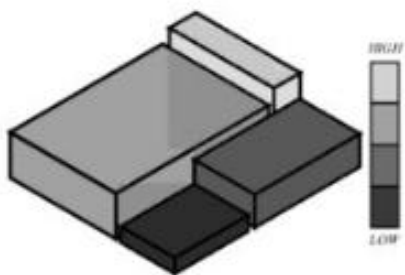
CLASSIFICATION TREE

each region represents a class

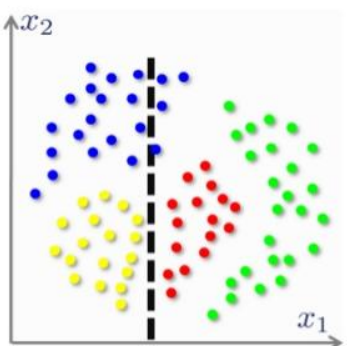
REGRESSION TREE

each region corresponds to a constant value

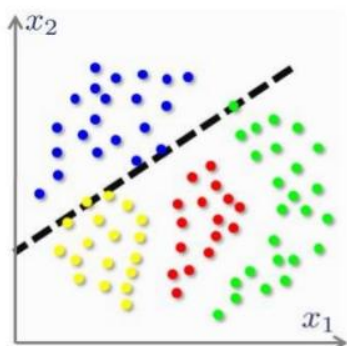
MODEL TREE

each region corresponds to a regression model

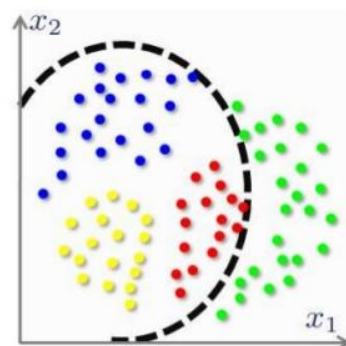
(a)

Axis aligned split

(b)

Oblique split

(c)

Polynomial split

Discussion

TDIDT: Top-Down Induction of Decision Trees

- The most extensively studied method of machine learning used in data mining
- Different criteria for attribute/test selection rarely make a large difference
- Different pruning methods mainly change the size of the resulting pruned tree
- C4.5 (C5.0) builds *univariate* decision trees: each node tests a single attribute
- Some TDIDT systems can build *multivariate* trees (e.g., the famous CART tree learner, Oblique trees)

*Find true patterns
and
avoid overfitting
(false patterns due to randomness)*

Algorytmy indukcji reguł

- **rule induction:**
 - AQ – R. Michalski (1969)
 - CN2 – Clark, Niblett (1989)
 - RIPPER (IREP), RULE Extraction System,
 - PRISM (ID3), ACO (ants),
 - RISE, DeEPs, DeEPsNN, RIONA – unified approach
 - rough sets – Z. Pawlak (1982) (LEM, MODLEM, RSES, ROSETTA, etc.)
- **instance based learning (IBL):** kNN, IB3, PEBLS,
 - lazy rule induction approach
 - Bayesian learning
- **indukcja drzew:** CART, CHAID, C5.0, SLIQ, ID3, SPRINT, Oblique trees, Random Forest, Boosted Trees etc.
- multiple classifiers, multistrategy learning (combine approach):
 - ANFIS: adaptive neuro-fuzzy inference system,
 - ProbRough, MCS, ITRULE, KBNGE – empirical verification
- SNN (odzyskiwanie)
- regresja...

zagadnienia: reprezentacja, przeszukiwanie, walidacja

- **reprezentacja**: decision trees, sets of rules, instances, neural networks
- **przeszukiwanie**: learning algorithm finds the concept description in a space of possible descriptions defined by the representation language
- **walidacja**: miary jakości kandydatów

- indukcja reguł – małe zbiory silnych predyktorów
- podziały równoległe do osi (np. $x_n > 5$)
- problem z obserwacjami odstającymi i mało licznymi sekcjami
- odporne na szum
- liczba podziałów rośnie szybkim tempie

- właściwe podejście dla danych jakościowych (symbolic)
- i zmiennych o małej istotności

IBL – instance based learning

- klasyfikatory minimalnoodległościowe (np. kNN)
- dobrze radzą sobie z nieliniowością i „outliners”
- wrażliwe na szum
- wrażliwe na zmienne nieistotne

- dobre dla danych numeryczny

complete set of consistent and minimal decision rule

- size of the minimal rules set can be exponential with respect to the size of the training set - rule set that is not necessarily complete
- **memory based** (lazy concept induction) - do not require calculation of the decision rule set before classification of new objects
- generates only decision rules relevant for a new test object and then classifies it like algorithms generating rules in advance

Instance Based Learning (IBL):

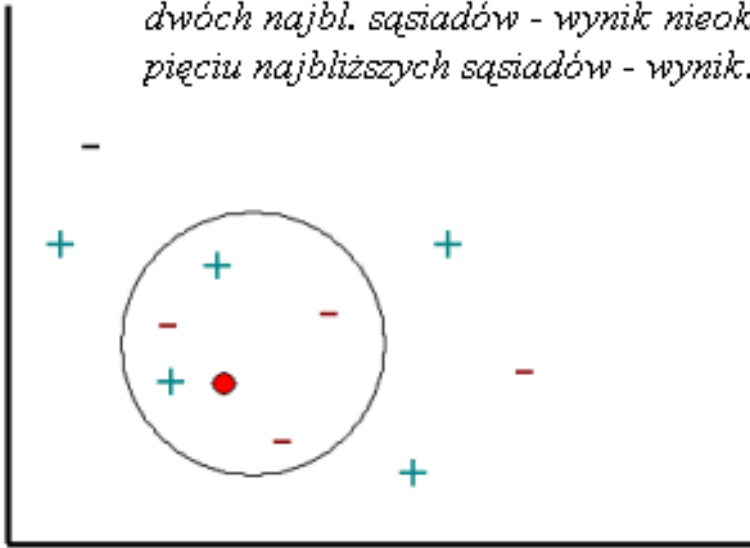
- lazy rule induction approach (kNN)
- Bayesian learning

1. Klasyfikator *kNN* - *klasyfikator k-najbliższych sąsiadów* (ang. *k-nearest neighbor classifier*)
2. Klasyfikacja nowych przypadków jest realizowana „na bieżąco”, tj. wtedy, gdy pojawia się potrzeba klasyfikacji nowego przypadku.
3. należy do grupy algorytmów opartych o *analizę przypadku*. Algorytmy te prezentują swoją wiedzę o świecie w postaci *zbioru przypadków* lub doświadczeń.
4. Idea klasyfikacji polega na metodach *wyszukiwania* tych *zgromadzonych przypadków*, które mogą być zastosowane do klasyfikacji nowych sytuacji.

kNN - przykład

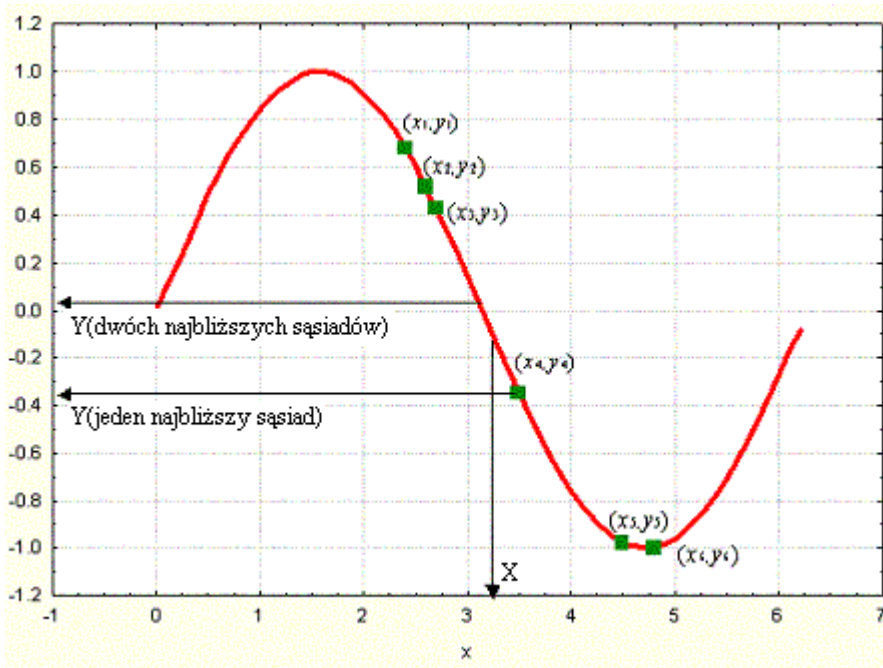
- Mamy przypadki dodatnie i ujemne oraz nowy punkt, oznaczony na czerwono. Zadanie polega na zaklasyfikowaniu nowego obiektu do plusów lub minusów, na bazie tego, z kim sąsiaduje.

jeden najbliższy sąsiad - wynik: +
dwóch najbl. sąsiadów - wynik nieokreślony
pięciu najbliższych sąsiadów - wynik: -

1. Zaczniemy od rozpatrzenia przypadku **jednego, najbliższego sąsiada**. Widać, że najbliżej czerwonego punktu jest plus, tak więc nowy przypadek zostanie zaklasyfikowany do plusów.
2. Zwiększymy teraz liczbę **najbliższych sąsiadów do dwóch**. Niestety, jest kłopot, drugi sąsiad to minus, więc plusy i minusy występują w tej samej ilości, nikt nie ma przewagi.
3. Zwiększmy dalej **liczbę najbliższych sąsiadów, do pięciu**. Są to przypadki znajdujące się wewnątrz kółka na rysunku. Jest tam przewaga minusów, więc nowy przypadek oceniamy jako minus.

Regresja i kNN

- Mamy danych kilka "przykładowych" punktów, a podać musimy wartość y dla dowolnego x .
- dla pojedynczego najbliższego sąsiada: Najbliżej nowego X znajduje się punkt o odciętej x_4 . Tak więc, jako wartość dla nowego X przyjęta będzie wartość (rzędna) odpowiadająca x_4 , czyli y_4 . Oznacza to, że dla jednego najbliższego sąsiada wynikiem jest
- $Y = y_4$

dwóch najbliższych sąsiadów: szukamy dwóch punktów mających najbliżej do X . Są to punkty o wartościach rzędnych y_3 i y_4 . Biorąc **średnią z dwóch wartości**, otrzymujemy:

$$Y = \frac{y_3 + y_4}{2}$$

W podobny sposób postępujemy przy dowolnej liczbie K najbliższych sąsiadów. Wartość Y zmiennej zależnej otrzymujemy jako **średnią** z wartości zmiennej zależnej dla K punktów o wartościach zmiennych niezależnych X najbliższych *nowemu* X -owi.

Problemy związane z klasyfikatorem kNN:

- » jak zdefiniować punkt „**najbliższy**” nowemu przykładowi X?
- » problemem **transformacji**: Jak przetransformować przykład do punktu w przestrzeni wzorców?

definicja funkcji odległości:

- klasyfikatory kNN stosują najczęściej **euklidesową** miarę odległości, czyli po prostu odległość geometryczna w przestrzeni wielowymiarowej.

$$\text{odległość}(x, y) = \{\sum_i (x_i - y_i)^2\}^{1/2}$$

- Odległość euklidesową podnosi się do kwadratu, aby przypisać większą **wagę** obiektom, które są bardziej **oddalone**

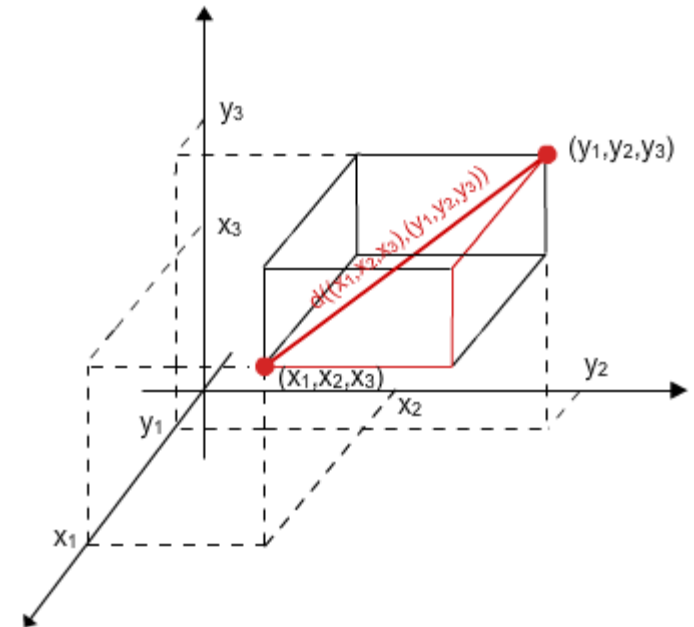
Miary odległości - Przestrzenie metryczne

- Odległość elementów przestrzeni **cech ilościowych**
 - » odległość euklidesowa
 - » odległości Sebestyena
 - » odległość uogólnioną (Mahalanobisa)
 - » odległość Manhattan
 - » odległość Canberra
 - » Odległość Chernoffa
 - » Odległość Bhattacharyya
 - » Dywergencja Kullbacka-Leiblera (zwana też entropią względną lub relatywną entropią)

- Odległość elementów przestrzeni **cech jakościowych**
 - » odległości Hamminga
 - » SVDM metric
 - » Odległość cosinusowa
 - » Odległość Levenshteina (edycyjna) – miara odmienności napisów (skończonych ciągów znaków) odległości Sebestyena
 - » Odległość Damerau-Levenshteina
 - » Niezgodność procentowa
 - » χ^2
 - » miara VDM (Value Difference Metric).
 - » Miara Lance'a i Williamsa

- **Odległość miejska (Manhattan, City block)**. Ta odległość jest **sumą różnic** mierzonych wzdłuż wymiarów.
- W większości przypadków ta miara odległości daje podobne wyniki, jak zwykła odległość euklidesowa.
- w przypadku tej miary, wpływ pojedynczych dużych różnic (**przypadków odstających**) jest stłumiony (ponieważ nie podnosi się ich do kwadratu).

$$\text{odległość}(x, y) = \sum_i |x_i - y_i|$$

W wyniku **normalizacji** danych otrzymujemy wektory, których wartości cech są zawarte w przedziale $\langle 0,1 \rangle$. Normalizacja nie uwzględnia rozkładu wartości danej cechy.

$$u_i = \frac{x_i}{x_{\max} - x_{\min}}$$

$$a'_i = \frac{a_i - a_{i_min}}{a_{i_max} - a_{i_min}}$$

$$u_i = \frac{x_i}{\sum_{i=1}^n x_i}$$

Wynikiem **standaryzacji** jest wektor cech, których wartość średnia $m = 0$, natomiast odchylenie standardowe $s = 1$, dzięki czemu wszystkie cechy mają jednakowy wkład do wartości odległości

$$z_i = \frac{x_i - \bar{x}}{S(x)}$$

Klasyfikacja w oparciu o Naiwny klasyfikator Bayesa

- Zadaniem klasyfikatora Bayes'a jest przyporządkowanie nowego przypadku do jednej z klas decyzyjnych, przy czym zbiór klas decyzyjnych musi być **skończony** i zdefiniowany *a priori*.
- Naiwny klasyfikator Bayes'a jest **statystycznym klasyfikatorem**, opartym na **twierdzeniu Bayesa**.
- $P(C|X)$ prawdopodobieństwo *a posteriori*, że przykład X należy do klasy C
- Naiwny klasyfikator Bayes'a różni się od zwykłego klasyfikatora tym, że konstruując go zakładamy wzajemną **niezależność atrybutów** opisujących każdy przykład.

Przykład X klasyfikujemy jako pochodzący z tej klasy C_i , dla której wartość $P(C_i|X)$, $i = 1, 2, \dots, m$, jest największa

Naiwny klasyfikator Bayesa

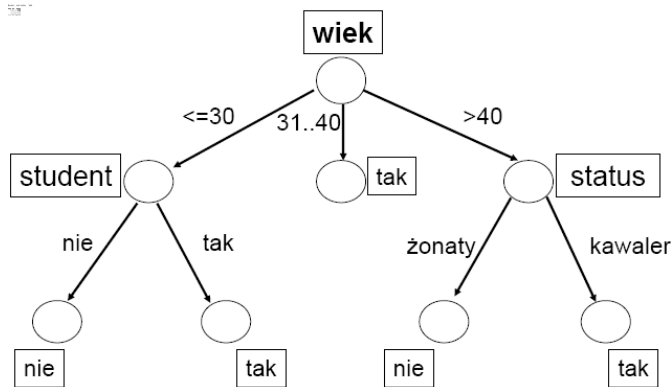
W jaki sposób oszacować prawdopodobieństwo a-posteriori $P(C|X)$?

Twierdzenie Bayesa:

$$P(C|X) = (P(X|C) * P(C))/P(X),$$

P(C) oznacza prawdopodobieństwo a-priori wystąpienia klasy C (tj. prawdopodobieństwo, że dowolny przykład należy do klasy C),
P(X|C) oznacza prawdopodobieństwo a-posteriori, że X należy do klasy C,

P(X) oznacza prawdopodobieństwo a-priori wystąpienia przykładu X

Chcemy dokonać predykcji klasy, do której należy nowy przypadek

C_1 (kupi_komputer = 'tak')

C_2 (kupi_komputer = 'nie')

Nowy przypadek:

$X = (\text{wiek} = '<=30', \text{dochód} = '\text{średni}', \text{student} = '\text{tak}', \text{status} = '\text{kawaler}')$

Maksymalizujemy wartość $P(X/C_i) * P(C_i)$, dla $i=1,2$

Przykład

wiek	dochód	student	status	kupi_komputer
<=30	wysoki	nie	kawaler	nie
<=30	wysoki	nie	żonaty	nie
31..40	wysoki	nie	kawaler	tak
>40	średni	nie	kawaler	tak
>40	niski	tak	kawaler	tak
>40	niski	tak	żonaty	nie
31..40	niski	tak	żonaty	tak
<=30	średni	nie	kawaler	nie
<=30	niski	tak	kawaler	tak
>40	średni	tak	kawaler	tak
<=30	średni	tak	żonaty	tak
31..40	średni	nie	żonaty	tak
31..40	wysoki	tak	kawaler	tak
>40	średni	nie	żonaty	nie

$$P(\text{kupi_komputer} = \text{'tak'}) = P(C1) = 9/14 = 0.643$$

$$P(\text{kupi_komputer} = \text{'nie'}) = P(C2) = 5/14 = 0.357$$

$$P(\text{wiek} \leq 30 \mid \text{kupi_komputer} = \text{'tak'}) = 2/9 = 0.222$$

$$P(\text{wiek} \leq 30 \mid \text{kupi_komputer} = \text{'nie'}) = 3/5 = 0.6$$

$$P(\text{dochód} = \text{'średni'} \mid \text{kupi_komputer} = \text{'tak'}) = 4/9 = 0.444$$

$$P(\text{dochód} = \text{'średni'} \mid \text{kupi_komputer} = \text{'nie'}) = 2/5 = 0.4$$

$$P(\text{student} = \text{'tak'} \mid \text{kupi_komputer} = \text{'tak'}) = 6/9 = 0.667$$

$$P(\text{student} = \text{'tak'} \mid \text{kupi_komputer} = \text{'nie'}) = 1/5 = 0.2$$

$$P(\text{status} = \text{'kawaler'} \mid \text{kupi_komputer} = \text{'tak'}) = 6/9 = 0.667$$

$$P(\text{status} = \text{'kawaler'} \mid \text{kupi_komputer} = \text{'nie'}) = 2/9 = 0.4$$

Korzystając z obliczonych prawdopodobieństw, otrzymujemy:

$$P(X \mid \text{kupi_komputer} = \text{'tak'}) = 0.222 * 0.444 * 0.667 * 0.667 = 0.044$$

$$P(X \mid \text{kupi_komputer} = \text{'nie'}) = 0.600 * 0.400 * 0.200 * 0.400 = 0.019$$

Stąd:

$$P(X \mid \text{kupi_komputer} = \text{'tak'}) * P(\text{kupi_komputer} = \text{'tak'}) = 0.044 * 0.643 = \mathbf{0.028}$$

$$P(X \mid \text{kupi_komputer} = \text{'nie'}) * P(\text{kupi_komputer} = \text{'nie'}) = 0.019 * 0.357 = 0.007$$

Naiwny klasyfikator Bayesa zaklasyfikuje nowy przypadek X do klasy:

kupi_komputer = 'tak'

Probabilities for weather data

Outlook			Temperature			Humidity			Windy			Play	
<i>Yes</i>	<i>No</i>		<i>Yes</i>	<i>No</i>		<i>Yes</i>	<i>No</i>		<i>Yes</i>	<i>No</i>	<i>Yes</i>	<i>No</i>	
Sunny	2	3	Hot	2	2	High	3	4	False	6	2	9	5
Overcast	4	0	Mild	4	2	Normal	6	1	True	3	3		
Rainy	3	2	Cool	3	1								
Sunny	2/9	3/5	Hot	2/9	2/5	High	3/9	4/5	False	6/9	2/5	9/	5/
Overcast	4/9	0/5	Mild	4/9	2/5	Normal	6/9	1/5	True	3/9	3/5	14	14
Rainy	3/9	2/5	Cool	3/9	1/5								

Outlook	Temp	Humidity	Windy	Play
Sunny	Hot	High	False	No
Sunny	Hot	High	True	No
Overcast	Hot	High	False	Yes
Rainy	Mild	High	False	Yes
Rainy	Cool	Normal	False	Yes
Rainy	Cool	Normal	True	No
Overcast	Cool	Normal	True	Yes
Sunny	Mild	High	False	No
Sunny	Cool	Normal	False	Yes
Rainy	Mild	Normal	False	Yes
Sunny	Mild	Normal	True	Yes
Overcast	Mild	High	True	Yes
Overcast	Hot	Normal	False	Yes
Rainy	Mild	High	True	No

Probabilities for weather data

	Outlook		Temperature			Humidity			Windy		Play		
	Yes	No	Yes	No		Yes	No		Yes	No	Yes	No	
Sunny	2	3	Hot	2	2	High	3	4	False	6	2	9	5
Overcast	4	0	Mild	4	2	Normal	6	1	True	3	3		
Rainy	3	2	Cool	3	1								
Sunny	2/9	3/5	Hot	2/9	2/5	High	3/9	4/5	False	6/9	2/5	9/14	5/14
Overcast	4/9	0/5	Mild	4/9	2/5	Normal	6/9	1/5	True	3/9	3/5	14/14	14/14
Rainy	3/9	2/5	Cool	3/9	1/5								

- A new day:

Outlook	Temp.	Humidity	Windy	Play
Sunny	Cool	High	True	?

Likelihood of the two classes

$$\text{For "yes"} = 2/9 \times 3/9 \times 3/9 \times 3/9 \times 9/14 = 0.0053$$

$$\text{For "no"} = 3/5 \times 1/5 \times 4/5 \times 3/5 \times 5/14 = 0.0206$$

Conversion into a probability by normalization:

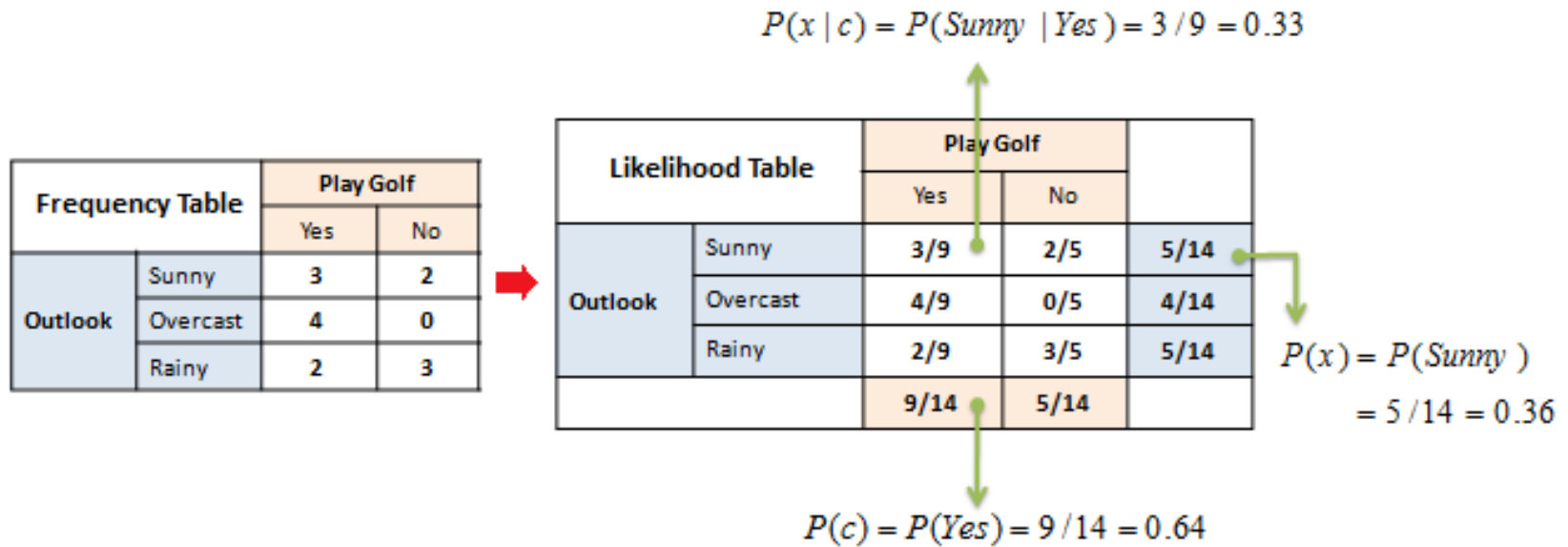
$$P(\text{"yes"}) = 0.0053 / (0.0053 + 0.0206) = 0.205$$

$$P(\text{"no"}) = 0.0206 / (0.0053 + 0.0206) = 0.795$$

Twierdzenie Bayesa: $P(C/X)=[P(X/C) \times P(C)]/P(X)$

$P(C)$ – prawdopodobieństwo *a priori*

$P(C/X)$ – prawdopodobieństwo *a posteriori* (gdy wiemy, że zdarzyło się X)

Posterior Probability:

$$P(c | x) = P(\text{Yes} | \text{Sunny}) = 0.33 \times 0.64 \div 0.36 = 0.60$$

„zero-frequency problem”

Twierdzenie Bayesa: $P(C/X)=[P(X/C)\times P(C)]/P(X)$

$P(C)$ – prawdopodobieństwo *a priori*

$P(C/X)$ – prawdopodobieństwo *a posteriori* (gdy wiemy, że zdarzyło się X)

- What if an **attribute value does not occur** with every class value? (e.g., “Outlook=overcast” for class “no”)
 - Probability will be zero: $P(\text{Outlook}=\text{Overcast}/\text{no})=0$
 - *A posteriori* probability will also be zero: $P(\text{no}/X)=0$
(Regardless of how likely the other values are!)
- Remedy: add 1 to the count for every attribute value-class combination (*Laplacian smoothing*)
- Result: probabilities will never be zero
- Additional advantage: stabilizes probability estimates computed from small samples of data

Information Gain – przykład (1)

zachmurzenie	słonecznie	1,2,8,9,11	$3 N + 2 T$	5/14
	pochmurno	3,7,12,13	$4 T + 0 N$	4/14
	deszczowo	4,5,6,10,14	$3 T + 2 N$	5/14
temperatura	gorąco	1,2,3,13	$2 N + 2 T$	4/14
	łagodnie	4,8,10,11,12,14	$4 T + 2 N$	6/14
	zimno	5,6,7,9	$3 T + 1 N$	4/14
wilgotność	wysoka	1,2,3,4,8,12,14	$3 N + 4 T$	7/14
	normalna	5,6,7,9,10,11,13	$6 T + 1 N$	7/14
wiatr	staby	1,3,4,5,8,9,10,13	$2 N + 6 T$	8/14
	silny	2,6,7,11,12,14	$3 T + 3 N$	6/14

Entropia (rozkład):

$$Ent(S) = - \sum_{i=1}^k p_i \lg_2 p_i,$$

Information Gain – przykład (2)

- W przykładzie *golf* jako pierwszy do podziału został wybrany atrybut „*zachmurzenie*”, bo jego wskaźnik „*gain*” był największy:
S – zawiera 14 elementów; 2 klasy – TAK (9 elementów) i NIE (5 elementów)
- $E(S) = -9/14 \log 9/14 - 5/14 \log 5/14 = 0.94$
- $E(S/zachmurzenie) = 5/14(-3/5 \log 23/5 - 2/5 \log 22/5) + 4/14(-1 \log 21 - 0 \log 20) + 5/14(-3/5 \log 23/5 - 2/5 \log 22/5) = 0.2$
- $E(S/temperatura) = 4/14(-2/4 \log 22/4 - 2/4 \log 22/4) + 4/14(-3/4 \log 23/4 - 1/4 \log 21/4) + 6/14(-2/6 \log 22/6 - 4/6 \log 24/6) = 0.48$
- $E(S/wilgotnosc) = 7/14(-4/7 \log 24/7 - 3/7 \log 23/7) + 7/14(-6/7 \log 26/7 - 1/7 \log 21/7) = 0.43$
- $E(S/wiatr) = 8/14(-6/8 \log 26/8 - 2/8 \log 22/8) + 6/14(-3/6 \log 23/6 - 3/6 \log 23/6) = 0.71$

- $\text{Gain Information}(zachmurzenie) = 0.94 - 0.2 = 0.74$
- $\text{Gain Information}(temperatura) = 0.94 - 0.48 = 0.46$
- $\text{Gain Information}(wilgotnosc) = 0.94 - 0.43 = 0.51$
- $\text{Gain Information}(wiatr) = 0.94 - 0.71 = 0.23$

- Największy zysk informacji dostarcza atrybut „*zachmurzenie*” i to on będzie korzeniem drzewa...

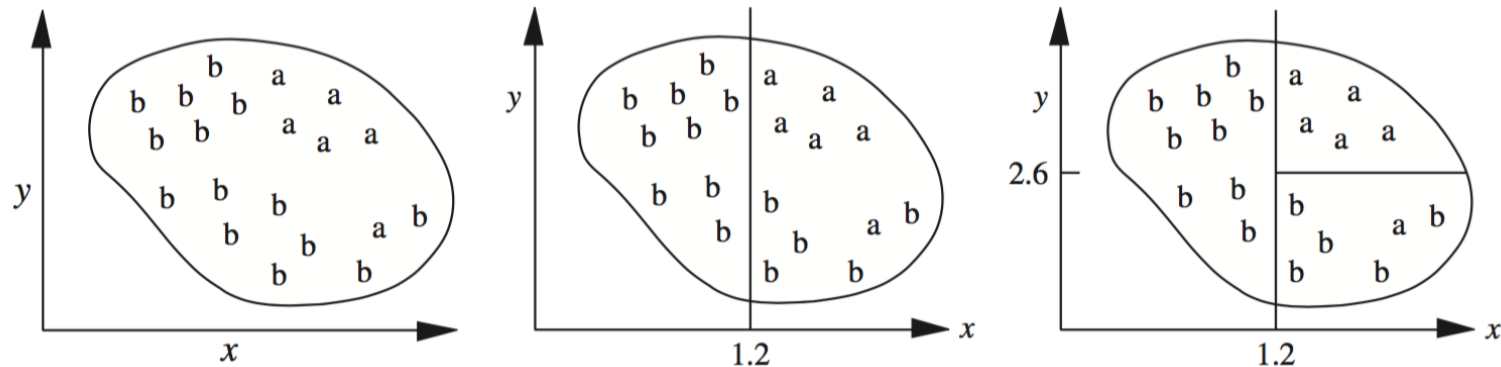
Algorytmy sekwencyjnego pokrywania

Covering algorithms

Sekwencyjne pokrywanie

Covering algorithms

- Instead, we can generate rule set directly
 - One approach: for each class in turn, find rule set that covers all instances in it (excluding instances not in the class)
- Called a *covering* approach:
 - At each stage of the algorithm, a rule is identified that “covers” some of the instances

**If $x > 1.2$ and $y > 2.6$
then class = a**

przybliżone rozwiązywanie problemu pokrycia

Ryszard Michalski: założyciel i wieloletni dyrektor Laboratorium Uczenia Maszynowego na Uniwersytecie im. George'a Masona w USA, współpracownik zagraniczny Instytutu Informatyki PAN.

Algorytm **AQ**: (1969) oparty jest na pokrywaniu sekwencyjnym

for each class K_i **do**

$E_i := P_i \cup N_i$ (P_i positive, N_i negative example)

RuleSet(K_i) := empty

repeat {find-set-of-rules}

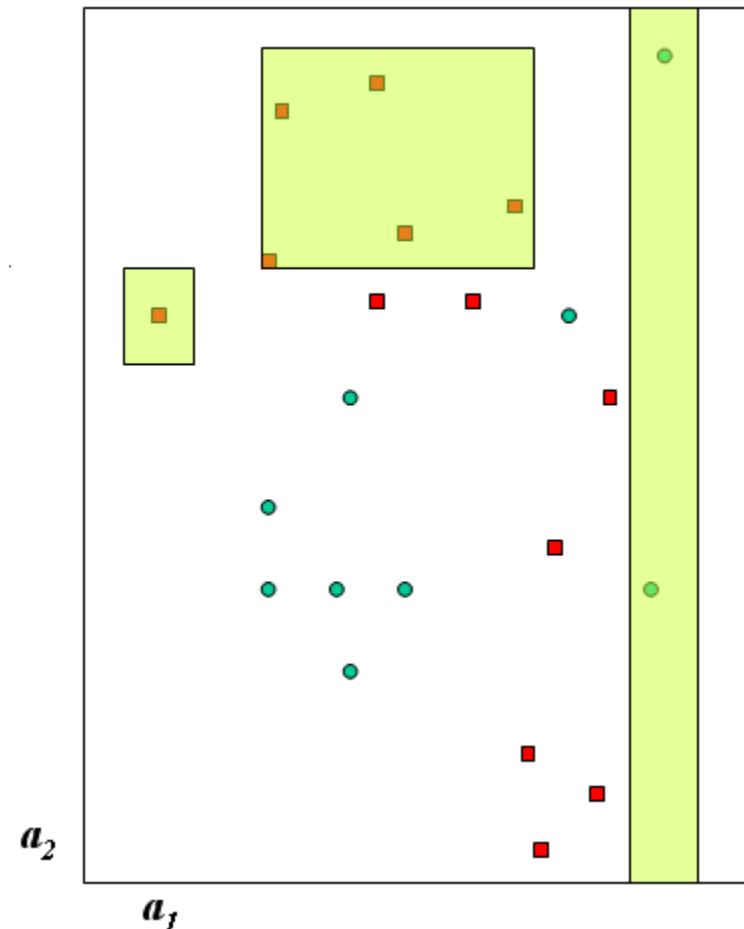
find-one-rule R covering some positive examples

and no negative ones

add R to RuleSet(K_i)

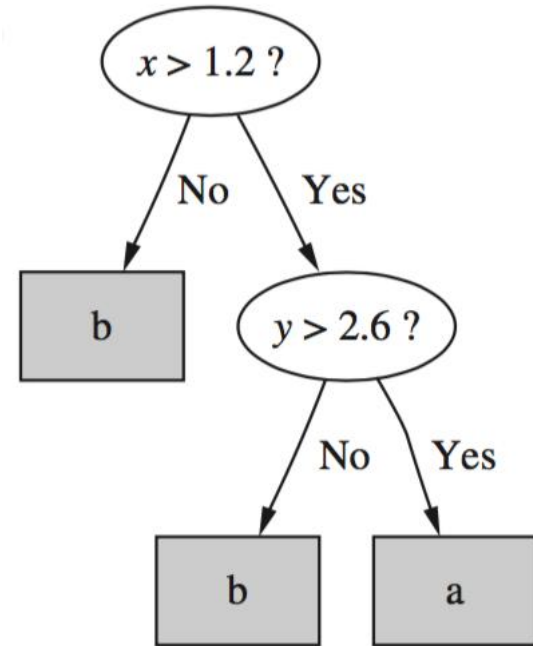
delete from P_i all pos. ex. covered by R

until P_i (set of pos. ex.) = empty

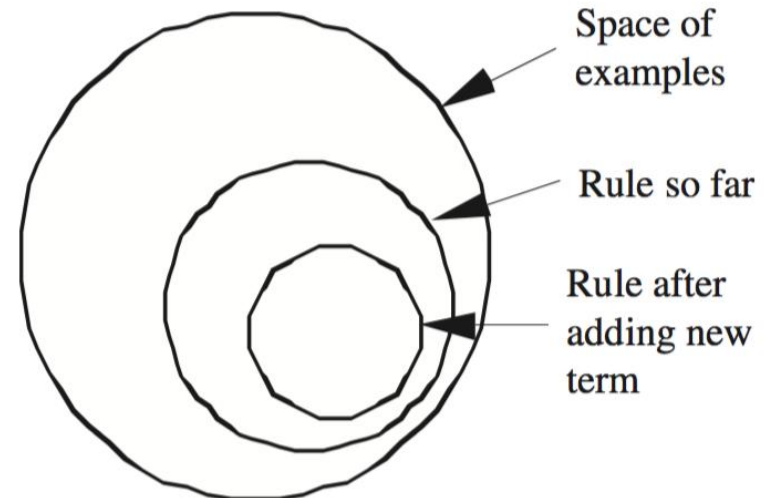
Rules vs. trees

- Z drzewa zawsze można utworzyć zestaw reguł
- zestawy reguł mogą być bardziej przejrzyste, gdy drzewa decyzyjne podlegają replikowanym poddrzewom
- dla problemów wieloklasowych drzewa analizują wszystkie klasy „na raz” a algorytmy pokrywania uwzględnia klasy kolejno

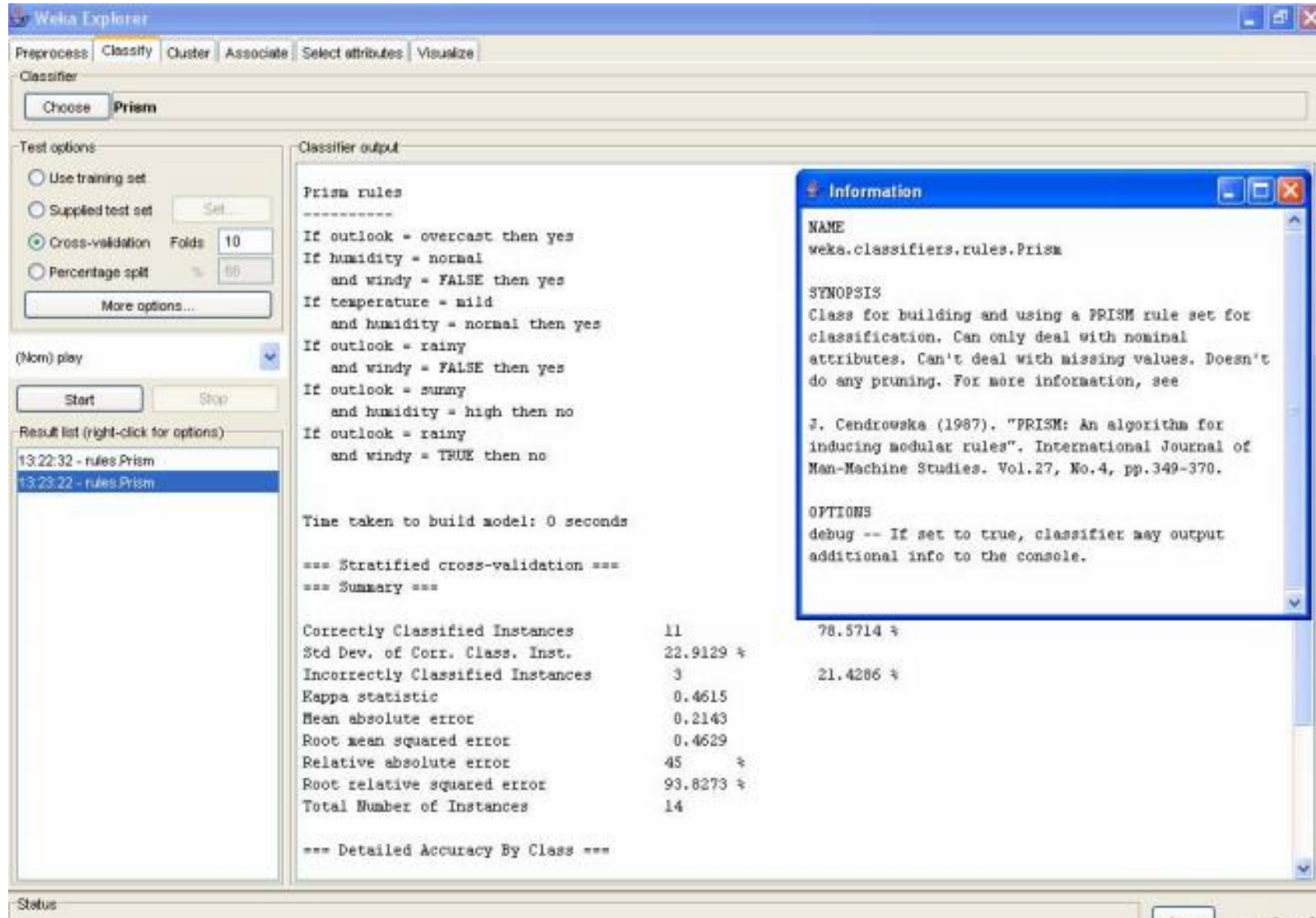

Simple covering algorithm

- Basic idea: generate a rule by adding tests that maximize the rule's accuracy
- Similar to situation in decision trees: problem of selecting an attribute to split on
 - But: decision tree inducer maximizes overall purity
- Each new test reduces rule's coverage:

PRISM - generates a decision list

The screenshot shows the Weka Explorer interface with the PRISM classifier selected. The 'Classifier output' pane displays the generated decision rules and performance metrics. An 'Information' dialog box is open, providing details about the PRISM classifier.

Classifier output

Prism rules

If outlook = overcast then yes
If humidity = normal
and windy = FALSE then yes
If temperature = mild
and humidity = normal then yes
If outlook = rainy
and windy = FALSE then yes
If outlook = sunny
and humidity = high then no
If outlook = rainy
and windy = TRUE then no

Time taken to build model: 0 seconds

=== Stratified cross-validation ===
=== Summary ===

Correctly Classified Instances	11	78.5714 %
Std Dev. of Corr. Class. Inst.	22.9129 %	
Incorrectly Classified Instances	3	21.4286 %
Kappa statistic	0.4615	
Mean absolute error	0.2143	
Root mean squared error	0.4629	
Relative absolute error	45 %	
Root relative squared error	93.8273 %	
Total Number of Instances	14	

=== Detailed Accuracy By Class ===

Information

NAME
weka.classifiers.rules.Prism

SYNOPSIS
Class for building and using a PRISM rule set for classification. Can only deal with nominal attributes. Can't deal with missing values. Doesn't do any pruning. For more information, see

J. Cendrowska (1987). "PRISM: An algorithm for inducing modular rules". International Journal of Man-Machine Studies. Vol.27, No.4, pp.349-370.

OPTIONS
debug -- If set to true, classifier may output additional info to the console.

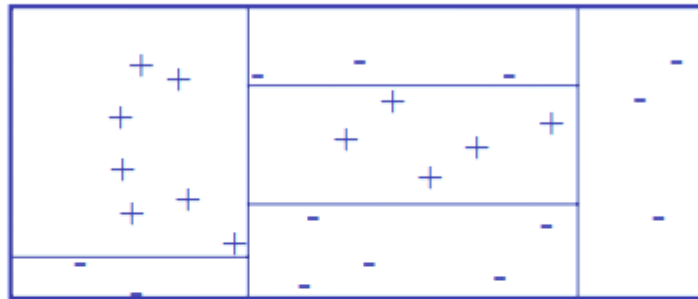
Separate and conquer rule learning

- Rule learning methods like the one PRISM employs (for each class) are called *separate-and-conquer* algorithms:
 - First, identify a useful rule
 - Then, separate out all the instances it covers
 - Finally, “conquer” the remaining instances
- Difference to divide-and-conquer methods:
 - Subset covered by a rule does not need to be explored any further

Decision rules vs. decision trees

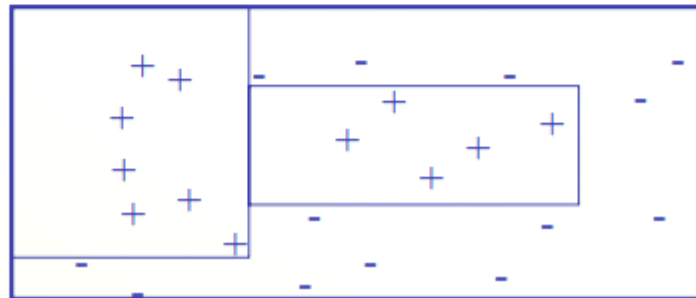
- Trees – splitting the data space (e.g. C4.5)

Decision boundaries of decision trees

- Rules – covering parts of the space (AQ, CN2, LEM)

Decision boundaries of decision rules

$a \Rightarrow b$

- n_{ab} - liczba obiektów spełniających obie strony reguły
- n_a - liczba obiektów spełniających lewą stronę reguły
- n_b - liczba obiektów spełniających prawą stronę reguły (czyli w praktyce - liczność klasy decyzyjnej, na którą wskazuje reguła).

/ Dobra reguła to taka, która ma jak najmniej kontrprzykładów, czyli obiektów pasujących do lewej strony, ale niepasujących do prawej.

– **wsparcie** (*support*):

$$\text{supp}(a \Rightarrow b) = n_{ab} / n$$

wsparcie reguły mówi nam o tym, ile obiektów (treningowych) do niej pasuje.

– **dokładność** (*accuracy*):

$$\text{acc}(a \Rightarrow b) = n_{ab} / n_a$$

dokładność reguły mówi nam o jej wiarygodności - jak bardzo możemy liczyć na to, że opisywana przez nią zależność rzeczywiście zachodzi.

	Outlook	Temp.	Humid.	Wind	Sport?
1	Sunny	Hot	High	Weak	No
2	Sunny	Hot	High	Strong	No
3	Overcast	Hot	High	Weak	Yes
4	Rain	Mild	High	Weak	Yes
5	Rain	Cold	Normal	Weak	Yes
6	Rain	Cold	Normal	Strong	No
7	Overcast	Cold	Normal	Strong	Yes
8	Sunny	Mild	High	Weak	No
9	Sunny	Cold	Normal	Weak	Yes
10	Rain	Mild	Normal	Weak	Yes
11	Sunny	Mild	Normal	Strong	Yes
12	Overcast	Mild	High	Strong	Yes
13	Overcast	Hot	Normal	Weak	Yes
14	Rain	Mild	High	Strong	No

Temp=Mild \wedge Humid=Normal \Rightarrow Sport=Yes

Wsparcie reguły: 0,22

(2 obiekty pasujące, 9 obiektów w klasie Sport=Yes)

Dokładność reguły: 1

Wind=Weak \Rightarrow Sport=Yes

Wsparcie reguły: 0,66

(6 obiektów pasujących do obu stron, 9 obiektów w klasie Sport=Yes)

Dokładność reguły: 0,75

(6 obiektów pasujących do obu stron, 8 obiektów mających Wind=Weak)

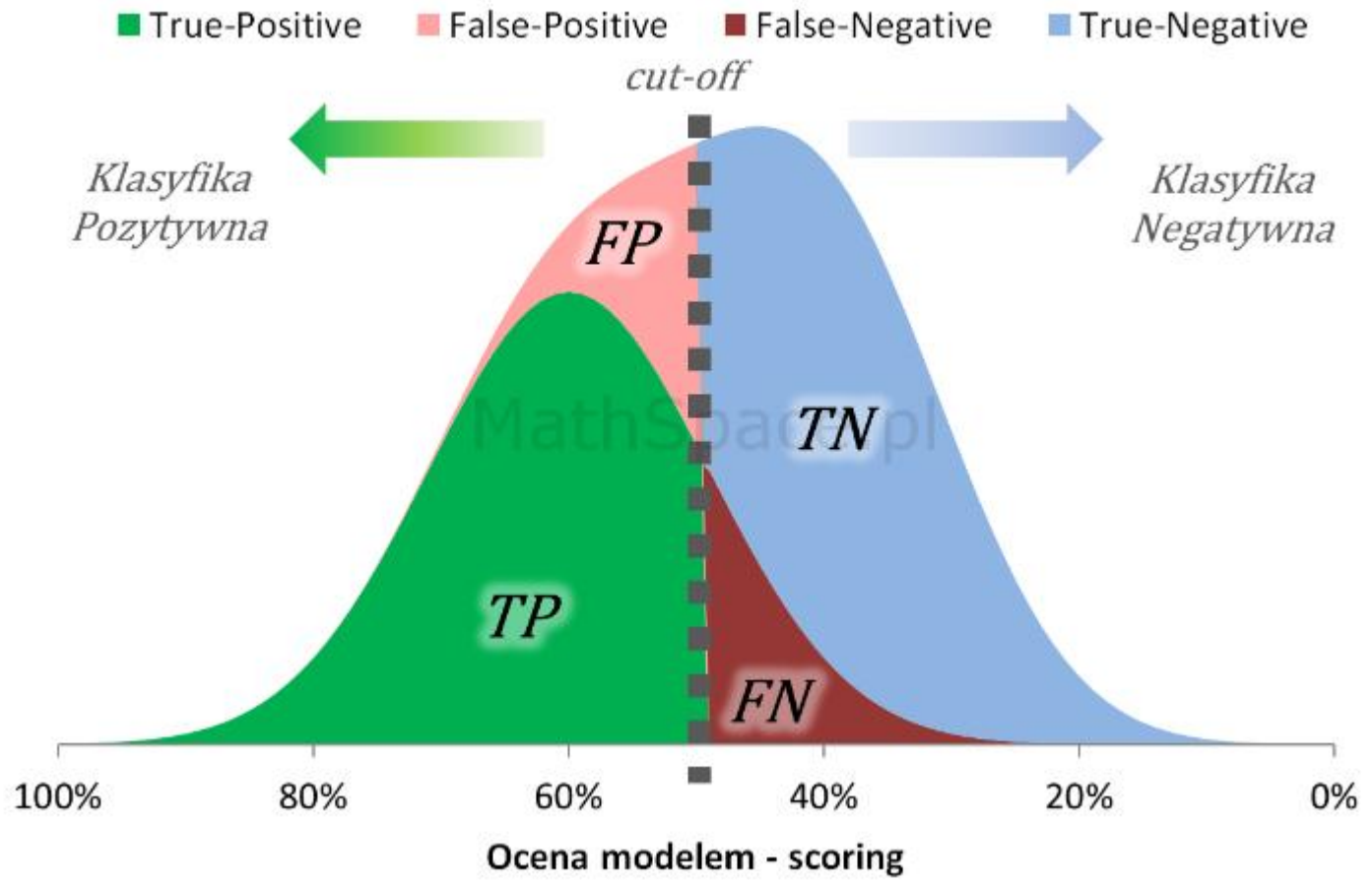
Tablica pomyłek (macierz błędów, macierz klasyfikacji)

Confusion matrix

ocena jakości klasyfikacji binarnej

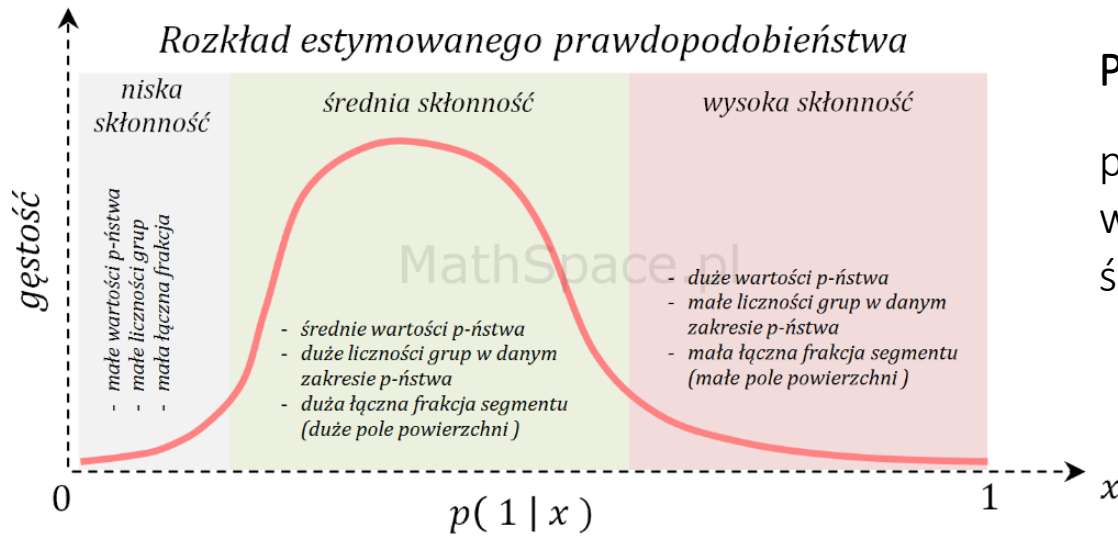
		klasa rzeczywista	
		pozytywna	negatywna
klasa predykowana	pozytywna	prawdziwie pozytywna (TP)	falszywie pozytywna (FP)
	negatywna	falszywie negatywna (FN)	prawdziwie negatywna (TN)

		Klasa predykowana – wynik testu		Częstość występowania, chorobowość $\frac{\sum \text{stan pozytywny}}{\sum \text{populacja}}$
		Klasa pozytywna	Klasa negatywna	
Klasa rzeczywista	Stan pozytywny	Prawdziwie pozytywna, TP	Falszywie negatywna (błąd drugiego rodzaju, FN)	Czułość, TPR $\frac{\sum \text{TP}}{\sum \text{TP} + \sum \text{FN}}$
	Stan negatywny	Falszywie pozytywna (błąd pierwszego rodzaju, FP)	Prawdziwie negatywna, TN	FPR $\frac{\sum \text{FP}}{\sum \text{FP} + \sum \text{TN}}$
Dokładność, ACC $\frac{\sum \text{TP} + \sum \text{TN}}{\sum \text{populacja}}$		Precyzja, PPV $\frac{\sum \text{TP}}{\sum \text{TP} + \sum \text{FP}}$	FOR $\frac{\sum \text{FN}}{\sum \text{FN} + \sum \text{TN}}$	LR+ $\frac{\text{TPR}}{\text{FPR}}$
		FDR $\frac{\sum \text{FP}}{\sum \text{TP} + \sum \text{FP}}$	NPV $\frac{\sum \text{TN}}{\sum \text{FN} + \sum \text{TN}}$	LR- $\frac{\text{FNR}}{\text{TNR}}$
				FNR $\frac{\sum \text{FN}}{\sum \text{TP} + \sum \text{FN}}$
				Swoistość, SPC, TNR $\frac{\sum \text{TN}}{\sum \text{FP} + \sum \text{TN}}$
				DOR $\frac{\text{LR+}}{\text{LR-}}$

© Mariusz Gromada – MathSpace.PL

ocena jakości klasyfikacji

Punkt odcięcia (cut-off point)

punkt rozgraniczający segment wysokiej skłonności od segmentów średniej i niskiej skłonności

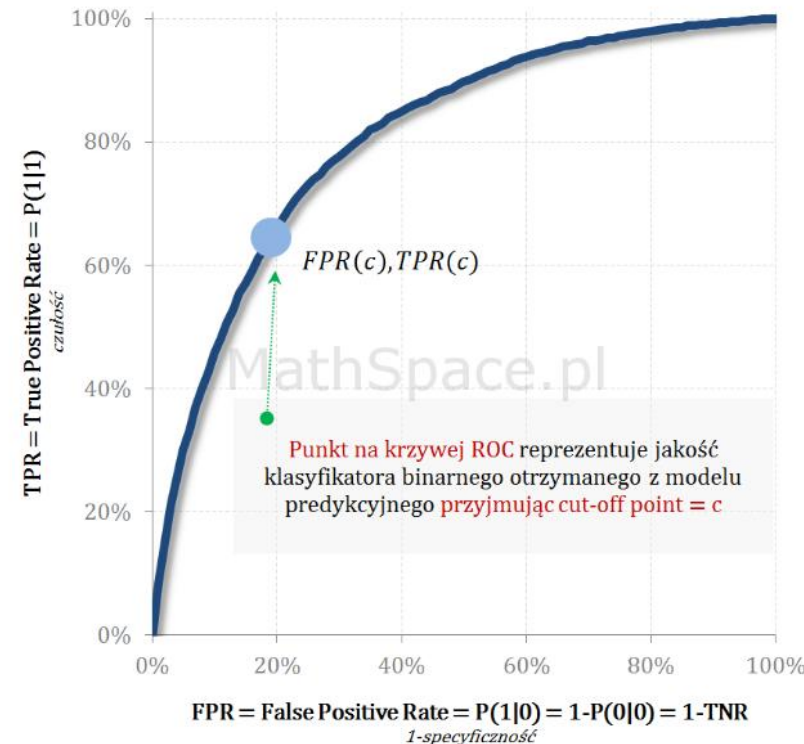
Receiver Operating Characteristic - Krzywa ROC

krzywa ROC jest graficzną reprezentacją efektywności modelu, testujemy klasyfikator dla różnych progów alfa.

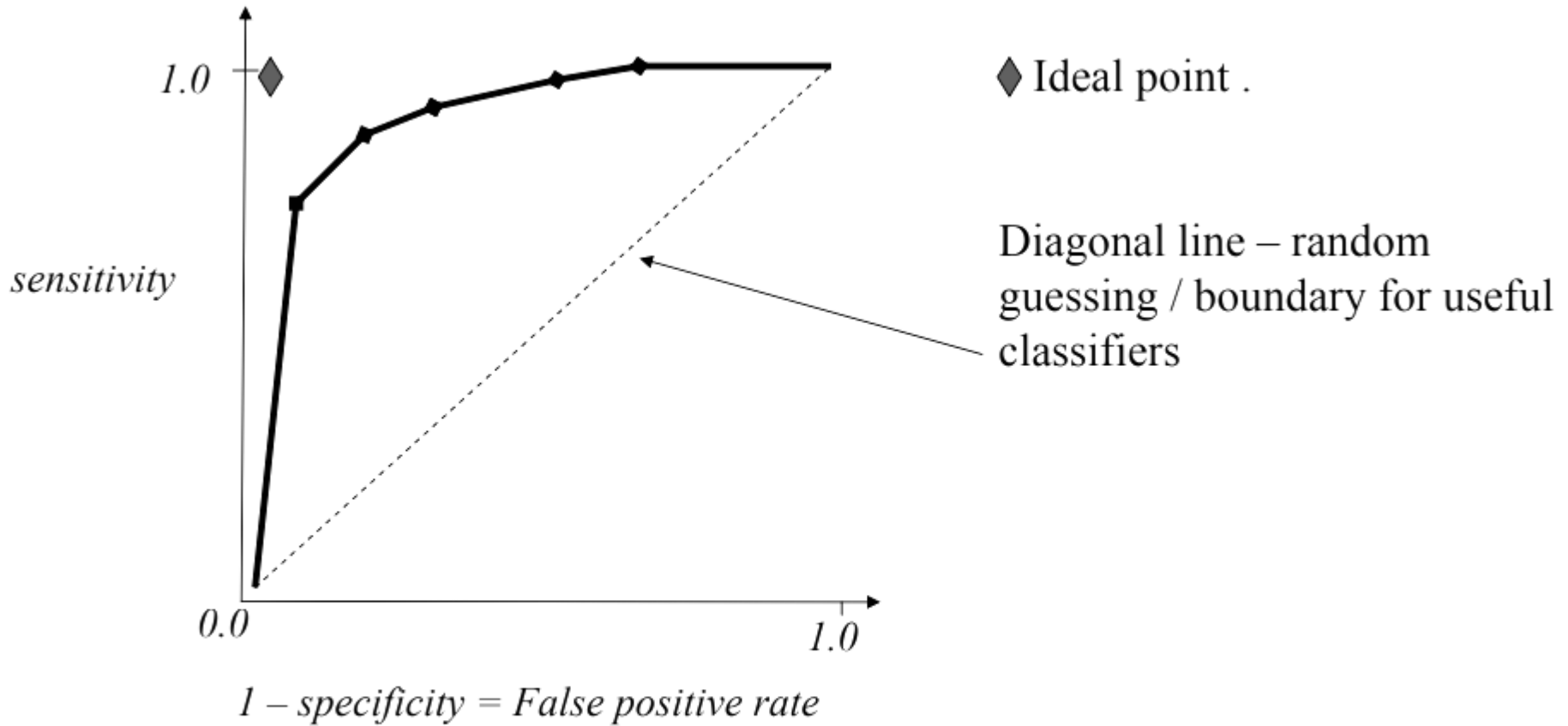
alfa to próg szacowanego prawdopodobieństwa, powyżej którego obserwacja klasyfikowana jest do jednej kategorii (Klasa_pos), a poniżej którego – do drugiej kategorii (Klasa_neg).

ROC pokazuje zależności wskaźników TPR (True Positive Rate) oraz FPR (False Positive Rate).

Im wykres bardziej "wypukły", tym lepszy klasyfikator.

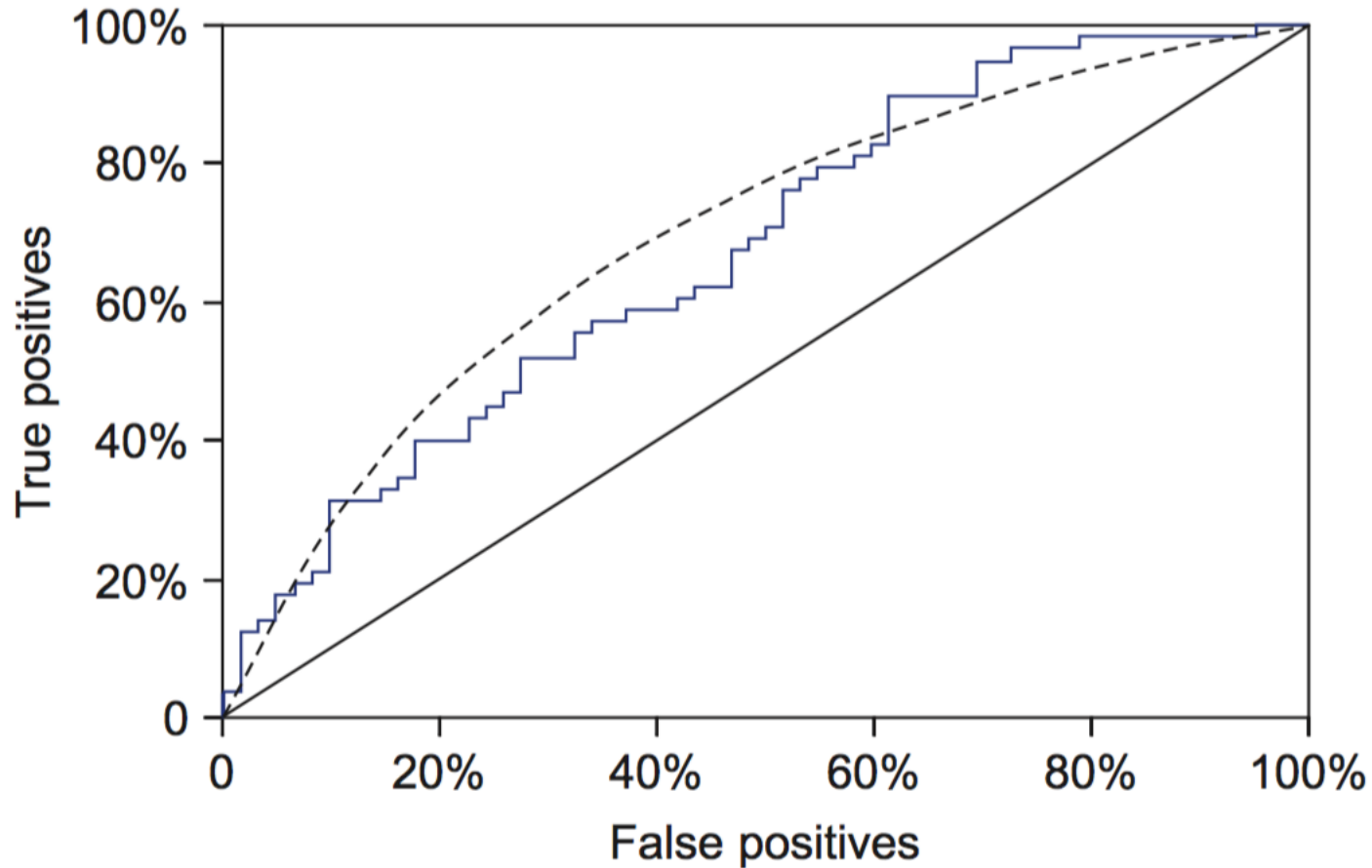
ROC

You can compare performance of several classifiers.
Quite often AUC – area under curve – is calculated.

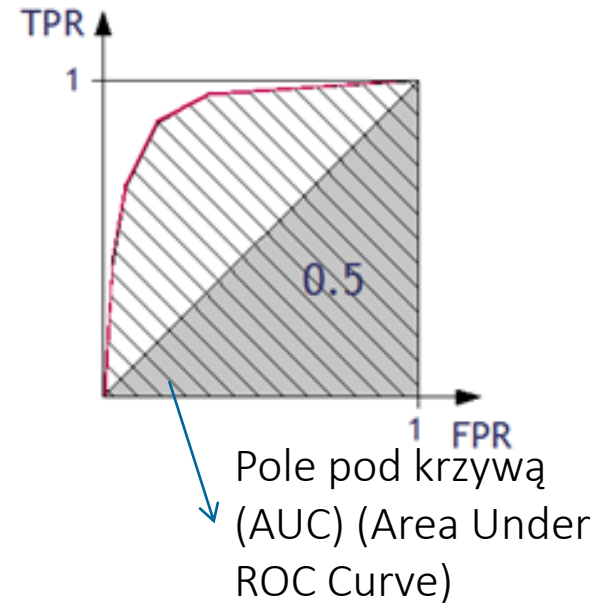
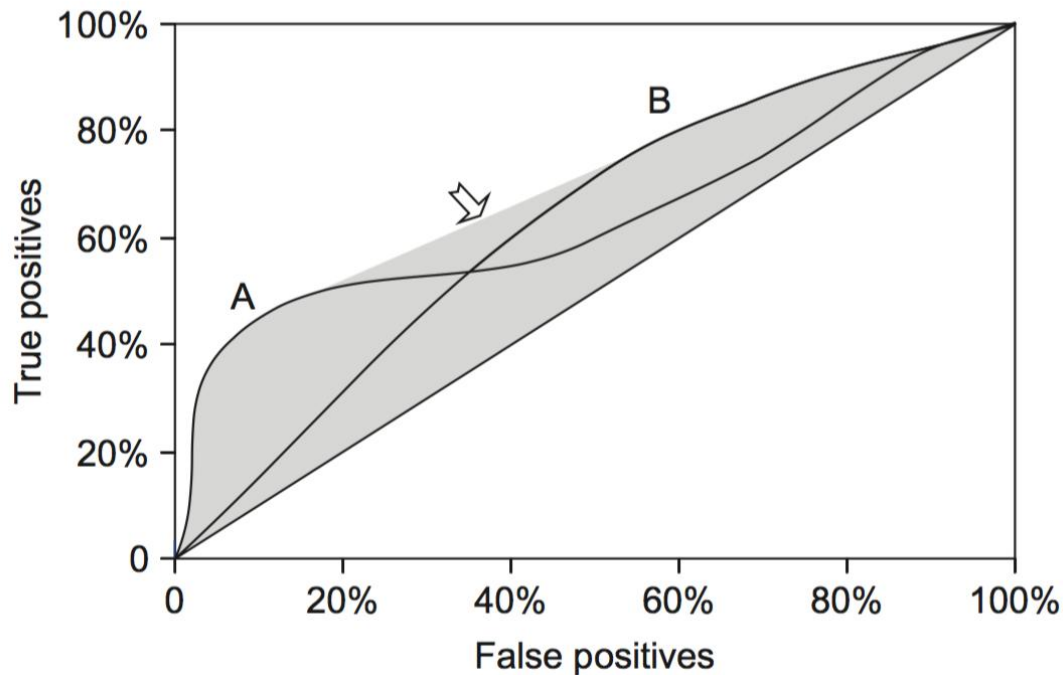
J. Stefanowski

A sample ROC curve

- Jagged curve—one set of test data
- Smoother curve—use cross-validation

ROC curves for two schemes

- For a small, focused sample, use method A
- For a larger one, use method B

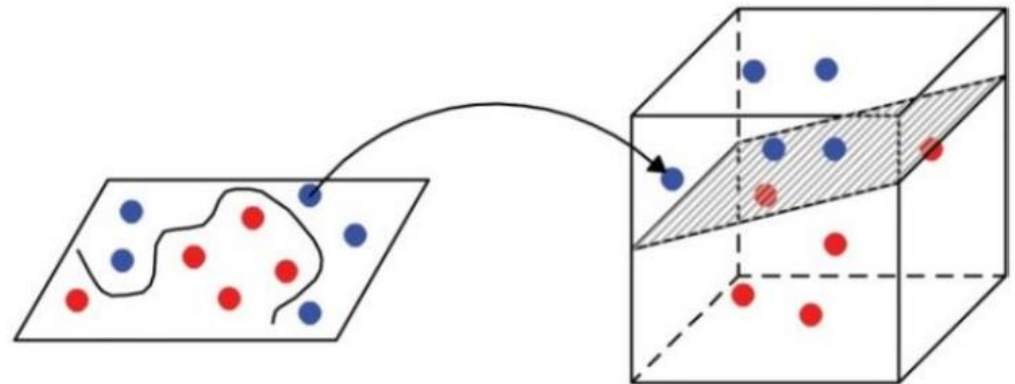
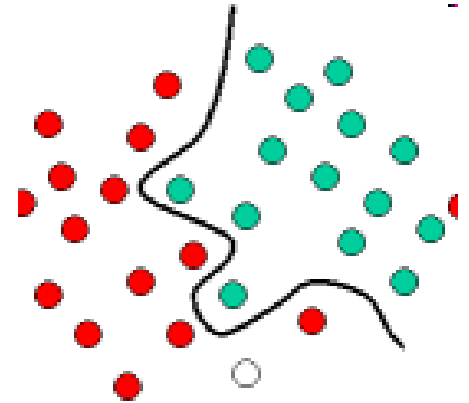
im większe AUC tym lepiej:
 AUC = 1 (klasyfikator idealny),
 AUC = 0.5 (klasyfikator losowy),
 AUC < 0.5 (nieprawidłowy klasyfikator (gorszy niż losowy))

Metoda wektorów nośnych (wspierających)

Support Vector Machines

Metoda wektorów nośnych (wspierających)

- stosowane gdy do poprawnego klasyfikowania potrzebne są bardziej skomplikowane struktury niż linia prosta
- oryginalne obiekty są "mapowane" (transformowane) za pomocą funkcji jądrowych (kernels) na przestrzeń ilustrowaną po prawej.
- w nowej przestrzeni dwie klasy są liniowo separowalne, co pozwala uniknąć skomplikowanej postaci granicy klas.

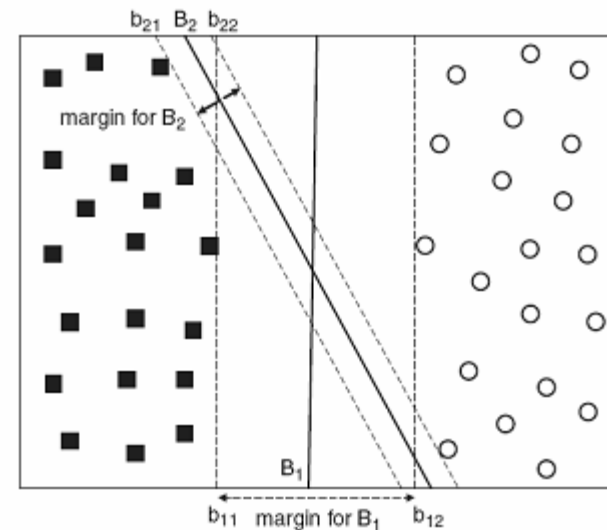
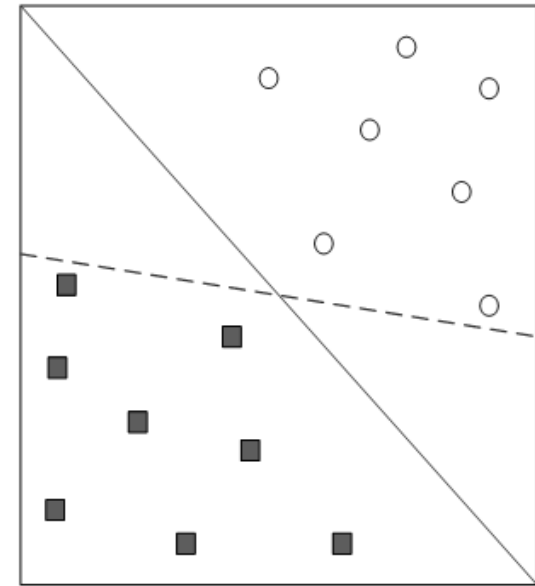

Problem oryginalny
nieseparowalny liniowo w 2D

Odwzorowanie problemu oryginalnego
w przestrzeni 3D separowalne liniowo

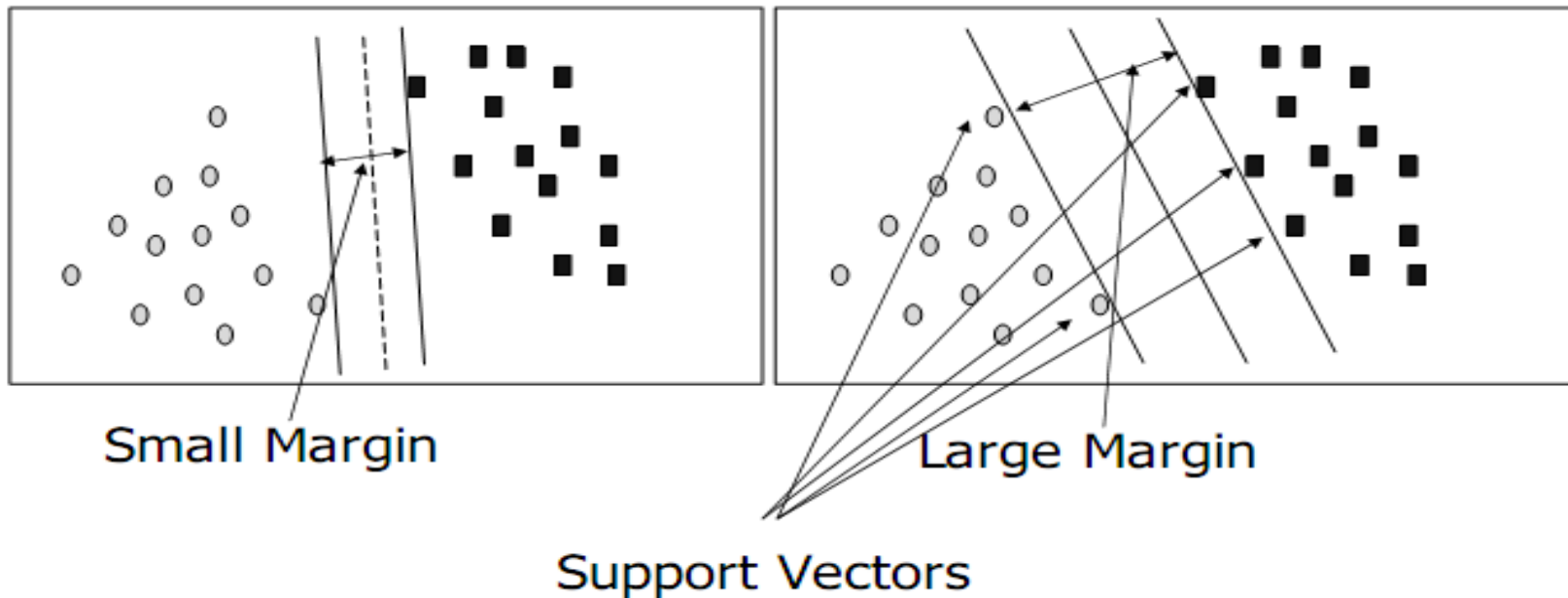
Support Vector Machines

- Którą z hiperpłaszczyzn należy wybrać? B_1 or B_2 ?
- Hiperpłaszczyzny b_{i1} i b_{i2} są otrzymane przez równoległe przesuwanie hiperpłaszczyzny granicznej aż do pierwszych punktów z obu klas.
- Odległość między nimi – margines klasyfikatora liniowego

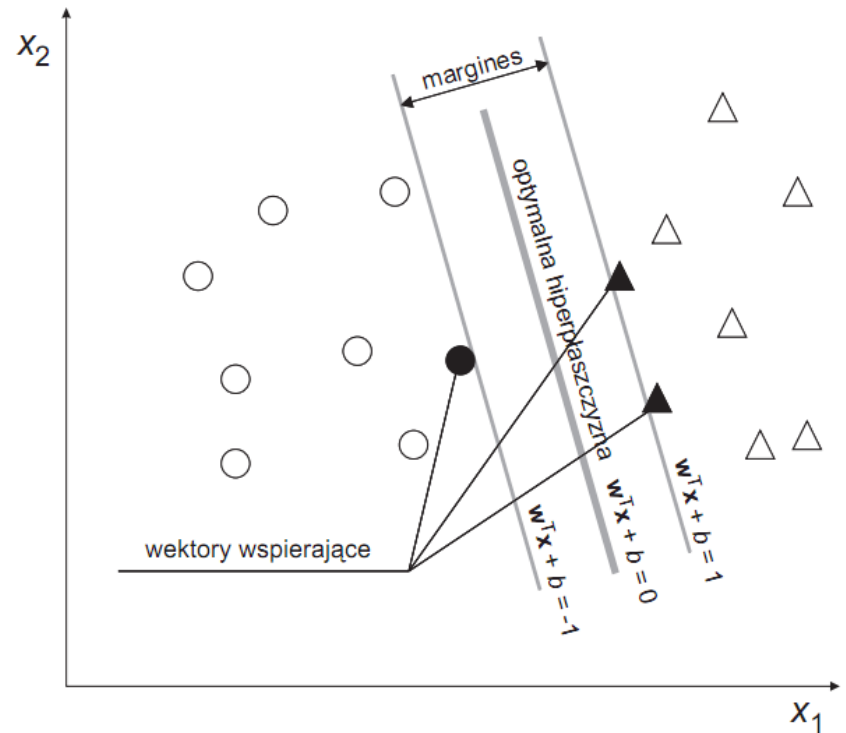
Węższe czy szersze marginesy?

- Szerszy margines \rightarrow lepsze własności generalizacji, mniejsza podatność na ew. przeuczenie (overfitting)
- Wąski margines – mała zmiana granicy, radykalne zmiany klasyfikacji

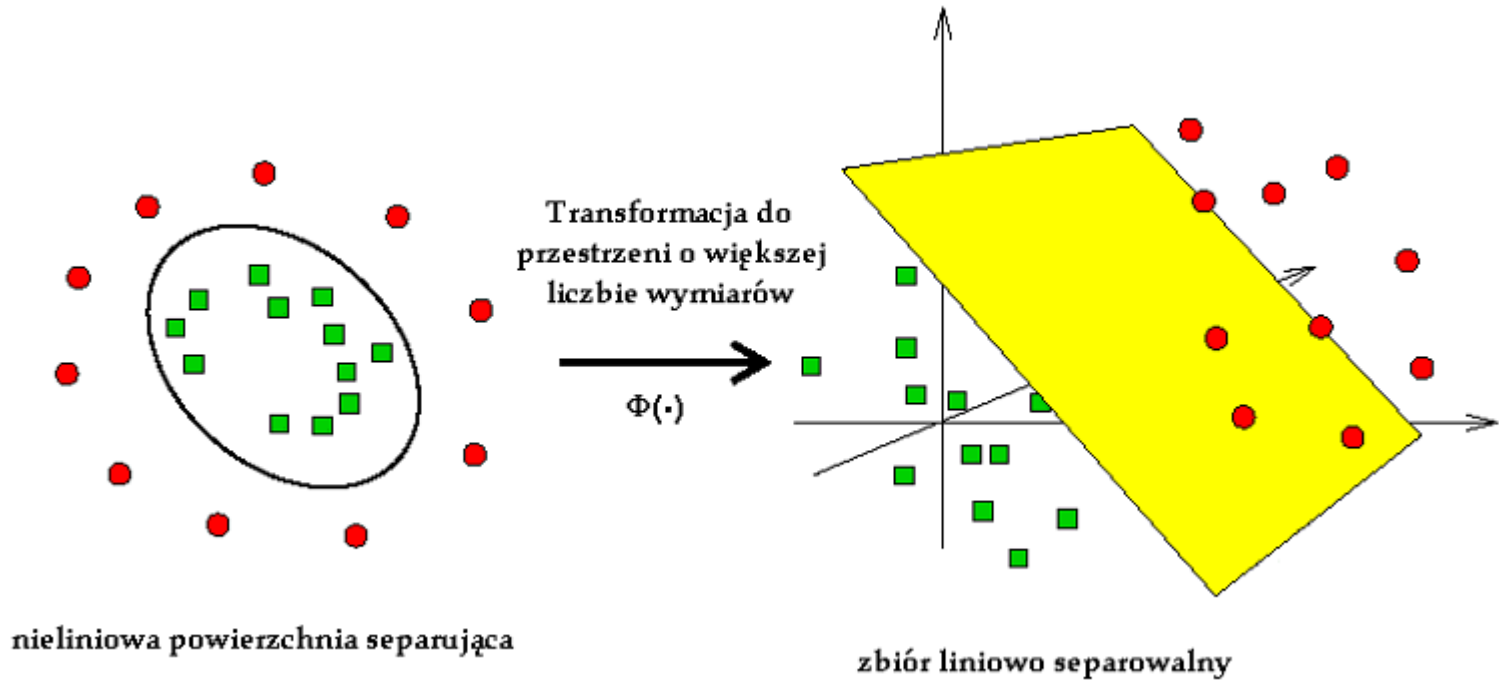

Cel

- Znajdź hiperpłaszczyznę, która **maksymalizuje margines**
=> B1 jest lepsze niż B2
- Maksymalizując odległość pomiędzy B1 i B2 (przy założeniu, że pomiędzy tymi hiperpłaszczyznami nie ma punktów) doprowadzamy do sytuacji kiedy na wspomnianych hiperpłaszczyznach znajdują się punkty należące do zbioru treningowego.
- Punkty te nazywane są **wektorami nośnymi**, ponieważ tylko one uczestniczą w definicji hiperpłaszczyzn separujących.

Funkcje jądrowe

- Iloczyn skalarny w przestrzeni o większym wymiarze jest równoważny funkcji jądra w przestrzeni oryginalnej.
- Tak więc nie musimy znać jawnej postaci przekształcenia Φ , wystarczy, że znamy funkcję jądra

– Istnieje wiele takich funkcji np.:

- liniowe:

$$K(a_i, a_j) = a_i^T a_j$$

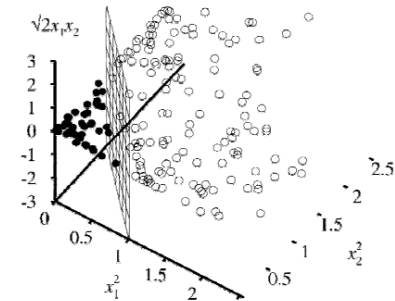
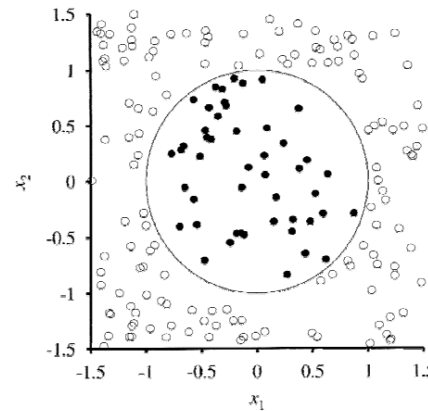
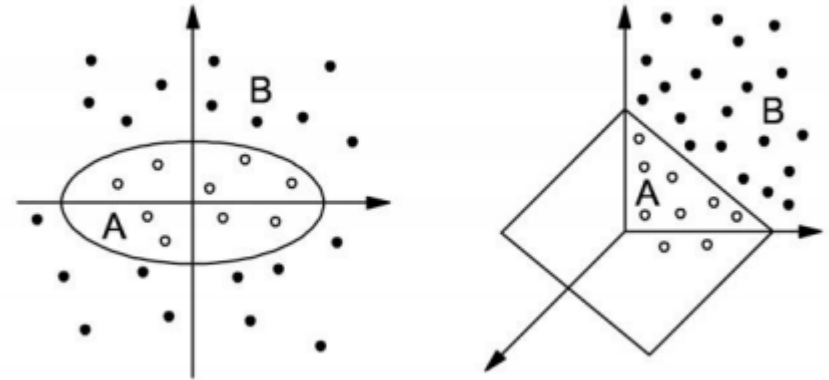
- wielomianowe rzędu d:

$$K(a_i, a_j) = (a_i^T a_j + 1)^d$$

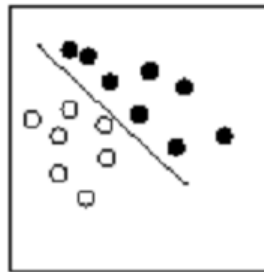
- radialne funkcje bazowe (RBF):

$$K(a_i, a_j) = e^{-\|a_i - a_j\|^2 / 2\sigma^2}$$

Problem klasyfikacji separowalny za pomocą elipsy w przestrzeni oryginalnej

klasyfikacja C-SVM

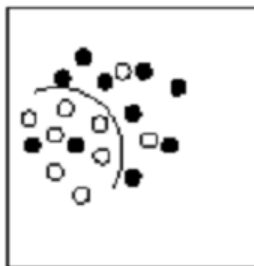
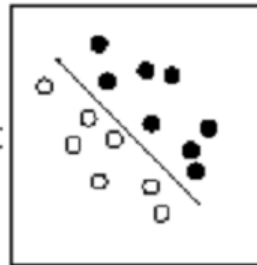

separable
linear

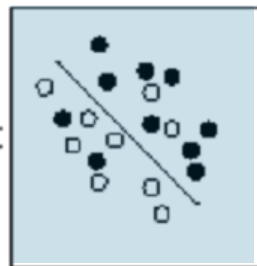
separable
nonlinear

Φ
nonlinear
map

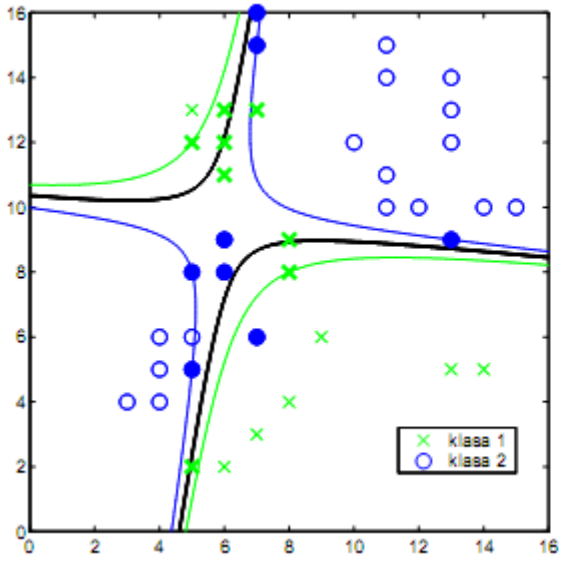
nonseparable
nonlinear

Φ
nonlinear
map

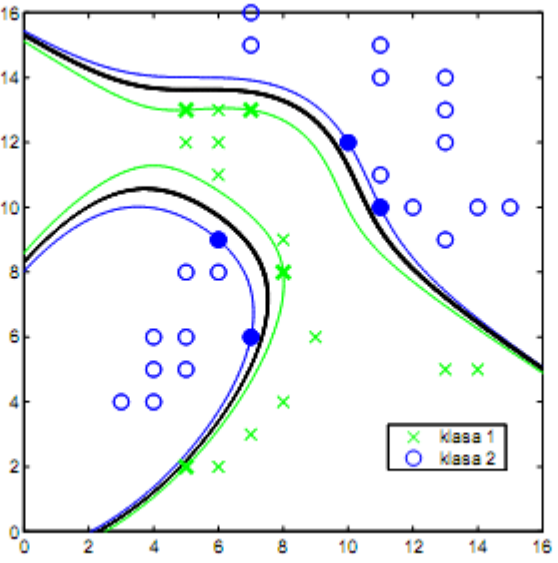

- W praktyce często zdarza się, że niemożliwe jest **idealne odseparowanie** obiektów należących do poszczególnych klas.
- Dopuszczamy aby pomiędzy hiperpłaszczyznami H_1 i H_2 **pojawiły się punkty**. Jednak, każdy taki punkt jest „karany”.
- Wprowadza się określenie **współczynnika kary C** (jeśli $C = \infty$, mamy przypadek optymalnej separacji klas)

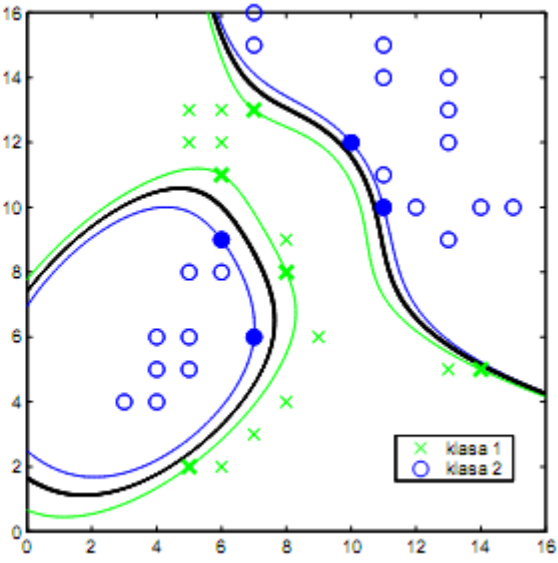
$$\min_{w, b, \xi_i} \frac{1}{2} w^T w + C \sum_{i=1}^N \xi_i$$

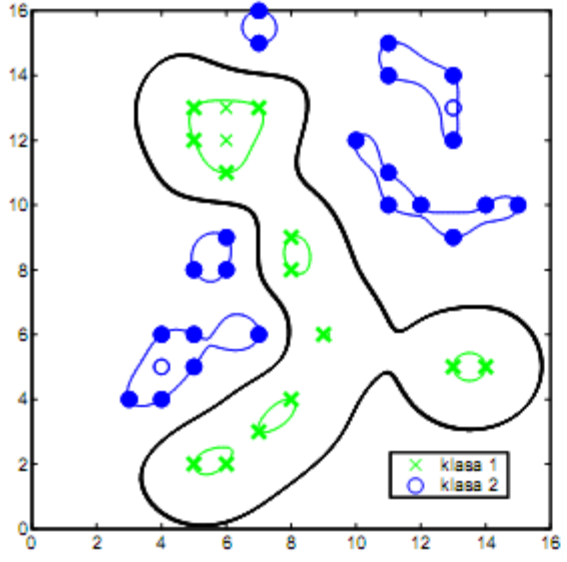
wielomian 2-stopnia

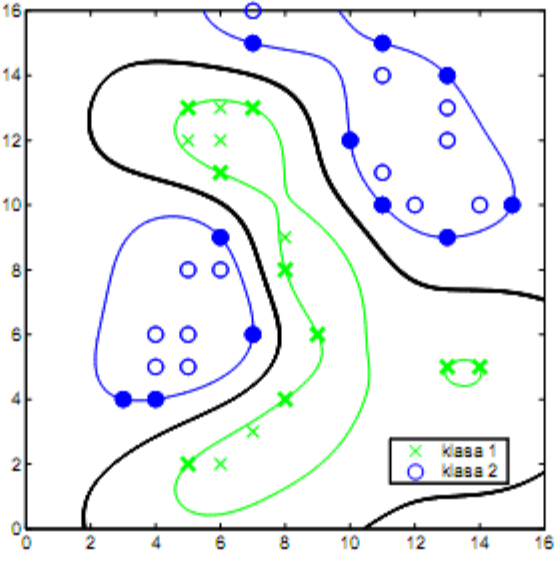
wielomian 3-stopnia

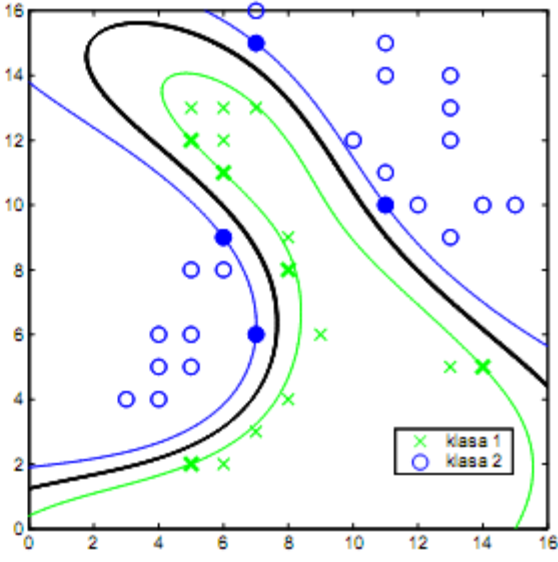
wielomian 4-stopnia

funkcja radialna $\sigma = 1.0$

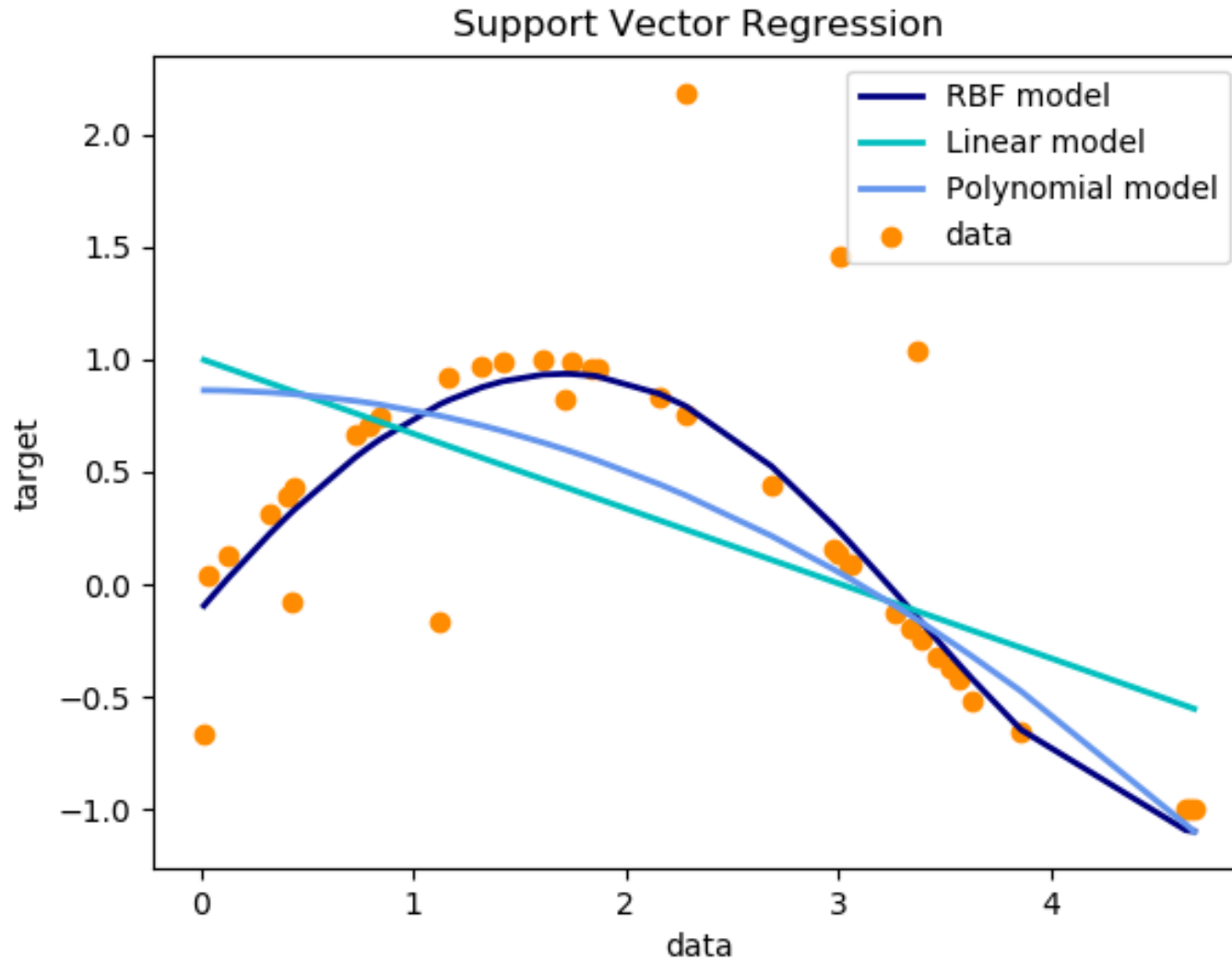

funkcja radialna $\sigma = 2.0$

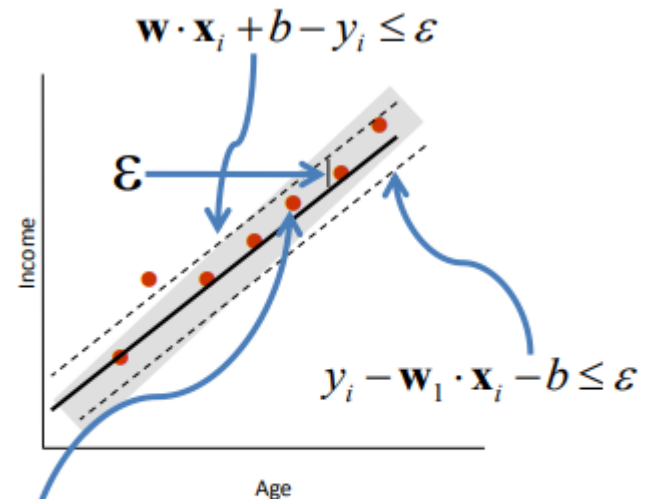
funkcja radialna $\sigma = 5.0$

Support Vector Regression (SVR)

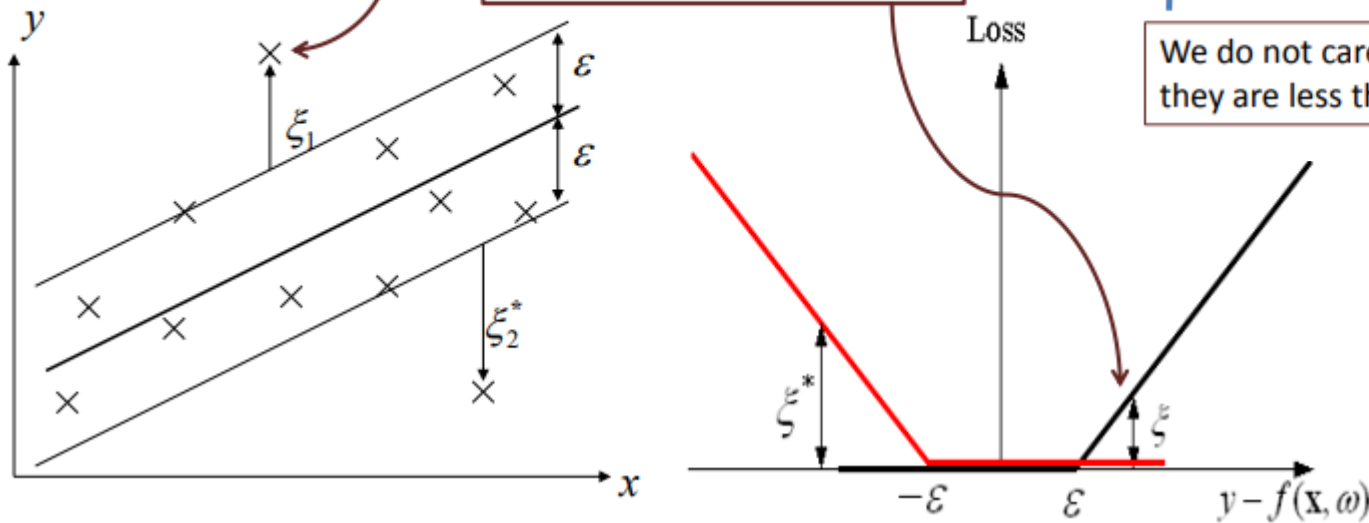
Support Vector Regression

- Find a function, $f(x)$, with at most ε -deviation from the target y

Only the point outside the ε -region contribute to the final cost

We do not care about errors as long as they are less than ε

ε -deviation

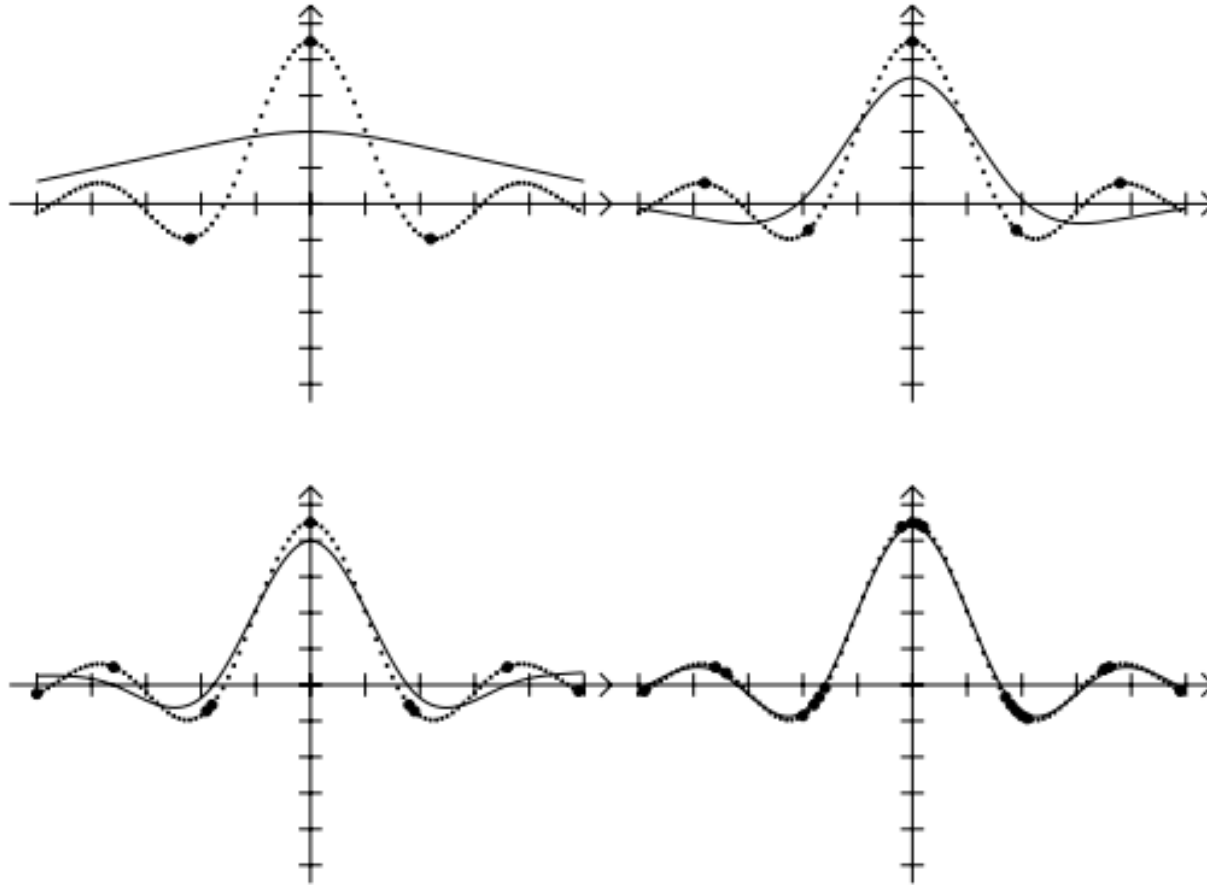
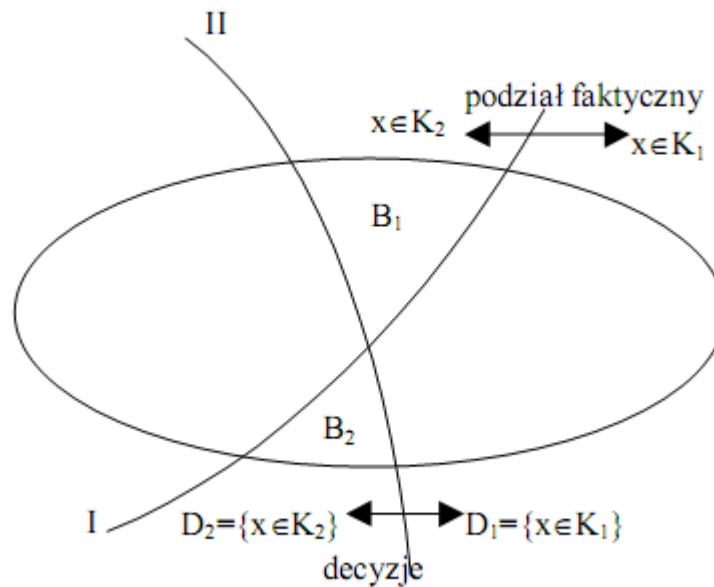

Figure 5 Upper left: regression (solid line), datapoints (small dots) and SVs (big dots) for an approximation with $\varepsilon = 0.5$, upper right $\varepsilon = 0.2$, lower left $\varepsilon = 0.1$, lower right $\varepsilon = 0.02$. Note the increase in the number of SVs.

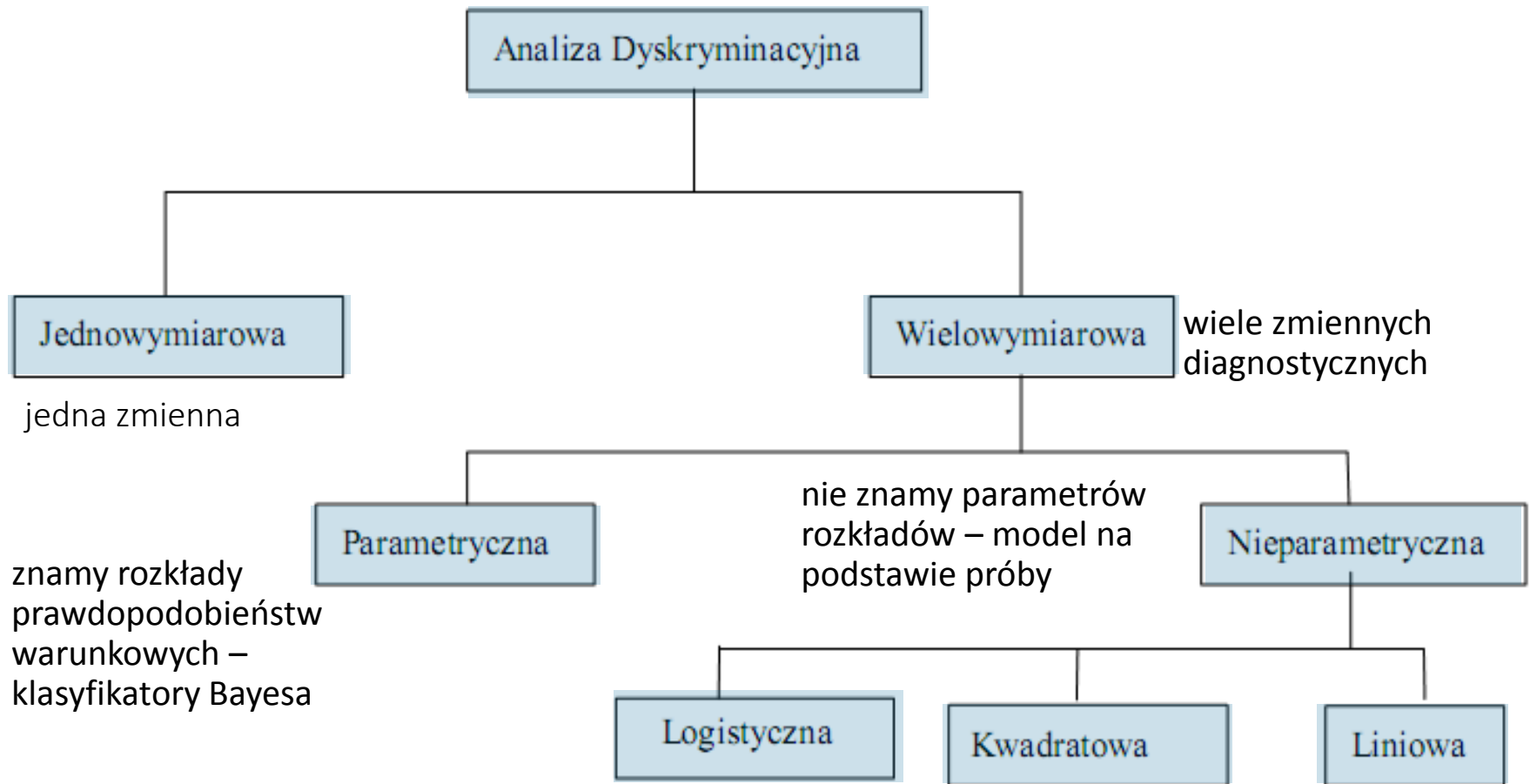
Analiza dyskryminacyjna

Struktura rzeczywista a klasyfikacja

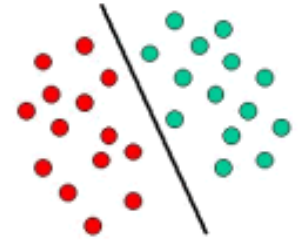
- B_1 i B_2 to podzbiory błędnych decyzji
- miara obszaru błędnych decyzji charakteryzuje procedurę klasyfikacyjną
- reguły klasyfikacyjne różnią się metodą mierzenia błędu

Klasyfikacja metod klasyfikacji

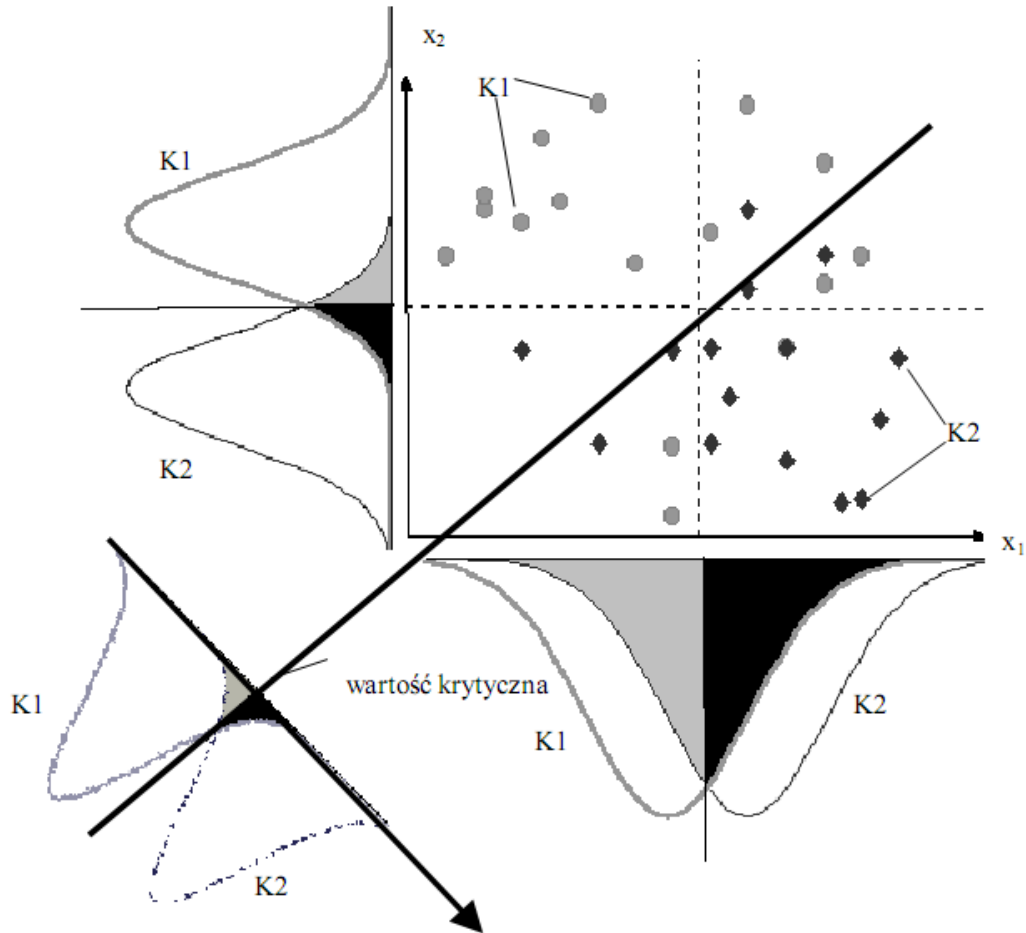

Liniowa funkcja separująca (graniczna)

- Szukamy **klasyfikatora** pozwalającego na podział całej przestrzeni na obszary odpowiadające klasom (dwóm lub więcej) oraz pozwalającego jak najlepiej klasyfikować nowe obiekty x do klas
- Podejście opiera się na znalezieniu tzw. **granicy decyzyjnej** między klasami
 $f(x) = w^T \cdot x$

LDA

Legenda:

• - obiekty pierwszej klasy;

◆ - obiekty drugiej klasy;

■ - błąd I-ego rodzaju;

■ - błąd II-ego rodzaju.

- Podejścia generatywne (probabilistyczne)
 - » Analiza dyskryminacyjna (związana z rozkładem normalnym)
 - » Wersja klasyfikacji Bayesowskiej (dwumianowy rozkład)
- Podejścia wykorzystujące własności zbioru uczącego
 - » Perceptron liniowy Rosenblata (iteracyjne poprawki wag)
 - » Metoda wektorów nośnych (max. marginesu klasyfikatora)
 - » Regresja logistyczna (EM estymacja)

Funkcje klasyfikacyjne

- Funkcje klasyfikacyjne mogą być wykorzystane do rozstrzygnięcia, **do której grupy** najprawdopodobniej należą poszczególne przypadki.
- Jest tyle funkcji klasyfikacyjnych ile grup. Każda funkcja pozwala nam obliczyć **wartości klasyfikacyjne** dla każdego przypadku w każdej grupie, przy pomocy wzoru:

$$S_i = c_i + w_{i1} * x_1 + w_{i2} * x_2 + \dots + w_{im} * x_m$$

gdzie,

indeks i określa daną grupę; indeksy $1, 2, \dots, m$ określają m zmiennych;

c_i jest stałą dla i -tej grupy,

w_{ij} jest wagą dla j -tej zmiennej przy obliczaniu wartości klasyfikacyjnej dla i -tej grupy;

x_j jest wartością obserwowaną dla danego przypadku dla j -tej zmiennej.

S_i oznacza wynikową wartość klasyfikacyjną.

Prawdopodobieństwa klasyfikacyjne *a priori*

- Czasami wiemy, że w **jednej z grup jest więcej** obserwacji niż w jakiejś innej; zatem prawdopodobieństwo *a priori*, że przypadek należy do tej grupy, jest większe.
- Należy zadać sobie pytanie, czy nierówna liczba przypadków w różnych grupach w próbie jest odzwierciedleniem rzeczywistego **rozkładu w populacji**, czy jest to tylko efekt losowania.
- Na przykład, jeśli wiemy, że 60% absolwentów szkoły średniej zwykle wstępuje na studia (20% idzie do szkoły pomaturalnej, a pozostałe 20% do pracy), to nasze przewidywanie: *a priori* przy takich samych pozostałych warunkach, **jest bardziej prawdopodobne**, że uczeń pójdzie na studia, niż że wybierze którąś z pozostałych możliwości.
- Analiza dyskryminacyjna umożliwia określenie różnych prawdopodobieństw *a priori*, które zostaną następnie wykorzystane do **skorygowania klasyfikacji przypadków** (i obliczenia prawdopodobieństw *a posteriori*).

Macierz klasyfikacji

- W celu rozstrzygnięcia, na ile dobrze bieżące funkcje klasyfikacyjne pozwalają przewidzieć przynależność przypadków do grupy oglądamy *macierz klasyfikacji*.
- Macierz klasyfikacji pokazuje liczbę przypadków, które zostały poprawnie sklasyfikowane (na przekątnej macierzy) oraz tych, które zostały błędnie zaklasyfikowane.

Macierz klasyfikacji (Gminy1. sta)				
Wiersze: obserwowana klasyfik.				
Kolumny: Przewidywana klasyfikacja				
Grupa	Procent Poprawne	G_1:1 p=,33242	G_2:2 p=,33379	G_3:3 p=,33379
G_1:1	85,53719	207	3	32
G_2:2	75,72016	6	184	53
G_3:3	64,19753	29	58	156
Razem	75,13736	242	245	241

Analiza dyskryminacyjna

- jest stosowana do rozstrzygnięcia, **które zmienne** pozwalają w najlepszy sposób dzielić dany zbiór przypadków na klasy.
- główna idea analizy funkcji dyskryminacyjnej to rozstrzygnięcie, czy grupy różnią się ze względu na **średnią** pewnej zmiennej, a następnie wykorzystanie tej zmiennej do **przewidywania** przynależności do grupy (np. nowych przypadków).
- np. w badaniach **medycznych** można rejestrować różne zmienne związane ze stanem zdrowia pacjentów, aby sprawdzić, które zmienne **najlepiej prorokują**, czy pacjent **ma szansę** na zupełne wyleczenie (grupa 1), częściowe wyleczenie (grupa 2), czy nie ma szans (grupa 3) na wyleczenie.

Podejście obliczeniowe

- Z rachunkowego punktu widzenia, analiza funkcji dyskryminacyjnej jest bardzo podobna do **analizy wariacji** (ANOVA).
- np. mierzymy **wzrost** w losowej próbie 50 mężczyzn i 50 kobiet. Kobiety nie są, przeciętnie, tak wysokie jak mężczyźni, a różnica ta znajdzie odbicie w różnicy średnich (dla zmiennej *Wzrost*). Dlatego zmienna wzrost pozwala nam **zróżnicować mężczyzn i kobiety z większym niż przypadkowe** prawdopodobieństwem:
- *jeśli osoba jest wysoka, to prawdopodobnie jest mężczyzną, jeśli osoba jest niska, to prawdopodobnie jest kobietą.*

ANOVA

- zagadnienie funkcji dyskryminacyjnej może być przeformułowane na problem jednoczynnikowej analizy wariancji (*ANOVA*).
- można zapytać, czy dwie (lub więcej) grupy różnią się istotnie od siebie ze względu na średnią pewnej zmiennej.
- jeśli średnie pewnej zmiennej są istotnie różne w różnych grupach, to możemy powiedzieć, że ta zmienna dyskryminuje te grupy.
- aby rozstrzygnąć, czy są jakieś istotne różnice (odnośnie wszystkich zmiennych) między grupami, możemy porównać *macierze całkowitych wariancji i kowariancji* przy pomocy wielowymiarowych *testów F*.

Założenia analizy dyskryminacyjnej

- Zmienne wyrażone na skalach liczbowych
 - » Specjalne podejścia dla zmiennych jakościowych (binaryzacja, model lokacyjny,...)
- **Rozkład normalny**. Zakłada się, że zmienne reprezentują próbę z wielowymiarowego rozkładu normalnego.
- przy pomocy analizy dyskryminacyjnej bardzo łatwo można tworzyć histogramy rozkładów liczebności.
- naruszanie założenia o normalności zazwyczaj nie jest "zgubne" w tym sensie, że wypadkowe testy istotności itd. pozostają odporne. W module ANOVA/MANOVA znajdują się specjalne testy na normalność rozkładu.

Założenia analizy dyskryminacyjnej

- **Korelacje między średnimi i wariancjami.**

Podstawowe "rzeczywiste" zagrożenie dla trafności testów istotności pojawia się wówczas, gdy **średnie** zmiennych w grupach są **skorelowane z wariancjami** (lub odchyleniami standardowymi).

- Ogólne testy istotności są oparte na **zgrupowanych wariancjach**, to znaczy na przeciętnej wariancji z wszystkich grup, odbijając się na istotności statystycznej.
- W praktyce, model taki może się pojawić wtedy, gdy jedna z badanych grup zawiera kilka przypadków odstających, które mają duży wpływ na średnie a także zwiększają zmienność.
- Aby ustrzec się przed tym problemem, skontrolujmy statystyki opisowe, to znaczy **średnie i odchylenia standardowe** lub wariancje na okoliczność takich korelacji.

Założenia analizy dyskryminacyjnej

- **Problem złego uwarunkowania macierzy** wymaga, by zmienne wykorzystywane do dyskryminacji grup nie były w pełni **redundantne**.
- Częścią obliczeń analizy dyskryminacyjnej jest odwrócenie macierzy wariancji/kowariancji zmiennych w modelu.
- Jeśli któraś ze zmiennych jest redundantna wobec innych zmiennych, to o macierzy mówi się, że jest **źle uwarunkowana i nie może być odwrócona**.
- Na przykład, jeśli zmienna jest sumą trzech innych zmiennych, które także znajdują się w modelu, to macierz jest źle uwarunkowana.

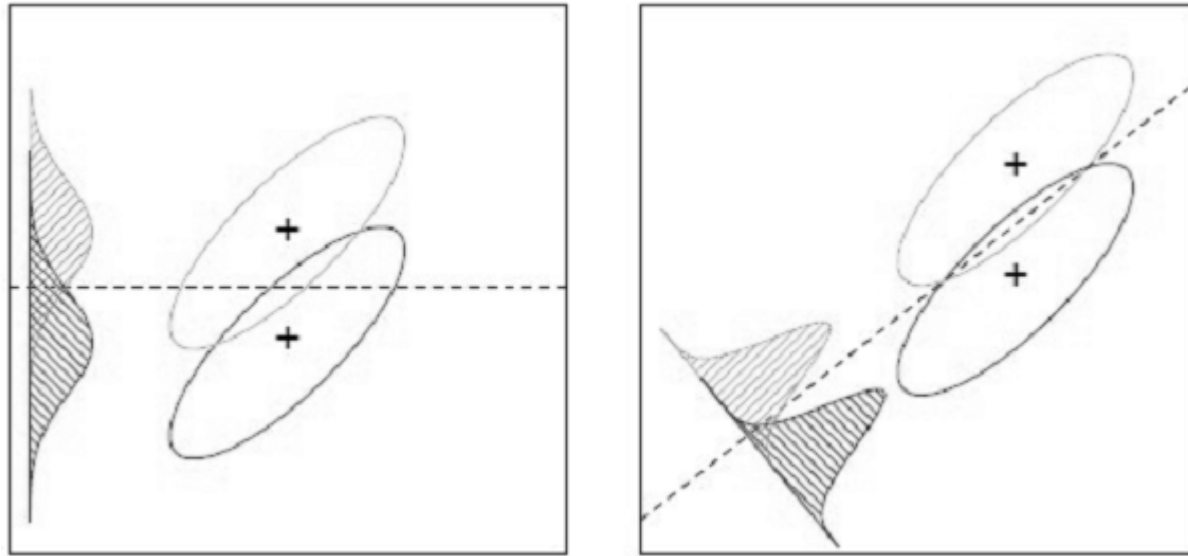
Założenia analizy dyskryminacyjnej

- **Wartości tolerancji**. Aby ustrzec się złego uwarunkowania macierzy *można* sprawdzać dla każdej zmiennej tak zwaną **wartość tolerancji**.
- Wartość tolerancji jest obliczana jako $1 - R^2$ danej zmiennej przy włączeniu do bieżącego modelu wszystkich innych zmiennych. Jest to *część wariancji wyjaśniana przez zmienną*.
- gdy zmienna jest prawie zupełnie redundantna (a zatem może pojawić się problem złego uwarunkowania macierzy), wartość tolerancji dla tej zmiennej zbliży się do 0.
- Domyślna wartość w analizie dyskryminacyjnej dla minimalnej akceptowalnej tolerancji wynosi 0.01. Gdy tolerancja dla dowolnej zmiennej wypadnie poniżej tej wartości, to znaczy, że zmienna będzie redundantna w więcej niż 99%

Liniowa analiza dyskryminacyjna

- Problem wprowadzony przez R.A. Fishera w 1936 dla wielowymiarowej przestrzeni atrybutów (zmiennych liczbowych) – dyskryminacja 2 klas
- Fisher oryginalnie zaproponował poszukiwanie kierunku projekcji, na którym można dobrze rozdzielić rzutowane obie klasy
 - » Średnie w klasach są dostatecznie oddalone od siebie
 - » Obszary rozrzutu (rozproszenia, zmienności) obu klas nie nakładają się zbyt mocno.
- *LDF – Linear Discriminant Function*
- *FLD – Fisher Linear Discriminant*

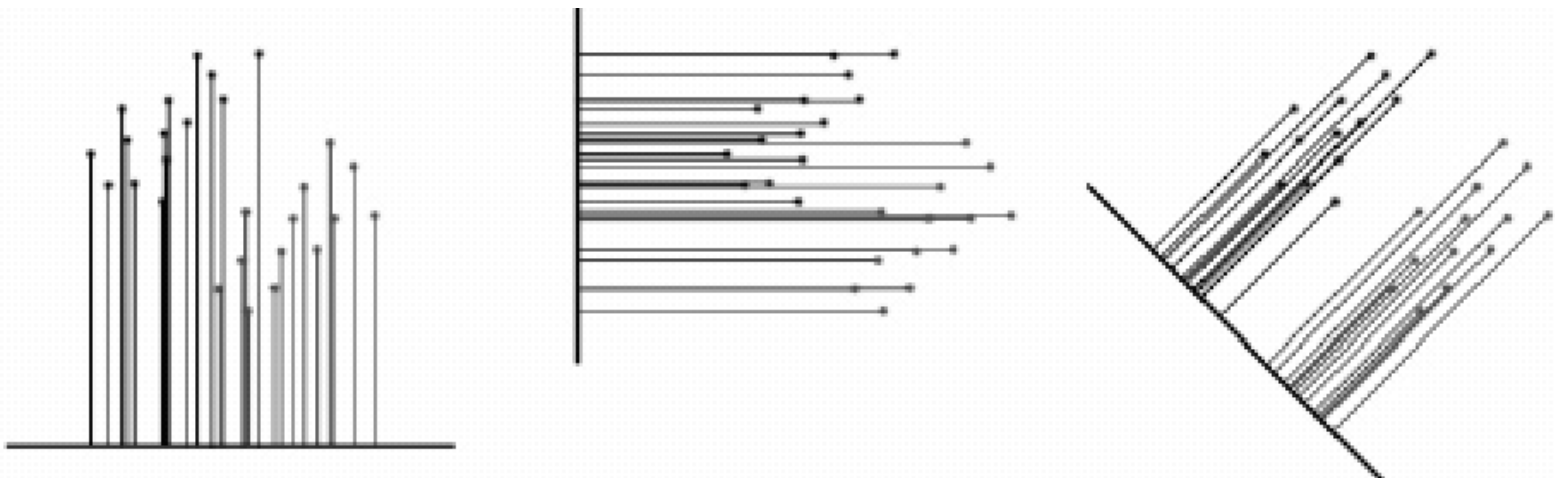
Liniowa analiza dyskryminacyjna

- Rzutowanie na linię łączącą środki gęstości dałoby największy rozrzut środków gęstości, ale wartości nachodzą na siebie ze względu na kowariancję.
- dyskryminujący **kierunek projekcji** pozwala zmniejszyć to nakładanie dla zmiennych o rozkładzie normalnym
- na podstawie zbioru uczącego szukamy takiego kierunku, dla którego separacja danych na klasy jest największa, a „zachodzenie” najmniejsze

Projekcja

- Dysponujemy przykładami uczącymi opisanymi p -cechami $x = [x_1, x_2, \dots, x_p]^T$ należącymi do dwóch klas C_1 i C_2
- Wektory p -wymiarowe x są rzutowane na prostą (kierunek związany z parametrami w). Algebraicznie odpowiada to zastąpieniu ich skalarem $z = w^T \cdot x$. Celem jest taki dobór w aby na podstawie nowej zmiennej z przykłady z obu klas były jak najlepiej rozdzielone.

- Cel
 - » Maksymalizuj odległość rzutowanych średnich klas
 - » Minimalizuj wariancje wewnątrz klasową
- Odległość między rzutami średnich

$$(\mathbf{w}^T \bar{\mathbf{x}}_1 - \mathbf{w}^T \bar{\mathbf{x}}_2)^2$$

- W celu maksymalizacji odległości rzutów średnich klas i minimalizacji wariancji wewnątrzklasowej należy poszukiwać wektora \mathbf{w} który maksymalizuje następujące wyrażenie:

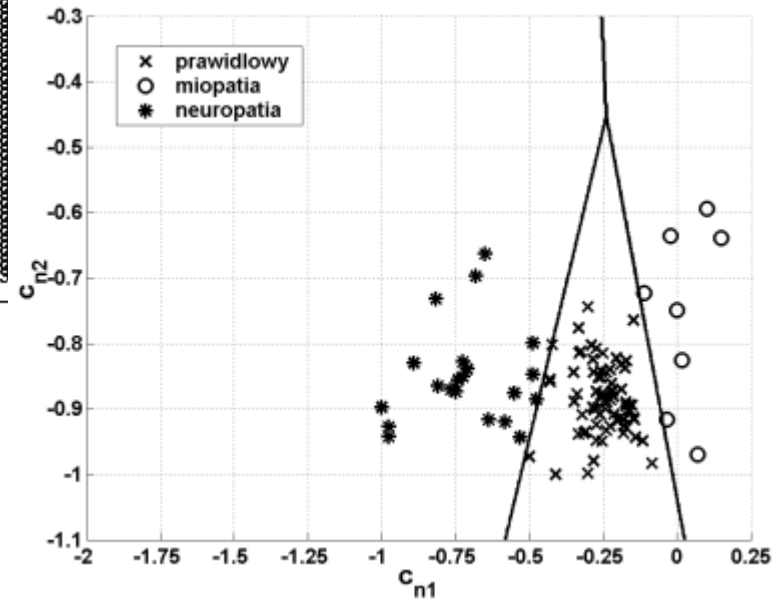
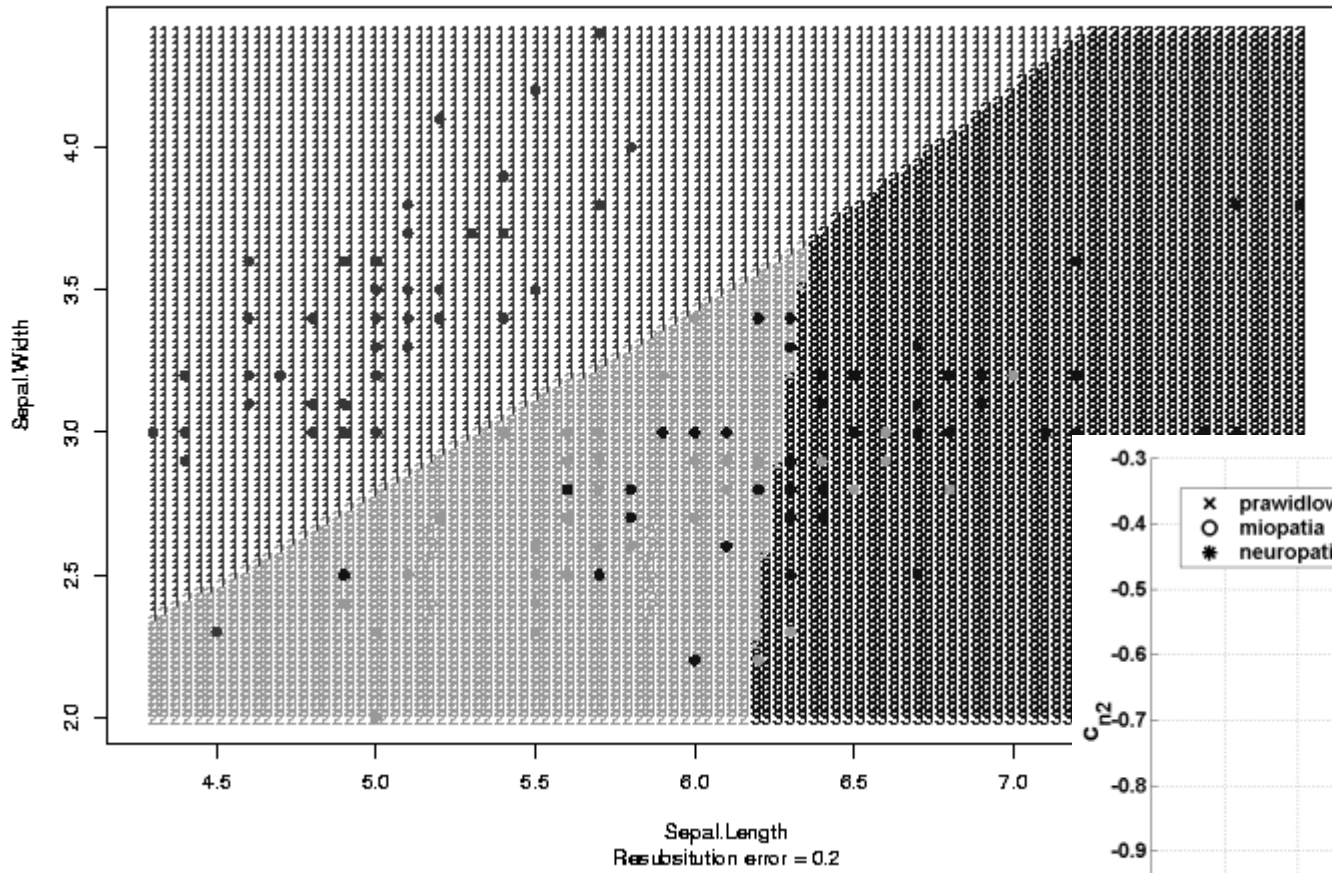
$$J(\mathbf{w}) = \frac{(\mathbf{w}^T \bar{\mathbf{x}}_1 - \mathbf{w}^T \bar{\mathbf{x}}_2)^2}{\mathbf{w}^T \mathbf{S}_W \mathbf{w}}$$

wskaźnik zmienności
wewnątrzgrupowej

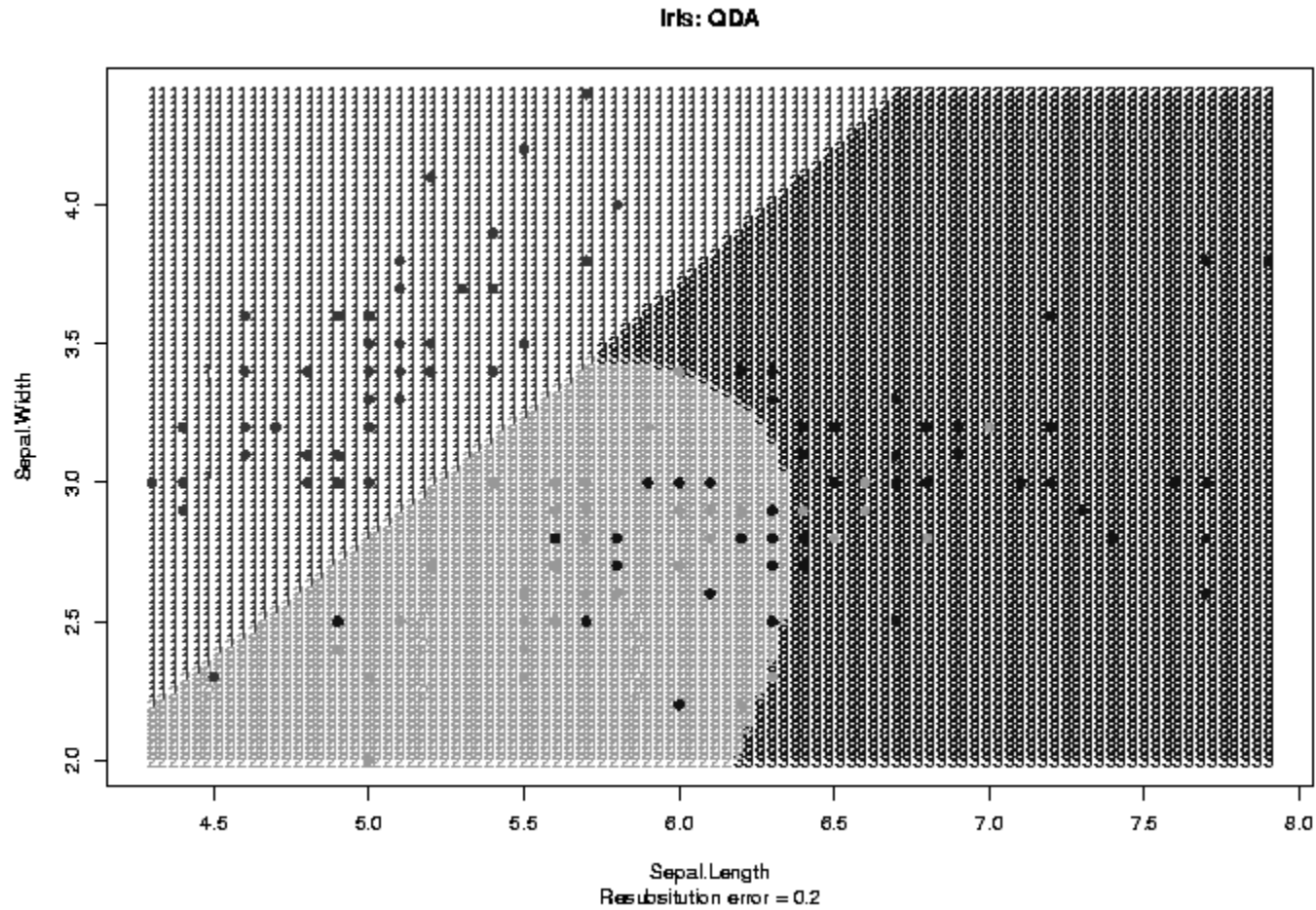
$$S_W = \frac{1}{n-2} \sum_{k=1}^2 (n_k - 1) S_k$$

K=3

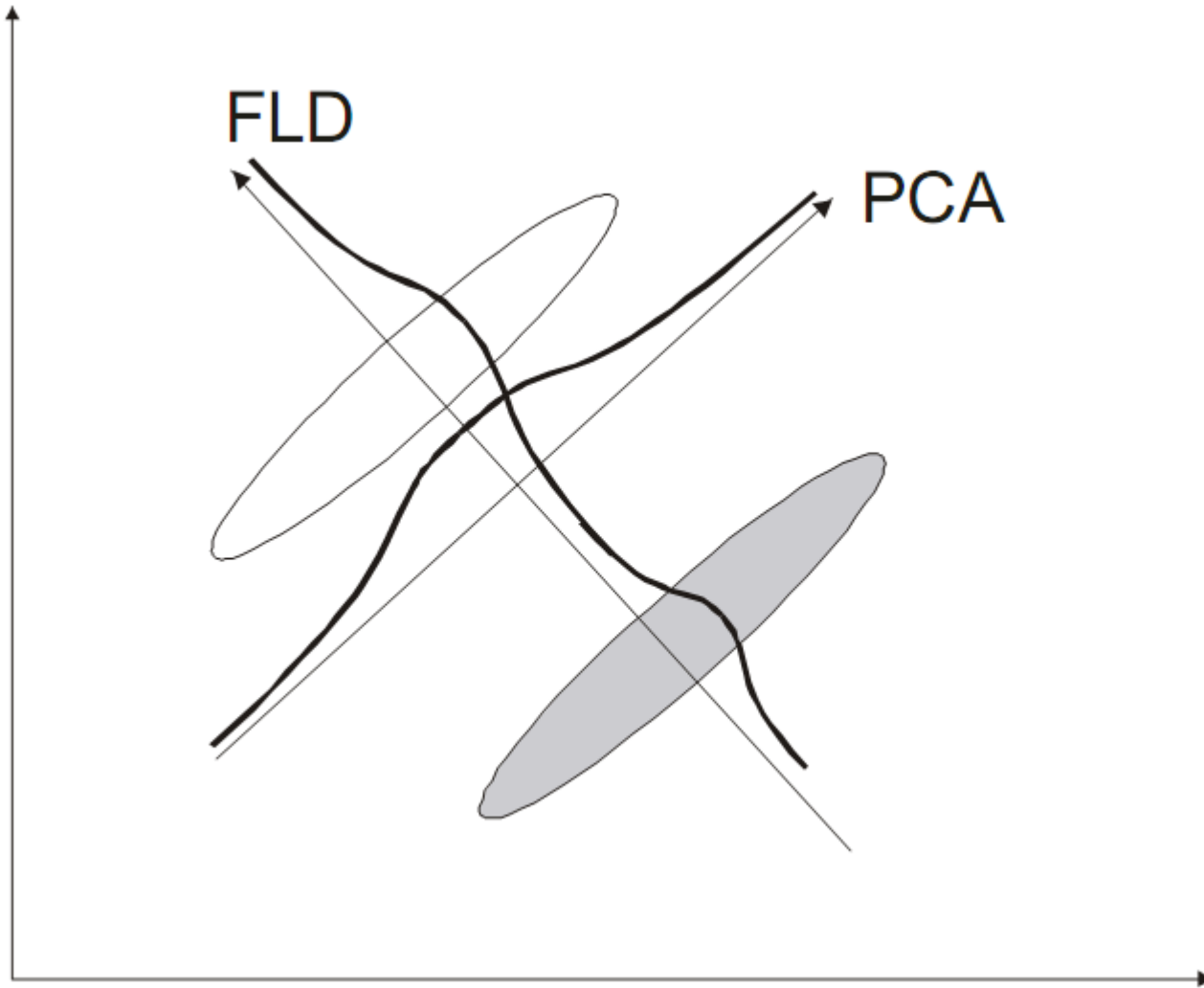
Iris: LDA

QDA - Quadratic Discriminant Analysis

FLD a PCA

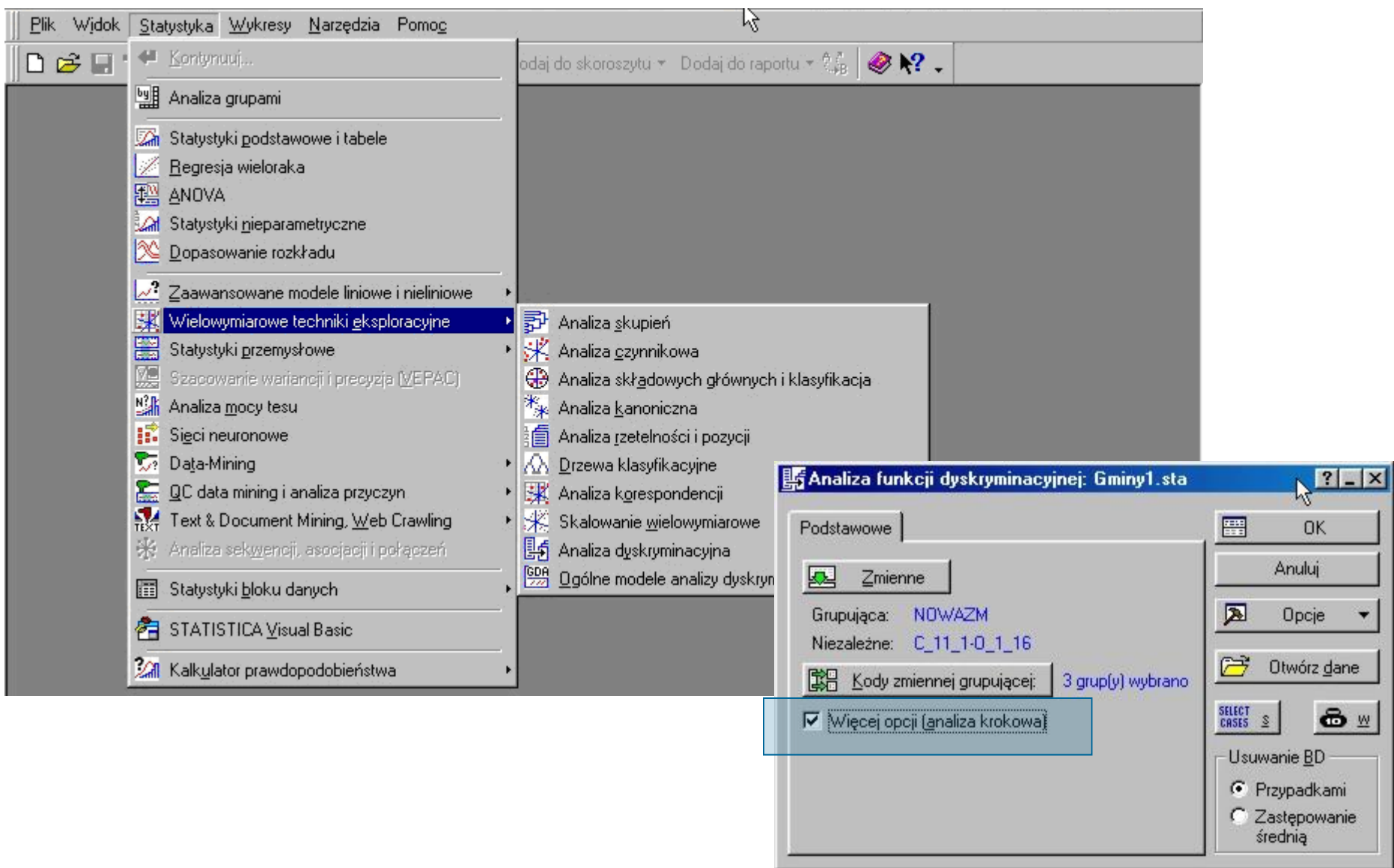
STATISTICA - przykład

- dane: poziom rozwoju wybranych losowo 728 gmin w Polsce w 2005
- cel: klasyfikacja gmin do grup: miejskich, wiejskich i miejsko-wiejskich na podstawie zmiennych o istotnej zdolności dyskryminacyjnej
- wyjściowy zbiór zmiennych, które zostały następnie poddane ocenie zdolności dyskryminacyjnej, zawierał następujące zmienne:
 - » C11.1 – liczba mieszkań ogółem na 1 mieszkańca,
 - » D1.1 – liczba aptek ogółem na 1 mieszkańca,
 - » E13.1 – liczba gimnazjów dla dzieci i młodzieży na 100 osób w wieku 13-15 lat,
 - » K1.1 – udział powierzchni użytków rolnych w powierzchni gminy ogółem,
 - » N1.1 – liczba jednostek (firm) zarejestrowanych w systemie REGON,
 - » O1.1 – dochody gminy ogółem w tys. zł na osobę,
 - » O1.1A – dochody własne gminy w tys. zł na osobę,
 - » O1.10 – subwencje ogólne w tys. zł na osobę,
 - » O1.12 – dotacje celowe z budżetu państwa w tys. zł na osobę,
 - » O1.16 – dotacje otrzymane z funduszy celowych w tys. zł na osobę.

Dane: Gminy1_sta [12 zmn. * 728 prz.]

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	GMINA	NOWAZM	C 11 1	D 1 1	E 13 1	K 1 1	N 1 1	O 1 1	O 1 1A	O 1 10	C
1	02 01 01	1	1,134	1,123	-0,000	-1,201	1,884	0,157	0,473	-1,207	
2	02 01 02	1	1,563	0,028	-0,008	-0,294	0,749	-0,696	-0,112	-0,853	
3	02 01 02	1	1,679	0,642	-0,408	0,814	1,894	-0,499	0,309	-1,234	
4	02 01 02	1	0,821	-1,004	-0,606	-0,330	-0,389	-1,118	-0,629	-0,983	
5	02 01 02	1	0,521	0,293	-0,533	1,361	-0,480	-0,326	-0,400	-0,369	
6	02 01 05	1	0,712	1,087	-0,962	0,611	0,710	-0,272	0,350	-0,946	
7	02 01 06	1	2,517	0,990	3,021	-2,260	-0,250	4,220	3,699	-1,321	
8	02 01 06	1	1,137	0,586	-0,815	-1,693	-0,040	-0,790	-0,170	-1,182	
9	02 01 06	1	0,876	0,383	0,064	-1,676	-0,386	-0,619	0,294	-1,508	
10	02 01 06	1	1,727	0,207	1,375	-2,499	-0,191	1,090	1,845	-1,400	

– Fragment tablicy z danymi

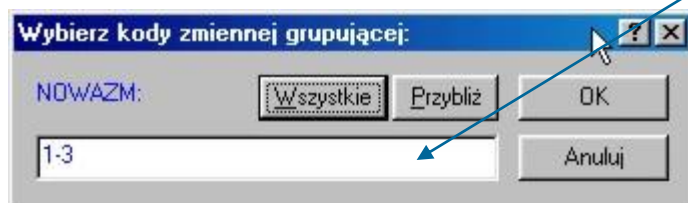
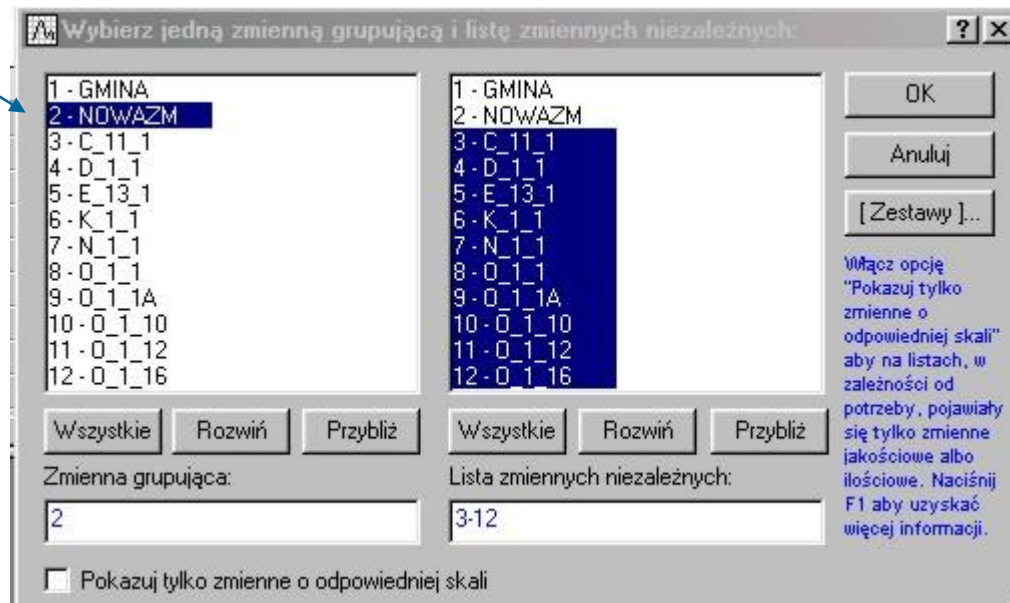

The screenshot displays the STATISTICA software interface. The main menu is open, showing the 'Wielowymiarowe techniki eksploracyjne' (Multivariate Exploratory Techniques) option. A sub-menu is visible, listing various techniques such as 'Analiza skupień' (Cluster Analysis), 'Analiza czynnikowa' (Factor Analysis), and 'Analiza dyskryminacyjna' (Discriminant Analysis). The 'Analiza dyskryminacyjna' option is selected, opening a dialog box titled 'Analiza funkcji dyskryminacyjnej: Gminy1.sta'.

The dialog box 'Analiza funkcji dyskryminacyjnej: Gminy1.sta' is shown with the following settings:

- Podstawowe tab: Zmienne
- Grupująca: NOWAZM
- Niezależne: C_11_1-0_1_16
- Kody zmiennej grupującej: 3 grup(y) wybrano
- Więcej opcji (analiza krokowa)
- Buttons: OK, Anuluj, Opcje, Otwórz dane
- SELECT CASES:
- Usuwanie BD:
 - Przypadkami
 - Zastępowanie średnią

zmienna grupująca

kody zmiennej grupującej: Wszystkie

- 1 - gmina miejska,
- 2 - gmina wiejska,
- 3 - gmina miejsko-wiejska.

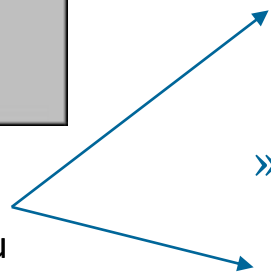
okno: Definicja modelu

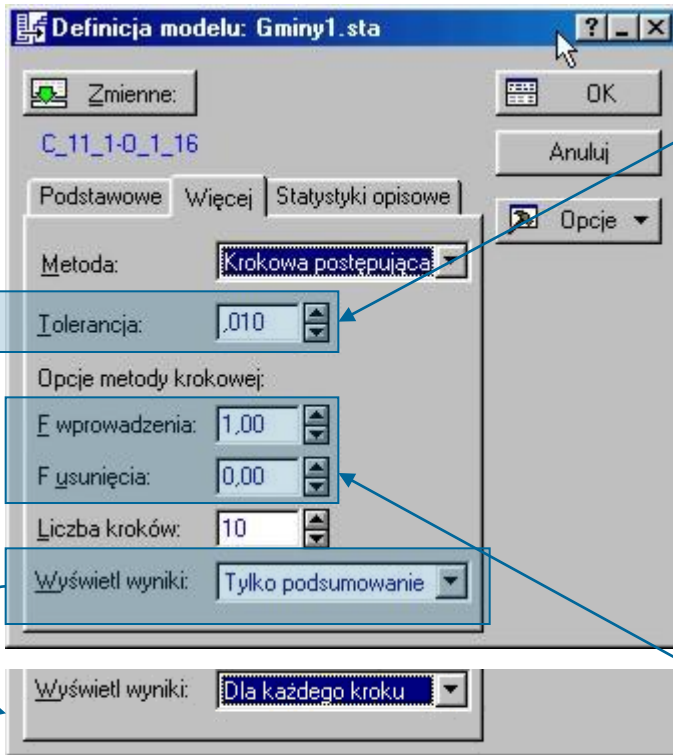
– Metoda:

- » **Standardowa** - wprowadzenie do modelu (równania funkcji dyskryminacyjnej) wszystkich wybranych zmiennych.
- » **Krokowa postępująca** prowadzi do wprowadzania do modelu kolejnych zmiennych o najwyższej mocy dyskryminacyjnej.
- » **Krokowa wsteczna** powoduje wprowadzenie na początku do modelu wszystkich zmiennych, a następnie usuwanie z niego w kolejnych krokach zmiennych o najmniejszej mocy dyskryminacyjnej.

– procedura włączania do modelu/usuwania z modelu zmiennych zostaje zakończona gdy są spełnione pewne założenia zatrzymania procedury przez użytkownika.

metoda krokowa postępująca

Tolerancja - jaki odsetek nowych informacji o gminach, nie powielanych ze zmiennymi już wprowadzonymi do modelu, musi wnieść dana zmienna aby została wprowadzona do modelu. Wartość 0,01 oznacza że nowa zmienna, aby zostać wprowadzona do modelu, musi wnieść do niego przynajmniej 1% nowych, nie wniesionych już do modelu przez znajdujące się w nim zmienne, informacji o badanych gminach

F wprowadzenia. Czym wyższa wartość tego parametru dla danej zmiennej, tym wyższa jej moc dyskryminacyjna. Jeżeli wartość parametru F dla danej zmiennej będzie większa, zmienna ta zostanie wprowadzona do modelu.

Wyniki analizy funkcji dyskryminacyjnej: Gminy1.sta

Analiza krokowa - krok: 0

Liczba zmiennych w modelu: 0

Lambda Wilksa: 1,000000

Podstawowe Więcej Klasyfikacja

Podsumowanie: Zmienne w modelu

Zmienne poza modelem

Odległości między grupami

Wykonaj analizę kanoniczną

Podsumowanie analizy krokowej

Zmienne aktualnie poza modelem (Gminy1.sta)
SS dla wszystkich F 2,725

N=728	Lambda Wilksa	Cząstk. Wilksa	F wprow.	poziom p	Toler.	1-Toler. (R-kwad)
C 11 1	0,657141	0,657141	189,1317	0,000000	1,000000	0,00
D 1 1	0,610194	0,610194	231,5732	0,000000	1,000000	0,00
E 13 1	0,911029	0,911029	35,4019	0,000000	1,000000	0,00
K 1 1	0,809498	0,809498	85,3083	0,000000	1,000000	0,00
N 1 1	0,662905	0,662905	184,3353	0,000000	1,000000	0,00
O 1 1	0,998636	0,998636	0,4950	0,609781	1,000000	0,00
O 1 1A	0,860510	0,860510	58,7620	0,000000	1,000000	0,00
O 1 10	0,566929	0,566929	276,9098	0,000000	1,000000	0,00
O 1 12	0,956974	0,956974	16,2980	0,000000	1,000000	0,00
O 1 15	0,999588	0,999588	0,1496	0,861115	1,000000	0,00

Lambda Wilksa - statystyka stosowana do wyznaczenia istotności statystycznej mocy dyskryminacyjnej aktualnego modelu. Jej wartość mieści się w zakresie od 1 (brak mocy dyskryminacyjnej) do 0 (maksymalna moc dyskryminacyjna). Uważajmy więc z interpretacją, bo mamy do czynienia z sytuacją odwrotną niż w przypadku większości poznanych już współczynników. Każda wartość podana w pierwszej kolumnie oznacza Lambdę Wilksa po wprowadzeniu tej zmiennej do modelu.

Wyniki analizy funkcji dyskryminacyjnej: Gminy1.sta

Analiza krokowa - krok: 3

Liczba zmiennych w modelu: 3
 Ostatnia wprow. zm.: N_1_1 F (2,724) = 26,95440 p < ,000
 Lambda Wilksa: ,3639058 przybl. F (6,1446) = 158,5053 p < 0,00

Podstawowe Więcej Klasyfikacja

Podsumowanie: Zmienne w modelu
 Zmienne poza modelem
 Odległości między grupami
 Wykonaj analizę kanoniczną
 Podsumowanie analizy krokowej

Opcje

Dalej

Zmienne aktualnie poza modelem (Gminy1.sta)
 SS dla wszystkich F 2,722

N=728	Lambda Wilksa	Cząstk. Wilksa	F wprow.	poziom p	Toler.	1-Toler. (R-kwad)
C 11 1	0,345183	0,948550	19,58099	0,000000	0,869919	0,130081
E 13 1	0,351740	0,966569	12,48617	0,000005	0,923148	0,076852
K 1 1	0,344419	0,946450	20,42523	0,000000	0,965351	0,034649
O 1 1	0,363338	0,998440	0,56420	0,569064	0,972209	0,027791
O 1 1A	0,363497	0,998878	0,40552	0,666783	0,855504	0,144496
O 1 12	0,358341	0,984708	5,60625	0,003837	0,857271	0,142729
O 1 16	0,363905	0,999998	0,00067	0,999333	0,999302	0,000698

82,6% informacji wnoszonych przez tą zmienną nie jest powielanych przez dwie pozostałe zmienne już znajdujące się w modelu

Podsumowanie analizy funkcji dyskryminacyjnej. (Gminy1.sta)
 Krok 3, N zm. w modelu: 3; Grupująca: NOWAZM (3 grup)
 Lambda Wilksa: ,36391 przybl. F (6,1446)=158,51 p<0,0000

N=728	Lambda Wilksa	Cząstk. Wilksa	F usun. (2,723)	poziom p	Toler.	1-Toler. (R-kwad)
O 1 10	0,447832	0,812594	83,3716	0,000000	0,821628	0,178372
D 1 1	0,519045	0,701106	154,1140	0,000000	0,989324	0,010676
N 1 1	0,391040	0,930611	26,9544	0,000000	0,825936	0,174065

Wyniki analizy funkcji dyskryminacyjnej w kroku 10 końcowym

Wyniki analizy funkcji dyskryminacyjnej: Gminy1.sta

Analiza krokowa - krok: 10 Końcowy krok

Liczba zmiennych w modelu: 10
 Ostatnia wprow. zm.: O_1_16 $F(2,716) = 1,832090 p < ,160$
 Lambda Wilksa: ,3124118 przybl. $F(20,1432) = 56,50005 p < 0,0$

Podstawowe Więcej Klasyfikacja

- Podsumowanie: Zmienne w modelu
- Zmienne poza modelem
- Odległości między grupami
- Wykonaj analizę kanoniczną

Analiza kanoniczna: Gminy1.sta

Podstawowe Więcej Wartości kanoniczne

- Podsum.: Testy chi-kwadrat kolejnych pierwiastków
- Współczynniki dla zmiennych kanonicznych
- Struktura czynnikowa
- Średnie zmiennych kanonicznych

Podsum. Anuluj Opcje

Podsumowanie analizy funkcji dyskryminacyjnej. (Gminy1.sta)
 Krok 10, N zmn. w modelu: 10; Grupująca: NOWAZM (3 grup)
 Lambda Wilksa: ,31241 przybl. $F(20,1432)=56,500 p<0,0000$

N=728	Lambda Wilksa	Cząstk. Wilksa	F usun. (2,716)	poziom p	Toler.	1-Toler. (R-kwad)
O 1 10	0,316771	0,986239	4,9951	0,007009	0,271694	0,728306
D 1 1	0,427167	0,731357	131,5011	0,000000	0,950390	0,049610
N 1 1	0,329669	0,947652	19,7759	0,000000	0,792965	0,207035
K 1 1	0,324903	0,961553	14,3143	0,000001	0,855238	0,144762
E 13 1	0,322349	0,969171	11,3877	0,000014	0,819424	0,180576
C 11 1	0,323015	0,967176	12,1500	0,000006	0,758709	0,241291
O 1 12	0,318240	0,981688	6,6781	0,001338	0,626347	0,373653
O 1 1	0,318847	0,979816	7,3745	0,000676	0,074371	0,925629
O 1 1A	0,317881	0,982795	6,2671	0,002004	0,075375	0,924625
O 1 1B	0,314011	0,994908	1,8321	0,160830	0,635065	0,364935

Wyniki analizy funkcji dyskryminacyjnej w kroku 10 końcowym

Wyniki analizy funkcji dyskryminacyjnej: Gminy1.sta

Analiza krokowa - krok: 10 Końcowy krok

Liczba zmiennych w modelu: 10
 Ostatnia wprow. zm.: O_1_16 F (2,716) = 1,832090 p < ,160
 Lambda Wilksa: ,3124118 przybl. F (20,1432) = 56,50005 p < 0,0000

Podstawowe Więcej Klasyfikacja

Podsumowanie: Zmienne w modelu

Zmienne poza modelem

Odległości między grupami

Wykonaj analizę

Analiza kanoniczna: Gminy1.sta

Podstawowe Więcej Wa

Podsum.: Testy chi-kw

Współczynniki dla

Struktura

Średnie zmie

Podsumowanie analizy funkcji dyskryminacyjnej. (Gminy1.sta)
 Krok 10, N zmn. w modelu: 10;Grupująca: NOWAZM (3 grup)
 Lambda Wilksa: ,31241 przybl. F (20,1432)=56,500 p<0,0000

N=728	Lambda Wilksa	Cząstk. Wilksa	F usun. (2,716)	poziom p	Toler.	1-Toler. (R-kwad)
O_1_10	0,316771	0,986239	4,9951	0,007009	0,271694	0,728306
D_1_1	0,427167	0,731357	131,5011	0,000000	0,950390	0,049610
N_1_1	0,329669	0,947652	19,7759	0,000000	0,792965	0,207035
K_1_1	0,324903	0,961553	14,3143	0,000001	0,855238	0,144762
E_13_1	0,322349	0,969171	11,3877	0,000014	0,819424	0,180576
C_11_1	0,323015	0,967176	12,1500	0,000006	0,758709	0,241291
O_1_12	0,318240	0,981688	6,6781	0,001338	0,626347	0,373653
O_1_1	0,318847	0,979816	7,3745	0,000676	0,074371	0,925629
O_1_1A	0,317881	0,982795	6,2671	0,002004	0,075375	0,924625
O_1_16	0,314011	0,994908	1,8321	0,160830	0,635065	0,364935

Zmienna	Surowe wsp. (Gminy1.sta) dla zmiennych kanonicz.	
	Pierw1	Pierw2
O_1_10	-0,426971	0,07289
D_1_1	0,826879	0,09413
N_1_1	0,344900	-0,61491
K_1_1	-0,279306	0,07898
E_13_1	-0,122630	-0,77191
C_11_1	0,295722	-0,35905
O_1_12	0,132645	0,47268
O_1_1	-0,344674	-1,06722
O_1_1A	0,310862	1,27329
Stała	-0,000000	-0,00000
Wart.wł.	2,007813	0,05878
Skum.pro	0,971558	1,00000

Wartości własne dla każdej z funkcji oraz **Skumulowana proporcja**, która określa jaki procent wariacji międzygrupowej wyjaśniają kolejne funkcje dyskryminacyjne. Pierwsza z funkcji dyskryminacyjnych wyjaśnia aż ponad 97% tej wariacji, a tym samym powinna stanowić podstawę dalszych analiz

Wyniki analizy funkcji dyskryminacyjnej w kroku 10 końcowym

Wyniki analizy funkcji dyskryminacyjnej: Gminy1.sta

Analiza krokowa - krok: 10 Końcowy krok

Liczba zmiennych w modelu: 10
 Ostatnia wprow. zm.: 0_1_16 $F(2,716) = 1,832090$ p <
 Lambda Wilksa: ,3124118 przybl. $F(20,1432) = 56,50005$ p <

Różnice pomiędzy średnimi wartościami zmiennych dyskryminacyjnych dla gmin są znacząco większe dla pierwszej ze zmiennych dyskryminacyjnych niż dla drugiej z nich. **Pierwsza funkcja dyskryminacyjna odróżnia przede wszystkim gminy miejskie od gmin wiejskich.**

Podstawowe Więcej Klasyfikacja

Podsumowanie: Zmienne w modelu
 Zmienne poza modelem
 Odległości między grupami
 Wykonaj analizę kanoniczną

Analiza kanoniczna: Gminy1.sta

Podstawowe Więcej Wartości kanoniczne

Podsum.: Testy chi-kwadrat kolejnych pierwiastków
 Współczynniki dla zmiennych kanonicznych
 Struktura czynnikowa
 Średnie zmiennych kanonicznych

Anuluj Opcje

Grupa	Średnie zmien. kanonicznych	
	Pierw1	Pierw2
G_1:1	1,83962	-0,135958
G_2:2	-1,60229	-0,204139
G_3:3	-0,22975	0,339537

Testy chi-kwadrat kolejnych pierwiastków (Gminy1.sta)						
Pierw. Usunięte	Wartość własna	Kanonicz R	Lambda Wilksa	chi-kwad	df	poziom p
0	2,007813	0,817027	0,314011	835,1550	18	0,000000
1	0,058778	0,235616	0,944485	41,1802	8	0,000002

Wyniki analizy funkcji dyskryminacyjnej w kroku 10 końcowym

Wyniki analizy funkcji dyskryminacyjnej: Gminy1.sta

Analiza krokowa - krok: 10 Końcowy krok

Liczba zmiennych w modelu: 10
 Ostatnia wprow. zm.: 0_1_16 $F(2,716) = 1,832090$ p <
 Lambda Wilksa: ,3124118 przybl. $F(20,1432) = 56,50005$ p <

Podstawowe Więcej Klasyfikacja

Podsumowanie: Zmienne w modelu
 Zmienne poza modelem
 Odległości między grupami
 Wykonaj analizę kanoniczną

Analiza kanoniczna: Gminy1.sta

Podstawowe Więcej Wartości kanoniczne

Podsum.: Testy chi-kwadrat kolejnych pierwiastków
 Współczynniki dla zmiennych kanonicznych
 Struktura czynnikowa
 Średnie zmiennych kanonicznych

Anuluj
 Opcje

Różnice pomiędzy średnimi wartościami zmiennych dyskryminacyjnych dla gmin są znacząco większe dla pierwszej ze zmiennych dyskryminacyjnych niż dla drugiej z nich. Pierwsza funkcja dyskryminacyjna odróżnia przede wszystkim gminy miejskie od gmin wiejskich.

Grupa	Średnie zmien. kanonicznych	
	Pierw1	Pierw2
G_1:1	1,83962	-0,135958
G_2:2	-1,60229	-0,204139
G_3:3	-0,22975	0,339537

Pierw.	Usunięte
0	
1	

Natomiast druga funkcja dyskryminacyjna rozróżnia przede wszystkim gminy miejsko-wiejskie od pozostałych typów gmin.

Analiza kanoniczna: Gminy1.sta

Podstawowe | Więcej | **Wartości kanoniczne**

Wartości kanoniczne dla każdego przypadku

Maksymalna liczba przypadków w jednym arkuszu wyników lub w histogramach: 100000

Histogram wartości kanonicznych

Dla grup | Wspólny dla wszystkich grup

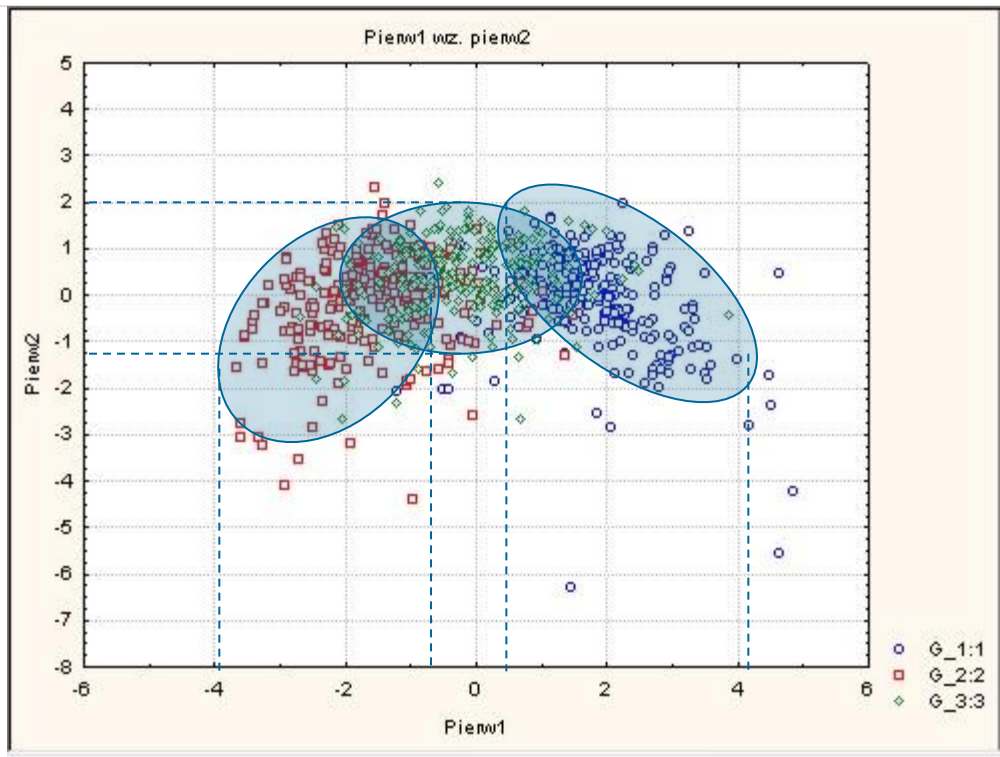
Rysuj histogram dla pierwiastka nr: 1

Wykres rozrzutu wartości kanonicznych

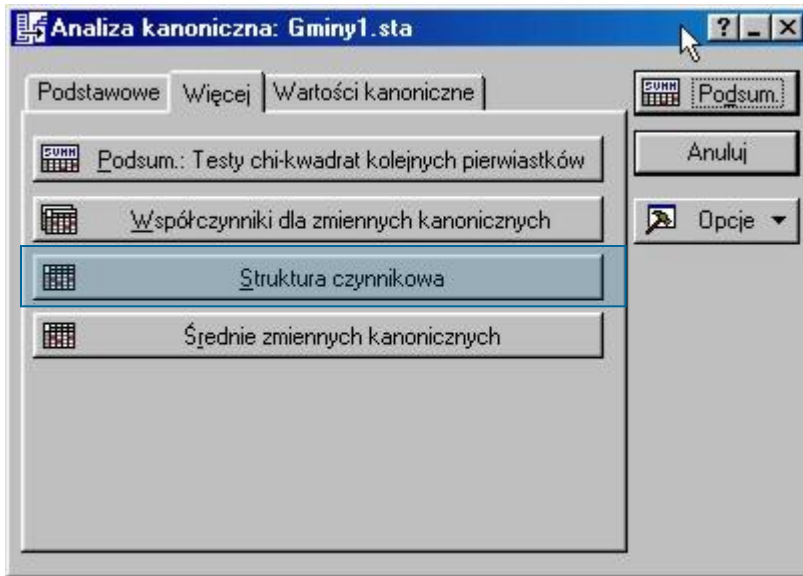
Zapisz wartości kanoniczne

Podsum. Anuluj Opcje

Przyp.	Niestandardyzowane wart. kan		
	Grupa	Pierw1	Pierw2
1	G_1:1	2,76898	-1,52180
2	G_1:1	1,37582	-0,57207
3	G_1:1	2,24754	-0,67085
4	G_1:1	0,12806	0,87490
5	G_1:1	0,15232	0,78799
6	G_1:1	1,89071	0,80553
7	G_1:1	2,05991	-2,83218
8	G_1:1	2,17523	0,95942
9	G_1:1	1,83078	0,62760
10	G_1:1	1,96854	-0,55972
11	G_1:1	1,25860	-0,00710
12	G_1:1	2,78932	-1,99768
13	G_1:1	2,33979	-1,67298
14	G_1:1	1,42339	0,78761
15	G_1:1	1,50722	-0,13477
16	G_1:1	1,38434	-0,50164
17	G_1:1	1,60452	-0,04490
18	G_1:1	1,78089	0,46541
19	G_1:1	3,59336	-1,50434

Struktura czynnikowa

Macierz struk. czynnik. (Gminy1.sta)
Korelacje zmienne - pierwiastki kanor
(Zgrup. korelacje wewnątrzgrupowe)

Zmienna	Pierw1	Pierw2
O_1_10	-0,616199	-0,160852
D_1_1	0,564063	-0,006245
N_1_1	0,500988	-0,278891
K_1_1	-0,341241	0,161471
E_13_1	-0,182009	-0,727946
C_11_1	0,506354	-0,343885
O_1_12	-0,146025	0,191102
O_1_1	-0,011826	-0,135846
O_1_1A	0,284134	-0,010885

współczynniki korelacji
– ładunki czynnikowe

Klasyfikacja

Wyniki analizy funkcji dyskryminacyjnej: Gminy1.sta

Analiza krokowa - krok: 9 Końcowy krok

Liczba zmiennych w modelu: 9
 Ostatnia wprow. zm.: O_1_1A F (2,717) = 4,602321 p < ,0103
 Lambda Wilksa: ,3140106 przybl. F (18,1434) = 62,50220 p < 0,0000

Podstawowe Więcej Klasyfikacja

Funkcje klasyfikacyjne

Wybór przypadków do klasyfikacji **SELECT CASES** Selekcja

Macierz klasyfikacji

Klasyfikacja przypadków

Kwadraty odległ. Mahalanobisa

Prawdopodobieństwa a posteriori

Zapisz wartości

Prawdopod. klasyfikacyjne a priori

- Proporcjonalne do wielkości grup
- Jednakoowe dla wszystkich grup
- Zdefiniowane przez użytkownika

Do zapisania dla każdego przypadku

- Zapisz klasyfikację p
- Zapisz odległość prz
- Zapisz prawdop. a p

Maks. liczba przypadk. w jednym arkuszu wyników:

Podsum.

Anuluj

Opcje

Zmienna	Funkcje klasyfikacyjne; grupując		
	G_1:1 p=,33242	G_2:2 p=,33379	G_3:3 p=,33379
O_1_10	-0,79537	0,66925	0,12285
D_1_1	1,50834	-1,34412	-0,15802
N_1_1	0,71809	-0,42710	-0,28803
K_1_1	-0,52455	0,43141	0,09099
E_13_1	-0,12064	0,35407	-0,23392
C_11_1	0,59283	-0,40054	-0,18985
O_1_12	0,17975	-0,30903	0,13002
O_1_1	-0,48897	0,77013	-0,28317
O_1_1A	0,39875	-0,75802	0,36091
Stała	-2,80270	-2,40175	-1,18128

w_{i1}

$$S_i = c_i + w_{i1} * x_1 + w_{i2} * x_2 + \dots + w_{im} * x_m$$

Macierz klasyfikacji (Gminy1.sta)
 Wiersze: obserwowana klasyfik.
 Kolumny: Przewidywana klasyfikacja

Grupa	Procent Poprawne	G_1:1	G_2:2	G_3:3
		p=,33242	p=,33379	p=,33379
G_1:1	85,53719	207	3	32
G_2:2	75,72016	6	184	53
G_3:3	64,19753	29	58	156
Razem	75,13736	242	245	241

Przyp.	Obserw. Klasyf.	p=,33242	Prawdopod. a posteriori (Gminy1.sta) Błędne klasyfikacje są oznaczone *			p=,33242	p=,33379	p=,33379	Kwadraty odległości Mahalanobisa od cent Błędne klasyfikacje są oznaczone *		
			G_1:1	G_2:2	G_3:3				G_1:1	G_2:2	G_3:3
1	G_1:1	0,991976	0,000119	0,007905	4,6516	22,7116	14,3243				
2	G_1:1	0,808226	0,011016	0,180758	3,2590	11,8583	6,2626				
3	G_1:1	0,965421	0,000659	0,033920	7,0773	21,6638	13,7826				
4	G_1:1	0,128362	0,116209	0,755429	10,9182	11,1254	7,3816				
5	G_1:1	0,138733	0,116221	0,745046	8,8599	9,2223	5,5063				
6	G_1:1	0,869212	0,001833	0,128955	2,6880	15,0195	6,5125				
7	G_1:1	0,980347	0,001480	0,018173	32,7426	45,7427	40,7268				
8	G_1:1	0,917957	0,000719	0,081323	6,4801	20,7911	11,3357				
9	G_1:1	0,864344	0,002268	0,133389	7,7793	19,6739	11,5249				
10	G_1:1	0,936546	0,001658	0,061796	11,3426	24,0238	16,7876				
11	G_1:1	0,718117	0,014099	0,267784	2,5353	10,4046	4,5164				
12	G_1:1	0,993829	0,000115	0,006056	21,2080	39,3432	31,4175				
13	G_1:1	0,981780	0,000523	0,017697	13,0563	28,1412	21,0965				
14	G_1:1	0,715591	0,007547	0,276862	3,7499	12,8620	5,6574				
15	G_1:1	0,820881	0,006909	0,172211	3,9529	13,5163	7,0844				
16	G_1:1	0,806192	0,010620	0,183188	7,7802	16,4476	10,7520				
17	G_1:1	0,843881	0,005050	0,151069	1,9016	12,1471	5,3504				

Zbiory przybliżone

Zbiory przybliżone

- Podobnie jak logika rozmyta, logika przybliżona zajmuje się **modelowaniem niepewności**.
- Niepewność wynika z **granularności informacji**
- Podstawowym zastosowaniem logiki przybliżonej jest klasyfikacja, logika ta pozwala na budowanie modeli **aproksymacji** zbiorów, do których przynależność jest określana na podstawie **atrybutów**.
- Zbiory definiowane są atrybutami, nie jak w klasycznej teorii mnogości poprzez ich elementy.
- Logika przybliżona rozwijana była jako jedna z metod eksploracji wiedzy (*data mining*) .

- definicja systemu informacyjnego w oparciu o agregat:

$$S = \langle U, A, V, f : U \times A \rightarrow V \rangle$$

- gdzie:

- U – jest niepustym i skończonym zbiorem obiektów zwanym **uniwersum**;

- A – jest zbiorem **atrybutów**;

- V – jest **dziedziną** atrybutu $a \in A$;

- $f : U \times A \rightarrow V$ jest **funkcją informacyjną**, taką że

$$\forall a \in A, x \in U, f(a, x) \in V_a$$

Tablica decyzyjna

– Jeżeli w systemie informacyjnym wyróżniamy rozłączne zbiory atrybutów warunkowych C i atrybutów decyzyjnych D gdzie $A = C \cup D$, to system taki nazywany jest **tablicą decyzyjną**.

Symbol atrybutu	a_1	a_2	a_3	a_4	a_5	a_6	a_7	a_8	a_9
Symbol obiektu w tablicy	Symbol wady	Nazwa wady	Norma	rodzaj uszkodzenia	rozmieszczenie	lokalizacja	liczba uszkodzeń	kształt uszkodzeń	operacja technologiczna
X_1	341	FAŁDY	CZ	zmarszczki, rysa, rozmycia	miejscowe	ścianka wkładka, podpórka rdzenia, powierzchnia	liczne	wąska, zaokrąglone brzegi	projektowanie odlewu, zalewanie, chłodzenie odlewu
X_2	W207	FAŁDA	PL	szczelina, rysa	miejscowe	powierzchnia	pojedyncze	wąska, zaokrąglone brzegi	projektowanie układu wlewowego, zalewanie,
X_3	W407	ZIMNE KROPLE	PL	krople		wnętrze		kuliste	projektowanie układu wlewowego, zalewanie
X_4	C311	FAŁDA, ZIMNA KROPLA	FR	przerwanie ciągłości, szczelina	rozległe	powierzchnia, pod powierzchnią	liczne	zaokrąglone brzegi, wąska	projektowanie układu zasilania, zalewanie
X_5	C331	FAŁDA W SĄSIEDZTWIE RDZENIA LUB INNEJ CZEŚCI METALOWEJ	FR	przerwanie ciągłości	miejscowe	w sąsiedztwie wkładek	brak danych	zakrzywione ścianki	zalewanie, krzepnięcie

Zbiory przybliżone

- Elementy, o których mamy identyczną informację są nierozróżnialne i tworzą tzw. **zbiory elementarne** (granule).
- O elementach znajdujących się w obszarze zbioru elementarnego możemy powiedzieć jedynie, że **wszystkie wartości ich atrybutów** są takie jak całego zbioru elementarnego.
- Suma dowolnych zbiorów elementarnych jest nazywana **zbiorem definiowalnym**.
- Zbiory, które nie są zbiorami definiowalnymi nazywane są **zbiorami przybliżonymi**.

- Zbiór przybliżony to para klasycznych zbiorów: przybliżenie dolne i przybliżenie górne
- na zbiorach przybliżonych podstawowe działania są takie same, jak działania na zbiorach klasycznych. Dodatkowo wprowadza się kilka nowych pojęć, które nie są używane w przypadku zbiorów klasycznych.
- dla każdego podzbioru cech $B \subseteq A$ pary obiektów pozostają w relacji nierozróżnialności jeśli posiadają takie same wartości dla wszystkich atrybutów ze zbioru B , co można zapisać:

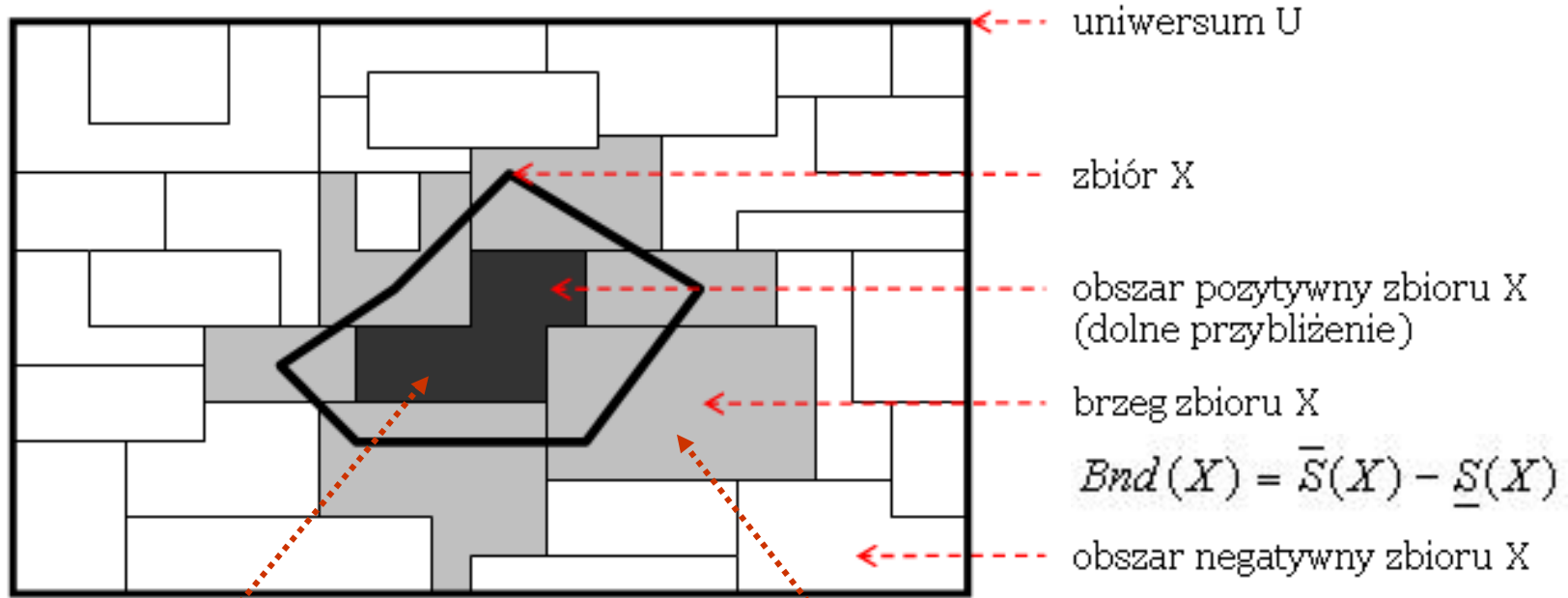
$$IND(B) = \{x_i, x_j \in U : \forall b \in B, f(x_i, b) = f(x_j, b)\}$$

(indiscernibility relation)

Relacja nierozróżnialności

- Każda relacja nierozróżnialności dzieli zbiór na rodzinę rozłącznych podzbiorów zwanych **klasami abstrakcji** (równoważności) lub **zbiorami elementarnymi**.
- zbiór $[x_i]_{IND(B)}$ zawiera wszystkie obiekty systemu, które są nierozróżnialne z obiektem x_i po atrybutach B .
- relacja nierozróżnialności opisuje zjawisko, że system informacyjny nie jest w stanie wskazać jako indywiduum obiektu spełniającego wartości podanych atrybutów w warunkach niepewności (nieokreśloności niektórych atrybutów nieuwzględnionych w systemie).
- System zwraca zbiór wartości atrybutów pasujących do wskazanego obiektu będący pewną **aproksymacją**.

Aproksymacja

elementy bez wątpliwości
należą do zbioru

$$\underline{S}(X) = \{x \in U : [x]_{IND(B)} \subseteq X\}$$

elementów nie można wykluczyć

$$\bar{S}(X) = \{x \in U : [x]_{IND(B)} \cap X \neq \emptyset\}$$

Dokładność aproksymacji określa wyrażenie:

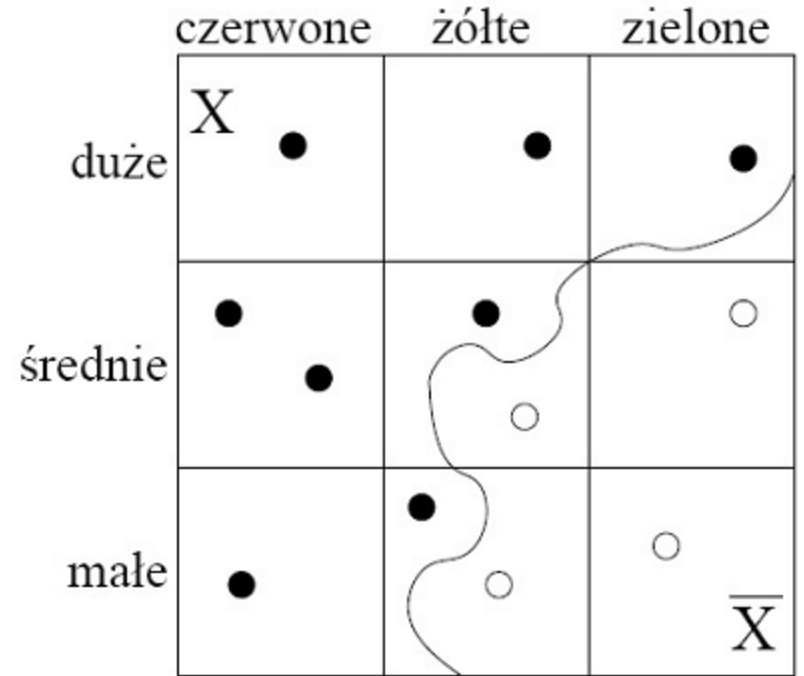
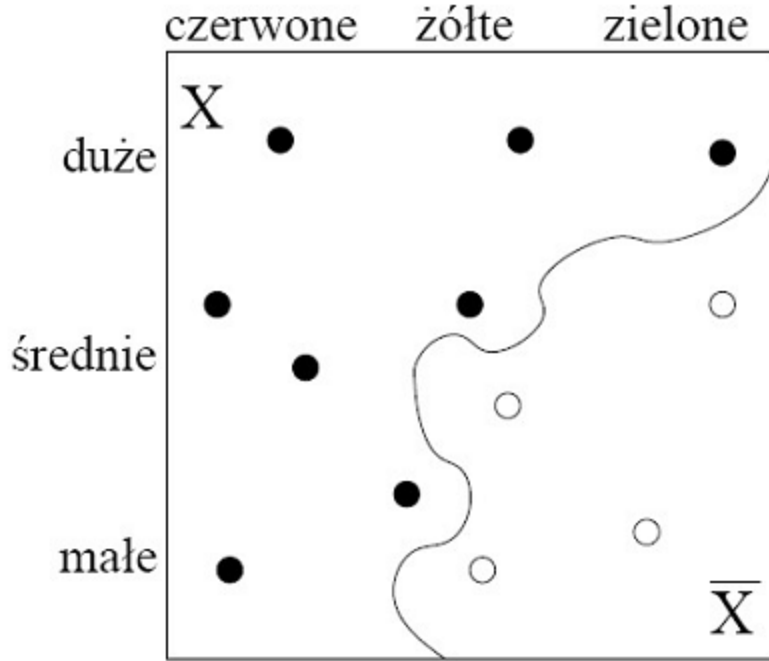
$$\mu(a, U) = \frac{card \underline{S}}{card \bar{S}}$$

gdzie: *card* – symbol określający moc (liczbę elementów) danego zbioru.

Aproksymacja

- Za pomocą **dolnej i górnej aproksymacji** jesteśmy w stanie określić nieostre pojęcie w ścisły sposób.
- **Aproksymacja dolna** oznacza, że elementy bez wątpliwości należą do zbioru (w świetle posiadanej wiedzy mogą być zaklasyfikowane jednoznacznie do rozważanego zbioru) .
- Brzeg zawiera tylko te obiekty z **górnego przybliżenia**, które mogą być tylko uznane za możliwie należące do X , na podstawie atrybutów (**nie można ich wykluczyć**, w świetle posiadanej wiedzy, z danego zbioru), których nie można jednoznacznie przydzielić do X z uwagi na **niepełny opis atrybutów**.

Przykład klasyfikacji

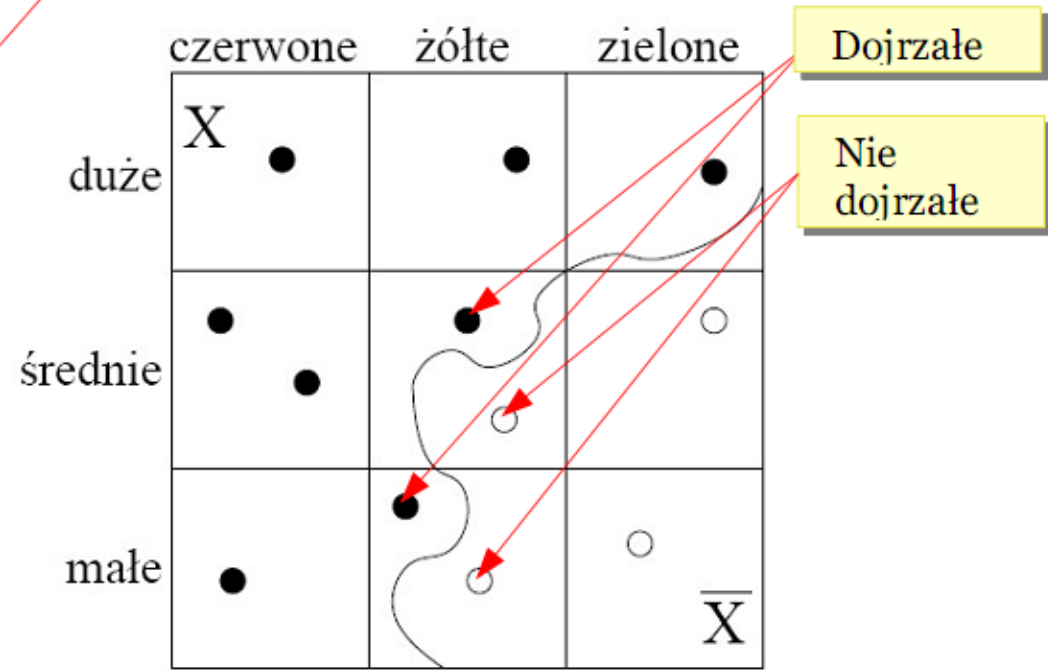
X – jabłka dojrzałe, \bar{X} – jabłka niedojrzałe.

	<i>kolor</i>	<i>wielkość</i>	<i>dojrzałe</i>
x_1	<i>czerwone</i>	<i>duże</i>	<i>tak</i>
x_2	<i>żółte</i>	<i>średnie</i>	<i>tak</i>
x_3	<i>zielone</i>	<i>małe</i>	<i>nie</i>
x_4	<i>zielone</i>	<i>duże</i>	<i>tak</i>
x_5	<i>żółte</i>	<i>średnie</i>	<i>nie</i>
x_6	<i>czerwone</i>	<i>średnie</i>	<i>tak</i>
x_7	<i>żółte</i>	<i>duże</i>	<i>tak</i>
x_8	<i>czerwone</i>	<i>średnie</i>	<i>tak</i>
x_9	<i>żółte</i>	<i>małe</i>	<i>nie</i>
x_{10}	<i>żółte</i>	<i>małe</i>	<i>tak</i>
x_{11}	<i>czerwone</i>	<i>małe</i>	<i>tak</i>
x_{12}	<i>zielone</i>	<i>średnie</i>	<i>nie</i>

Gdy *żółte* i *średnie* to dojrzałe czy nie?

Gdy *żółte* i *małe* to dojrzałe czy nie?

Niech:

$$B = \{ \text{kolor, wielkość} \}$$

$$X_n = \{ x_3, x_5, x_9, x_{12} \}$$

$$[x_1]_{IND(B)} = \{ x_1 \}$$

$$[x_2]_{IND(B)} = \{ x_2, x_5 \}$$

$$[x_3]_{IND(B)} = \{ x_3 \}$$

$$[x_4]_{IND(B)} = \{ x_4 \}$$

$$[x_5]_{IND(B)} = \{ x_2, x_5 \}$$

$$[x_6]_{IND(B)} = \{ x_6, x_8 \}$$

$$[x_7]_{IND(B)} = \{ x_7 \}$$

$$[x_8]_{IND(B)} = \{ x_6, x_8 \}$$

$$[x_9]_{IND(B)} = \{ x_9, x_{10} \}$$

$$[x_{10}]_{IND(B)} = \{ x_9, x_{10} \}$$

$$[x_{11}]_{IND(B)} = \{ x_{11} \}$$

$$[x_{12}]_{IND(B)} = \{ x_{12} \}$$

	<i>kolor</i>	<i>wielkość</i>	<i>dojrzałe</i>
x_1	<i>czerwone</i>	<i>duże</i>	<i>tak</i>
x_2	<i>żółte</i>	<i>średnie</i>	<i>tak</i>
x_3	<i>zielone</i>	<i>małe</i>	<i>nie</i>
x_4	<i>zielone</i>	<i>duże</i>	<i>tak</i>
x_5	<i>żółte</i>	<i>średnie</i>	<i>nie</i>
x_6	<i>czerwone</i>	<i>średnie</i>	<i>tak</i>
x_7	<i>żółte</i>	<i>duże</i>	<i>tak</i>
x_8	<i>czerwone</i>	<i>średnie</i>	<i>tak</i>
x_9	<i>żółte</i>	<i>małe</i>	<i>nie</i>
x_{10}	<i>żółte</i>	<i>małe</i>	<i>tak</i>
x_{11}	<i>czerwone</i>	<i>małe</i>	<i>tak</i>
x_{12}	<i>zielone</i>	<i>średnie</i>	<i>nie</i>

Przybliżenie dolne:

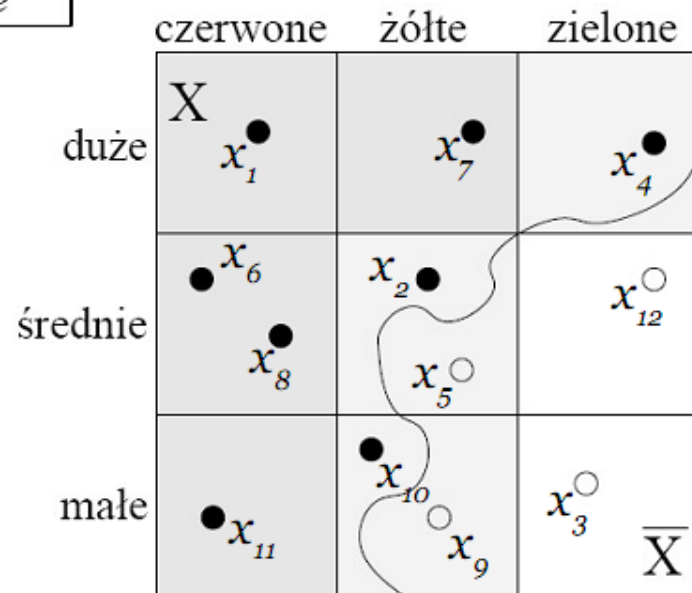
$$B_{IND(B)} X_n = \{ x_3, x_{12} \}$$

Przybliżenie górne:

$$B^{IND(B)} X_n = \{ x_2, x_3, x_5, x_9, x_{10}, x_{12} \}$$

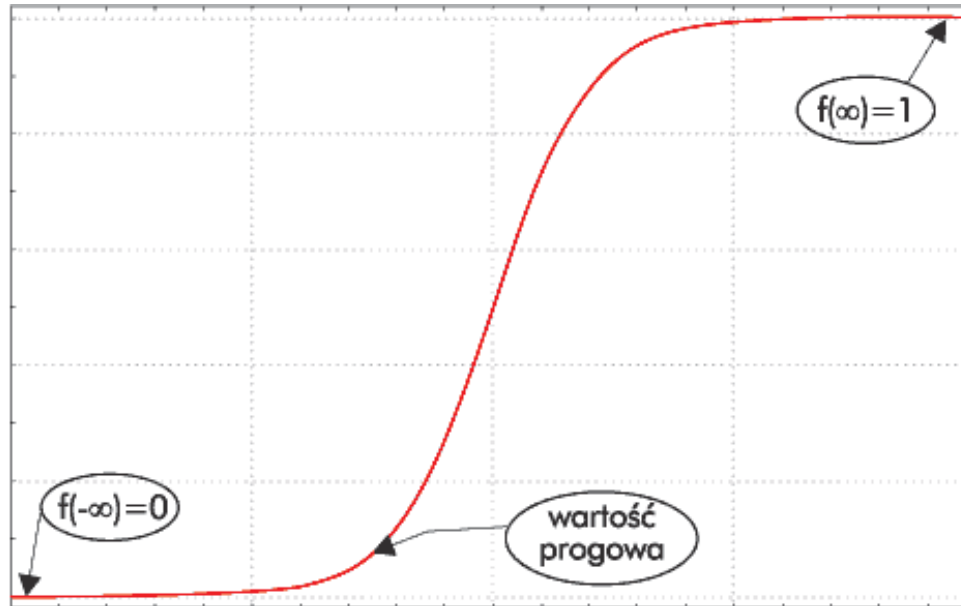
Brzeg:

$$BN_N(X_n) = \{ x_2, x_5, x_9, x_{10} \}$$

Logistyczne Funkcje Dyskryminacyjne

Regresja logistyczna

- » estymacja modelu, który opisuje zależność między jedną lub kilkoma ciągłymi zmiennymi niezależnymi a **binarną zmienną zależną**.

– Modele dla **odpowiedzi binarnych**:

- » Na przykład pacjenci powrócą do zdrowia po urazie albo nie; kandydaci do pracy przejdą albo nie przejdą testu kwalifikacyjnego, kupony mogą zostać lub nie zostać zwrócone itd.
- » można zastosować procedury standardowej regresji wielorakiej i obliczyć standardowe współczynniki regresji.
- » model prowadzi do przewidywanych wartości większych niż 1 lub mniejszych niż 0. Jednakże przewidywane wartości, które są **większe niż 1 lub mniejsze niż 0 nie są prawidłowe**; tak więc, gdy stosuje się standardową procedurę regresji wielorakiej, ograniczenie zakresu zmiennej binarnej (np. między 0 a 1) jest ignorowane.

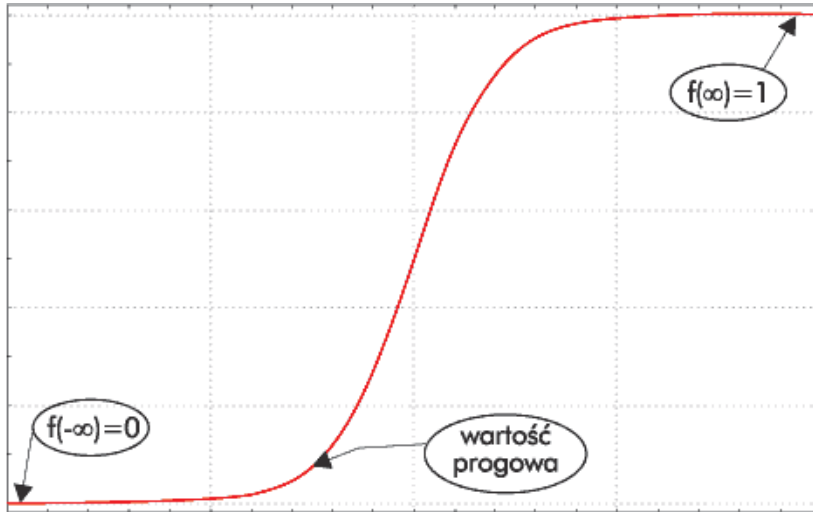
Regresja logistyczna (logit)

- W modelu *regresji logistycznej* (logit), przewidywane wartości zmiennej zależnej nigdy nie będą mniejsze (lub równe) od 0 ani większe (lub równe) od 1 , bez względu na wartości zmiennych niezależnych.

$$\Theta(\mathbf{x}) = \frac{\exp(\alpha + \beta_1 \cdot x_1 + \beta_2 \cdot x_2 + \dots + \beta_N \cdot x_N)}{1 + \exp(\alpha + \beta_1 \cdot x_1 + \beta_2 \cdot x_2 + \dots + \beta_N \cdot x_N)}$$

- Parametry równania szacuje się *metodą największej wiarygodności*, poszukując wartości parametrów α_j maksymalizujących wiarygodność próby, na podstawie której estymuje się model
- Miarą wiarygodności jest wyrażenie $-2 \ln L$ (L - funkcja wiarygodności).

Funkcja logistyczna

- Funkcja logistyczna przyjmuje wartości od 0 do 1.
- Model może opisywać **prawdopodobieństwo** zachorowania lub **szansę** wyzdrowienia

- Model wprowadza pewną **wartość progową**, po przekroczeniu której gwałtownie wzrasta prawdopodobieństwo.
- Model często wykorzystywany w badaniach medycznych
- Szansa

$$(\text{Szansa}) S(A) = \frac{p(A)}{p(\text{nie}A)} = \frac{p(A)}{1 - p(A)}$$

Iloraz szans (poziom szans)

$$OR_{A \times B} = \frac{S(A)}{S(B)} = \frac{p(A)}{1 - p(A)} \cdot \frac{p(B)}{1 - p(B)}$$

- Wartości oszacowanych współczynników nie podlegają interpretacji.
- Interpretacji podlega natomiast wyrażenie zwane ilorazem szans:

$$\Psi = \frac{P_i}{1 - P_i} \qquad \Psi = e^{\alpha_0 + \alpha_1 X_1 + \dots + \alpha_k X_k}$$

- Wyrażenie e^{α_j} to relatywna zmiana możliwości wystąpienia zdarzenia pod wpływem czynnika opisanego przez zmienną X_j . Stąd, jeśli $e^{\alpha_j} < 0$, to czynnik jest ograniczający, w przeciwnym wypadku – stymulujący

Ocena współczynników regresji

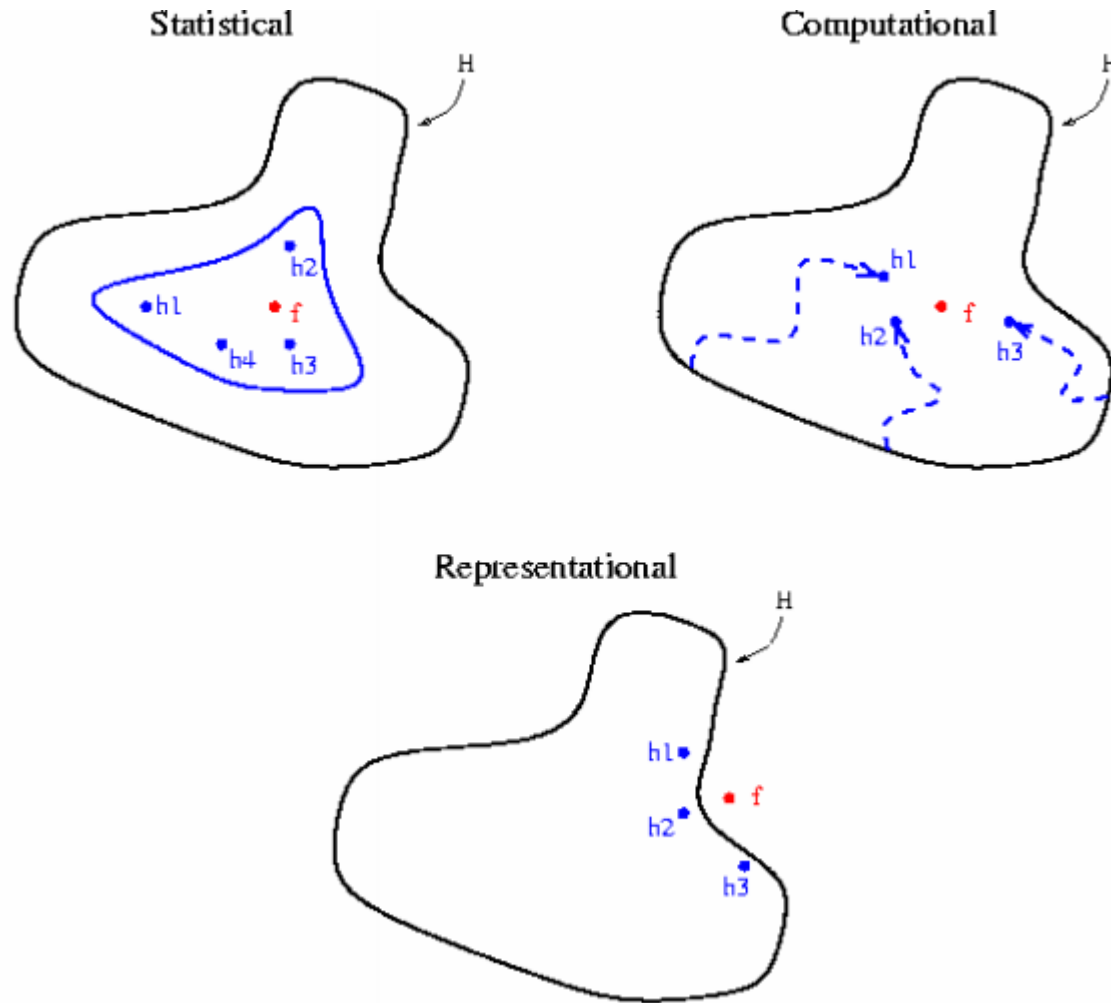
- Ocenie podlega także istotność poszczególnych współczynników regresji za pomocą statystyki Walda:

$$\chi^2 = \left(\frac{\hat{\alpha}_j}{S(\hat{\alpha}_j)} \right)$$

- Im wyższa wartość statystyki, tym mocniejsze są podstawy do uznania istotności oszacowanego współczynnika.

multiple classifiers
multistrategy learning
combined approach

Multiple classifiers

Different approaches to create multiple systems

Homogeneous classifiers – use of the same algorithm over diversified data sets

- » Bagging (Breiman): Bootstrap aggregation
- » Boosting (Freund, Schapire): AdaBoost, changing the distribution of training examples
- » Multiple partitioned data
- » Multi-class specialized systems, (e.g. ECOC pairwise classification)

Heterogeneous classifiers – different learning algorithms over the same data

- » Voting or rule-fixed aggregation
- » Stacked generalization or meta-learning: Predictions of base learners (level-0 models) are used as input for meta learner (level-1 model)

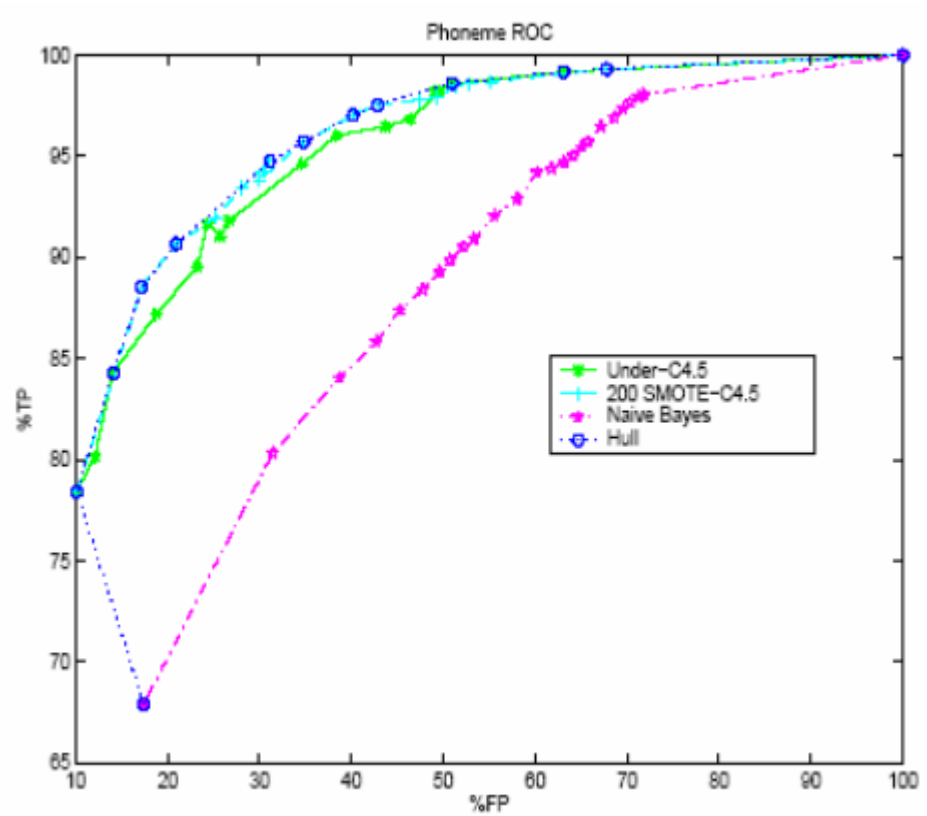
some practical advices

prof. Jerzy Stefanowski

- If the classifier is unstable (i.e, decision trees) then apply bagging
- If the classifier is stable and simple (e.g. Naïve Bayes) then apply boosting
- If the classifier is stable and very complex (e.g. Neural Network) then apply randomization injection
- If you have many classes and a binary classifier then try errorcorrecting codes.
- If it does not work then use a complex binary classifier!

- ❑ Technique designed by Chawla, Hall, Kegelmeyer 2002
- ❑ For each minority Sample
 - Find its k -nearest minority neighbours
 - Randomly select j of these neighbours
 - Randomly generate synthetic samples along the lines joining the minority sample and its j selected neighbours
(j depends on the amount of oversampling desired)
- ❑ Comparing to simple random oversampling - for SMOTE larger and less specific regions are learned, thus, paying attention to minority class samples without causing overfitting.
- ❑ SMOTE currently yields the best results as far as re-sampling and combination with undersampling go (Chawla, 2003).

SMOTE - performance

Changing set of rules for the minority class

- ❑ Minority class rules have smaller chance to predict classification for new objects!
- ❑ Two stage approach (Stefanowski, Wilk):
 1. Induce minimal set of rules for all classes.
 2. Replace the set of rules for the minority class by another set → more numerous and with greater strength.
- ❑ The chance of using these rule while classifying new objects is increased.
- ❑ The use of EXPLORE (Stefanowski, Vanderpooten):
 - Induce all rules with strength greater then a threshold.
 - Modify the threshold considering gain + conditions calculated from 1 stage.